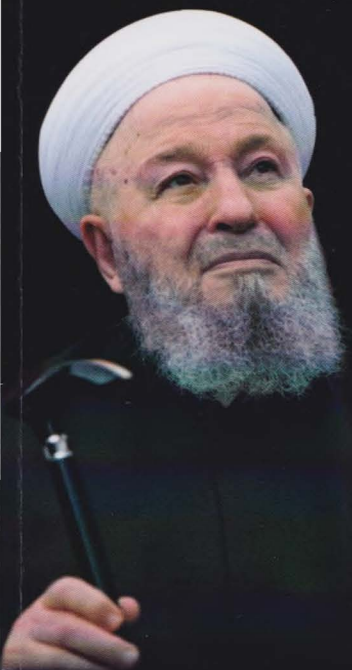

Kasr-ı Arifan®

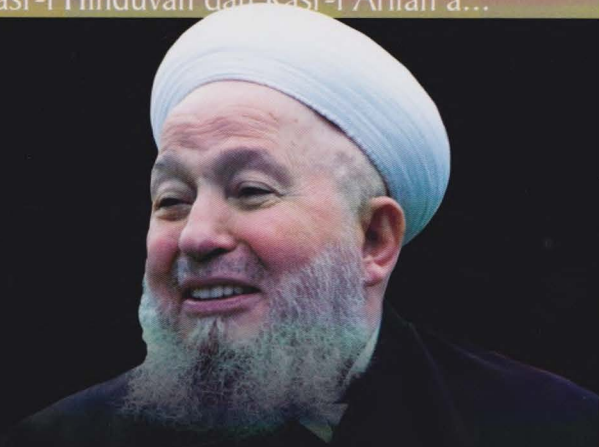
Kasr-ı Hinduvân'dan Kasr-ı Ârifân'a...

جائزة

الإمام محمد قاسم الثانوي

الإسلامية العالمية

حَفْظُ كَرِيمٍ

حَضْرَةُ مَوْلَانَا الشَّيْخِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْقَادِرِ الْجِيلَانِيِّ
الْمَجْدِيِّ الْحَالِيِّ

حَفْظُ اللَّهِ تَعَالَى

İSLAM ÂLEMİNDE MİLYONLARCA ETBÂ'İ BULUNAN HİNDİSTAN-DİYÜBENDÎ ULEMÂ HEYETİ,
DÜNYANIN MUHTELİF YERLERİNDEN İŞTİRAK EDECEK YÜZLERCE ÂLİMİN HUZURUNDA
MAHMUD EFENDİ HAZRETLERİ'NE "İSLAM'A ÜSTÜN HİZMET" ÖDÜLÜ VERMEK
ÜZERE İSTANBUL'DA TOPLANACAKTIR. İLME VE ULEMÂYA MUHABBETİ OLAN
BÜTÜN HALKIMIZ DAVETLİDİR.

CÜBBELİ AHMET HOCA'NIN KALEMİNDEN
MAHMUD EFENDİ HAZRETLERİ'NİN ÜSTÜN KİŞİLİĞİ

Sayfa: 08

B

ir Ramazanı şerif ayını daha geride bıraktık. Ve Ramazanı şerif ayını hitama erdirirken, Efendi Hazretlerimiz'in iftar davetiyle bu mübarek ayı Hitâmühû Misk manasında uğurlamak nasip oldu.

Efendi Hazretlerimizin de iştirak ettiği bu iftar daveti, derin bir sukûnet ve manevi bir neşe içinde geçti. Pek çok kıymetli Hocaefendinin iştirak ettiği bu davette, hemen hemen herkes bir taraftan yemeklerimizi yerken diğer taraftan da Efendi Hazretlerimizin nur yüzünü temaşa ediyor, hasret kadılığımızı Sultanımıza doymaya çalışıyorduk. Zaten bu davete katılan Hocaefendilerin asıl amacı da, Efendi Hazretlerimizin o feyizli ve bereketli manevi sofrasından nasiplenmek ve ruhlarını doyurmak değil miydi?.. Bizlere bu imkanı bahşeden Rabbimize şükrederken, emeği geçen kardeşlerimize de teşekkürü bir borç biliriz.

Üstadımızın sıhhat ve afiyette olması, Onun gül yüzünden eksik olmayan tebessümü bizlerin mutluluğuna mutluluk kattı. Rabbim Efendi Hazretlerimizi sıhhat ve afiyette daim eylesin. Bizleri de üstadımızın maddi ve manevi sofrasından ayırmasın. Amin!

Evet bir Ramazan ayını daha geride bıraktık. Ve onunla birlikte maalesef birçok şey de geride kaldı.

Camiler cemaatle dopdoluydu. Herkeste manevi bir heyecan, bir ibadet aşkı ve şevki vardı. Teravihler, mukabeleler, oruçlar bir hareket, bir bereket vardı. Fakat Ramazan ayı geçince ibadetlerde bir gevşeklik ve tembellik baş gösterdi, camiler boşaldı, saflar azaldı. Ve o manevi hava, o canlılık da maalesef Ramazan ayı ile beraberinde gitti.

Bayram namazından sonra cemaat musafahalaşırken, cematten biri hocaefendiyle musafaha yapmış ve demiş ki:

Hocam, Ramazan ayı boyunca teravih namazları kıldır-dın, mukabele okudun, bize çok hakkınız geçti, lütfen hakkınızı helal edin. Bir dahaki Ramazana tekrar görüşmek üzere haydi bana Allah'a ısmarladık!

Hocaefendi:

Hayırdır nereye gidiyorsun? Memlekete mi göç ediyorsun? diye sormuş. Adam:

Hayır hocam memlekete gittiğim filan yok. Ramazan bitti ya o sebeple diyorum.

Bu ne demektir? "Ben Ramazan müslümanıyım, Ramazan varsa ben varım, Ramazan yoksa ben de yokum." demektir.

Bişri Hafî Hazretlerine demişler ki: "İnsanların bir kısmı Ramazan ayında ibadet ediyorlar diğer zamanlarda etmiyorlar."

Cevap vermiş: "Demek Allah'ı Ramazan ayında bilip Ramazan ayından sonra bilmiyorlar öyle mi?"

Dolayısıyla Ramazan ayında kazanmış olduğumuz o güzel alışkanlıkları bir seneye, hatta bir ömre yaymalı ve hayatımızın son safhasına kadar o aşk ve şevk ile ibadetlere devam etmeliyiz.

Evet Ramazan ayı bitti ama kulluğa devam edeceğiz. Peki ne zamana kadar? Cevabını Rabbimiz veriyor. "**Sana yakın (ölüm) gelinceye kadar Rabbine ibadet et**" (Hicr: 99)

Kıymetli Arifan Okurları!

Uzun zamandır sizlerden bazı şikayetler alıyoruz. Bu şikayetler çoğalınca buradan sizlere açıklama yapma ihtiyacı hissettik.

Meseleyi özetleyecek olursak; Arifan ailemize mensup olan okurlarımızdan bazılarının, başka bir dergi tarafından telefon edilmiş ve ısrarla kendi dergilerine abone yapmak istemişler. Bu okurlarımız haklı olarak diyorlar ki; "bizim bu dergiyle hiçbir alakamız yok, dolayısıyla telefon numaralarımızı acaba nerden almışlar da bizi bu şekilde rahatsız ediyorlar?" şeklinde bazı şikayetler aldık. Hatta bazı sohbetlerimizde bizzat gelip bu durumu bizlere arzeden kardeşlerimiz oldu. Tabi doğal olarak bunun sebebini merak ediyor ve bize soruyorsunuz.

Efendim durum şudur; evvelce bizim yanımızda çalışan, gerektiğinde dergi abonelerimizle de ilgilenen bir personelimiz, Arifan dergimizden ayrıldıktan sonra iş ahlakına uymayacak bir tavır sergileyerek, siz kıymetli okurlarımızın telefon numaralarını o dergiye verme ah-laksızlığında bulunmuş. Anlaşılan o ki, onlar da sizi arayıp bu ah-laksızlığın üzerine tüy dikmek gibi bir marifet sergilemişler.

Bu durumun, iş ahlakına uymayan eski bir personelin marifeti olduğunu bilmenizi istiyor, verilen bu rahatsızlıktan dolayı sizlerden çok özür diliyoruz.

Ayrıca bu vesilesiyle siz Arifan ailesinin ne kadar bilinçli bir okuyucu kitlesi olduğunu ve derginize nasıl sahip çıktığınızı görmek bizi çok mutlu etti, bu vesileyle sizlere teşekkür ediyor maddi manevi desteklerinizin devamını diliyoruz.

Fi Emanillah!

08

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

HAZRAT-Ü MEVLÂNÂ eş-ŞEYH MAHMUD en-NAKŞİBENDÎ el-MÜCEDDİDÎ el-HÂLİDÎ el-ÛFÎ

MEHMET TALÔ

RAMAZAN BİTTİ AMA
VAZİFELERİMİZ BİTMEMİŞTİR

20

ALİ EREN

KİŞİNİN SÖZÜ, KENDİSİNİN TARİFİDİR...

MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

İSLÂM AKIL DİNİ Mİ, NAKİL DİNİ Mİ?

Ekim 2010

Yıl 4 Sayı 37

ISSN: 1307-7902

Arifan Yayın Film Adına

İmtiyaz Sahibi

Bariş SEZEK

Genel Yayın Yönetmeni

Mustafa ÖZŞİMŞEKLER

Genel Koordinatör

Fatih ARAZ

Arifan

ADEM ŞENER
TEVEKKÜL

28

YAVUZ BAHADİROĞLU
RUM EFSANELERİ VE
FATİH'İN AMACI

46

32 ALİ KARA
KISA BİR HASBİHAL

50 AHMET MAHMUT ÜNLÜ
FIKHÎ SUALLERİNİZE
CEVAPLAR

ALİ ULVİ UZUNLAR
KUR'ÂN-I KERİM IŞIĞINDA
SÖZ VE TAVİR DENGESİ

36

BİR VELÎ
MUHAMMED BAHÂUDDÎN
ŞÂH-I NAKŞİBEND

54

40 MEHMET PAKSU
PEYGAMBERİMİZİN COŞKUN
MERHAMETİ VE ŞEFKATİ

56 AHMET MAHMUT ÜNLÜ
DUÂLAR VE ZİKİRLER

44 SALİH MEMİŞOĞLU
BÜYÜ VE AYETLERİN BÜYÜLER
ÜZERİNDEKİ TESİRLERİ

68 MURAT SOYDAN
MEVLÂNÂ'DAN ESİNTİLER

63

ESMÂULLÂHİ'L-HÜSNÂ
ONUNCU İSM-İ ŞERÎF

Görsel Tasarım
Mustafa ODABAŞI

Muhasebe Müdürü
Mustafa YARTAŞI

Temsilci Sorumlusu
Şahap GÜLKAN

Abone Dağıtım
Murat ERDOĞAN

Adres

Defterdar Mah. Meşatlık Sk. No: 8
(Halk Ekmek Fabrikası Yanı) Eyüp/İST.

Tel: 0212 521 93 92
Faks: 0212 534 43 75
www.arifandergisi.com
bilgi@arifandergisi.com

Yayın Türü
Yerel, Süreli, Aylık

Basım Yeri
Türmatsan 2010

*Dergimizde yayınlanan yazıların,
reklamların sorumluluğu yazarına ve
reklam sahibine aittir.

Yurtiçi Abonelik Bedeli (Yıllık)
60,- TL

Yurt Dışı Abonelik Bedeli (Yıllık)
60 Euro

Abonelik İçin Banka Hesap Noları
Bank Asya (Fatih Şb.)

TL IBAN: TR830020800022023097800001
EUR IBAN: TR290020800022023097800003
USD IBAN: TR560020800022023097800002

Posta Çeki

Bütün PTT şubelerinden 22-2309780-1 Nolu
Bank Asya hesabına hiç bir kesinti olmadan
abonelik ücretlerinizi yatırabilirsiniz

HACI MAHMUD EFENDİ HAZRETLERİ ULEMÂ SINIFINA İFTAR YEMEĞİ VERDİLER

Kutbu'l-ektâb ve Ğavsu'l-evtâd Hacı Mahmud Efendi Hazretleri geçtiğimiz Ramazan-ı Şerîf ayında Marifet Derneği'nde birçok sınıf insana iftar yemeği verdiler. Ramazan-ı Şerîf'in 28. günü olan Kadir gününde de ulemâ sınıfına bir iftar yemeği verdiler.

Bu mecliste kimler yoktu ki?! Sûriye'nin en büyük âlimlerinden Mâhedü'l-Feth'in yöneticisi Hüsâmeddîn Farfûr, Ğavs-ı Âzâm Abdülkâdir-i Geylânî Hazretleri'nin torunlarından Seyyid Muhammed Fâzıl Geylânî, Büyük Veli Ahmed er-Rifâî Hazretlerinin torunlarından Seyyid Hadîd, Efendi Hazretlerimizin "İlim dağı" diye tanımladığı Rasul Bölükbaş Hoca Efendi, Cübbeli Ahmed Hoca Efendi, Üstâdımızın husûsî tefsir heyetinden olan Ahmet Kozlu, Yusuf Çelener ve Seyfettin İnanç Hoca Efendiler, fıkıh heyetinden Hüsâmeddin Vanlıoğlu, Abdullah Hiçdönmez, Fatih Kalender Hoca Efendiler, Kurrâdan Akyazı Merkez Camii İmamı Hüseyin Harput Hoca Efendi, Bayrampaşa-Kocatepe Camii İmamı Ali Ulvi Uzunlar Hoca Efendi, Ayasofya Camii İmamı Yıldırım Şâşî Hoca Efendi, Bursa'dan Ahmed İslamoğlu Hoca Efendi, İstanbul'dan Mustafa Ekinci, Yusuf Ziya Gümüşel, Mu-

hammed Yelkenci ve Ali Kara Hoca Efendiler, Of'tan Sâlih Hoca Efendi, Adapazarı'ndan Adem Şener Hoca Efendi, Eskişehir'den Ramazan Hoca Efendi, Antalya'dan Ali Haydar Hoca Efendi ve Efendi Hazretlerimizin yetiştirdiği ulemâ-i kiram ve talebe-i ulûmdan İstanbul'dan ve yurdun muhtelif bölgelerinden toplanan üç yüze yakın kıymetli zevat Üstadımız Hazretleri'nin bu maddî ve manevî sofrasında hazır bulundular.

Yemeğin ardından Allâme Hüsâmeddin Farfûr bir yemek duası yaptıktan sonra Üstâdımız Hazretleri bazı önemli şahsiyetlerle görüşerek hâne-i saâdetlerine intikal buyurdular.

Daha sonra hoca efendiler kendi aralarında terâvih vaktine kadar sohbet-muhabbet ile meşgul olup cemaatle terâvih namazını edâ ederek büyük füyûzât ile dağıldılar. Allâh-u Te'âlâ cümlemize Üstâdımız Hacı Mahmud Efendi Hazretleri'nin maiyyetinde ve O'nun feyizli sofrasında daha nice yıllar iftar yapabilmeyi müyesser eylesin, bizi O'ndan, O'nu bizden, cümlemizi Habîb-i Edîbî (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)den ayırmasın ve bizleri O'nun yed-i mânevîsinde vuslat-ı Hakk'a nâil kılarak hakîki iftarlarla müşerref eylesin. Âmîn!

KUTB-U CİHÂN VE ĞAVS-I EVÂN HACI MAHMUD EFENDİ HAZRETLERİ İYD-İ FITR NAMAZINI HÂNE-İ SAÂDETLERİNİN YAKININDA BULUNAN BAKLACI MAHALLESİ MERKEZ CAMİİ'NDE EDÂ ETTİLER

Üstâdımız Hacı Mahmud Efendi Hazretleri Ramazan-ı Şerîf'in 27. gecesini ve Bayram gecesini çok büyük bir neşe ve haz içerisinde geçirdiler. 27. gece teheccüd vaktinde yanında bulunanlara: "Size bir sohbet vereyim" buyurduktan sonra İnnâ Enzelnâ Sûre-i Celîlesi'ne kırık kırık mana vererek, özellikle "Bin ay" tâbirini tefsir ederken birçok âlimin gaflet ettiği: "İçerisinde Kadir Gecesi bulunmayan bin ay" manasına dikkat çekip "Rûh" lafz-ı celîlini "Bir tür melek" diye tefsir buyurarak ve bu sohbet esnasında bir süre mânevî haller içerisinde müsteğrak kalarak Kadir Gecesi'nin o gece olduğuna işaret buyurmuş oldular.

Bayram gecesini ibadet ve dua ile ihyâ edip sabah namazı için yanına gelenleri bayram sabahına yakışan latîfelerle hoşça karşıladılar ve bayram namazı için hâne-i saâdetlerinin civârında bulunan ve ekseriyetle Cuma Namazı'nı da kendisinde eda ettikleri Baklacı Merkez Camii'ne intikal ettiler.

Bayram namazının ardından kendisini bir an olsun görebilmek için uzaklardan-yakınlardan gayret ve şevk ile gelen cemaat-i müslimîni selamlayıp onlara doğru yöneldiler, böylece O Yüce Zâtın maiyyetinde eda edilen bayram namazı yanında bulunanlar hakkında farklı bir

bayram oldu. Bu bayram bu yüce veliyi sevenler ve O'na itikadı olanlar hakkında dostların bayramına ilhâk oldu. Şunu da belirtelim ki; bazılarının "Efendi Hazretleri'ni İsmailağa'ya getirmiyorlar" şeklindeki hezeyanları kesinlikle büyük bir iftiradır, bu fakir birçok kere kendisine Cuma Namazı için İsmailağa Camii'ne gidilmesi teklif edildiği halde kendisinin yakın camileri tercih ettiğini yakînen müşâhede etmişimdir.

Şunu iyi bilin ki; Üstâdımız Hazretleri her gittiği yere ve her katıldığı meclise kendi hür iradesiyle katılmaktadır, O'na kimse zorla bir şey yaptıramaz, zaten yakınında bulunan hizmetkârları her işte kendisinin iradesi ve rızası üzere hareket etmek için son derece titiz davranmaktadırlar. Bunun aksini söyleyen müfterîdir ve cezasını âhirette, belki de âhiretten önce dünyada bile görecektir.

Artık kendi egolarını tatmin için hâlâ Efendi Hazretleri'nin yakın hizmetkârlarını bu tür töhmet ve iftiralara mâruz bırakanları ilâhi adalete havale ediyor ve kürsülerden: "Bizi Efendi'den ayıranlar" diye söze başlayıp beddua edenlerin bed nefislerine bu bedduaları misli ile iâde ediyoruz.

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

HAZRAT-Ü MEVLÂNÂ EŞ-ŞEYH MAHMUD EN-NAKŞİBENDÎ EL- MÜCEDDİDÎ EL-HÂLİDÎ EL-ÛFÎ

TEVELLÜDÜ VE AİLESİNİN SALÂHI

Mahmud Efendi Hazretleri 1929'da Trabzon vilâyetinin Of kazasının Miço (Tavşanlı) köyünde doğdu. Babası Mustafa oğlu Ali Efendi, annesi Tufan kızı Fâtıma Hanımefendi verâ ve takva ile maruf muhterem kimseler idiler.

Ali Efendi köyün camisinde imamlık yapar, aynı zamanda kendi tarlasında da ziraatla meşgul olurdu. Tarlası câmiye uzak olmasına rağmen vazifesini hiç aksatmaz, mutlaka câmiye gelir, ezan okur ve namazı kıldırırdı.

Bazen köylüler ziraatla meşgul olduklarından câmiye gelemezler, Ali Efendi namazı tek başına kılmak zorunda kalacağını bildiği halde işini bırakır, yine de namazını câmide kılardı.

Ali Efendi ibadetine düşkün, çokça Kur'ân okuyan kânaat ehli bir kimse idi. 1954 senesinde zorluklarla biriktirdiği parasıyla hacca gitti ve Mekke-i Mükerreme'de rahatsızlanarak vefat edip Cennetü'l-Me'lâ'da, daha önce

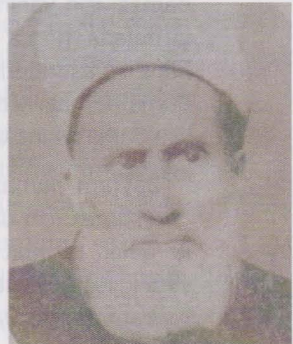
orada vefat etmiş bulunan babası Mustafa Efendi'nin yanına defnedildi.

Annesi Fâtıma Hanım kul haklarına çok dikkat ederdi. İneklerini meraya götürürken kimsenin bahçesinden otlamasın diye ağzlarını bağlardı. Kazara bir ineği bahçesinin bahçesinden otlayacak olsa hemen sahibinden helallik ister ve o inekten sağdığı sütün tamamını bahçe sahibine verirdi.

İLME BAŞLAMASI, HOCALARI VE İCAZETİ

Mahmud Efendi Hazretleri altı yaşındayken hafızlığını babası ve annesinde yaptı. Ailesinin ve yetiştiği çevrenin dindarlığının da etkisiyle küçük yaşına rağmen namazları câmide kıyor, nafile ibadetlere de ihtimam gösteriyordu.

Hafızlığını bitirdikten sonra Ramazan ayında Kayseri'ye gidip o bölgenin muteber ulemâsından olan Tesbihcizade Ahmed Efendi'den sarf, nahiv

Tesbihcizade Ahmed Efendi

Mehmed Rüşdü Aşikkutlu Hoca Efendi

ve Farsça okudu. Kayseri'de bir sene kaldıktan sonra memleketi Of'a dönerek zamanın en meşhur kıraat âlimi Mehmed Rüşdü Aşikkutlu Hoca Efendi'den Kur'ân-ı Kerîm kıraat etti.

Belağat, ilm-i kelim, tefsir, hadis, fıkıh ve usûl-ü fıkıh gibi sâir ulûm-i şer'iyyeyi ise aklî ve naklî ilimlerde mütehassıs

ulemâdan ve Süleymaniye Medresesi dersîâmlarından olan eniştesi Çalekli Hacı Dursun Fevzi Efendi'den ikmal ederek henüz on altı yaşında iken icazet aldı.

Çalekli Hacı Dursun Fevzi Efendi

Kendisi okurken okutmaya başladığı talebelerini yedi sene kadar okuttuktan sonra askere gitmeden icazet verdi (ki o tarihlerde bu, başarılması çok zor bir işti).

ŞEYHİ ALİ HAYDAR EFENDİ'YLE TANIŞMASI

Askerde bulunduğu sırada ise hayatının seyrini değiştirecek olan en büyük üstadı ve şeyhi Ali Haydar Efendi'yle tanıştı. Ali Haydar Efendi Hazretleri Osmanlı sultanlarından son dört padişahın huzur hocalarından olup, Meşihat-ı İslâmiyye'de Hey'et-i Te'lîfiyye Reisi idi.

Müteassıb bir Hanefî olan Ali Haydar Efendi "Mezâhib-i erbe'anın fıkıh kitapları kayboldsa hepsini ezberden yazdırabilirim" diyecek derecede dört mezhebin fıkına da vâkîf biriydi ve aynı zamanda dört mezhep müftüsüydü. Mecelle'nin "Büyü" ve icâre" bölümünün hazırlanması Kendisine tevdi edilmiş, Seçtiği sekiz kişilik ilmî bir heyetle bu kısmı itmam etmişti. Daha sonra İstanbul müftülüğü ve diyanet işleri reisliği yapmış olan Ömer Nasûhi Bilmen gibi muktedir bir fakîh bu heyette Kendisinin dördüncü kâtibi idi.

Ali Haydar Efendi son devir Osmanlı ulemâsının en büyüklerinden sayılan merhum Zâhidü'l-Kevserî'ye bir fetvasından dolayı Meşihat'ta çıkmış, sonra Kâhire'ye gidecek olan talebesi Emin Saraç Hoca Efendi ile: "O şimdi muhâcir oldu, ben bir defa kendisine çıkmış idim, hakkını bana helal etsin" diye kendisine haber gönderdiğinde Zâhidü'l-Kevserî: "O bizim üstadımızdır, her zaman bize çıkışma hakkına sahiptir" diye kendisinden övgüyle bahsetmişti.

İşte Mahmud Efendi murad (Allâh-u Te'âlâ tarafından seçilmiş) kullardan olduğu için böyle büyük bir âlim ve şeyh olan Ali Haydar Efendi Kendisinin ayağına gönderildi, şöyle ki: Ali Haydar Efendi'nin kırk sene evvel vefat etmiş olup Bandırma'da medfun bulunan şeyhi Ali Rıza Bezzaz Hazretleri bir gece İstanbul'daki tekkede bulunan Ali Haydar Efendi Hazretleri'ne mânevî yolla zuhur edip, o günlerde orada askerde bulunan Mahmud Efendi'yi takdim ederek: "Bandırma'ya hemen gel ve buradaki emaneti al" diye emir buyurmuş.

Bunun üzerine Ali Haydar Efendi derhal Bandırma'ya gidip Tekke Câmîi'ne varmış ve yanında bulunan müridlerine: "Burada bir asker var, onu bulun ve bana getirin" buyurmuş. Bu emir üzerine Bandırma'da bir asker aramaya başlamışlar. Fakat bu askerin adı, soyadı ve adresi olmadığı için işleri hiç de kolay olmamış.

Bundan sonrasını Mahmud Efendi Hazretleri şöyle anlatır: "Küçük yaşlarımdan beri âlimlere ve şeyhlere karşı muhabbetim vardı. Nerede bir âlim, bir Allâh dostu olduğunu öğrensem onu ziyaret ederdim. Bandırma'da ace mi birliğinde askerlik yapıyorken orada da ziyaret edip, duasını alabileceğim âlim bir zat, bir şeyh efendi var mı diye merak ediyordum. Orada Halil Efendi isminde takva sahibi bir zat vardı. Bir keresinde ona: 'Buralarda şeyh yok mu?' diye sordum. O da bana Ali Rıza Bezzaz Efendi Hazretleri'nin kabrini göstererek: 'Bu zatın halîfesi var, lakin O da İstanbul'da' dedi.

Bunun üzerine ben o zatın kabrini ziyaret ettim. O'nun halîfesini de ziyaret edip duasını almayı arzu ettiğim için, 'Bir fırsatını bulup İstanbul'a nasıl gidebilirim?' diye düşünmeye başladım, işte o anda kalbim O zata doğru aktı. Artık daima O'nu düşünür oldum.

Bir gün Bandırma'da deniz kenarındaki Haydar Çavuş Câmîi'nde cuma namazını eda ettim. Namazdan sonra câminin bir köşesinde beyaz sarıklı, beyaz cübbeli, gayet heybetli ve nûranî bir zat gördüm. Bana padişah gibi heybetli geldi. O zatın kim olduğunu sorduğumda bana: 'İşte O zat Senin görmek istediğin Ali Haydar Efendi Hazretleri'dir' dediler.

Çok sevindim ve O'nunla görüşmek istedim. Fakat yakınları temkinli davranıp bana: 'Zaman çok kötü, bu zat takipte. Gece gelersen görüşürsün' dediler. Gece gittiğimde rahatsız olduğu için erken yatmıştı. Kendisiyle ancak ertesi gün görüşmek nasip oldu, huzuruna girdiğimde beni görür görmez: 'İşte kitaplarımı teslim edeceğim kişi budur' dedi. Böylece görüşüp tanıştık, Beni Kendisine mânen Şeyhi'nin teslim ettiğini bildirdi ve Kendisinden ayrıl-mamamı tenbih etti, bir daha da O'nu hiç bırakmadım."

İLME VERDİĞİ ÖNEM VE DİNÎ İLİMLERİ NEŞRİ

Şeyhi Ali Haydar Efendi'nin vefatıyla Mahmud Efendi Hazretleri'nin hayatında yeni bir merhale başlamış oldu. Bir taraftan imamlık yaparak cemaatle, bir taraftan talebe okutmakla, diğer bir taraftan da Ali Haydar Efendi Hazretleri'nin vasiyeti vechile tarikat ehli ihvanı irşâd ile meşgul oluyordu.

İmamlık yaptığı İsmailî Câmîi'ni hem tekke hem medrese hem de emr-i bi'l-mâruf ve nehy-i ani'l-münker merkezi olarak kullanıyordu. Osmanlı medreselerinde takib edilen usul üzere daha askere gitmeden önce memleketinde birçok talebe okutmuş ve birçok kimsele icazet vermiş olan Mahmud Efendi Hazretleri'nden İstanbul'da da birçok imam, vâiz ve müftü ders aldı.

Kendisi daima insanları ilme, amele ve ihlase teşvik etti. O zamanlarda ilim okumak ve okutmak hele ki sünnet-i seniyyeden taviz vermeden bu işi yapmak hiç de kolay değildi.

Köylerde cenazeleri kaldıracak, ramazanlarda teravih kıldırarak ve mukâbele okuyacak kişileri bulmak bile zor hale gelmişti. Avam halk Kur'ân-ı Kerîm'i okuyamaz, namaz kılmayı bilemez, dînî vecîbelerden bîhaber ve dahî îman şartlarını sayamaz ve kelime-i şehâdeti bile telâfuz edemez hale gelmişti.

On sekiz sene ezân-ı Muhammedî Türkçe okutulmuş, Arapça okuyanlar takibe uğrayıp cezalandırılmıştı. Din adamları ve mütedeyyin insanlar basın-yayın organları kullanılarak kötülenmiş, iftiralar atılarak halkın nazarından düşürülmeye çalışılmıştı ve bu işte oldukça mesafe de kat edilmişti.

Sakallılar, sarıklılar papaz diye yaftalanmış, çarşafıllar öcü gösterilmiş ve hatta fahişe ithamlarına hedef kılınmışlardı. Bu maksatla nice filimler, tiyatrolar ve piyesler düzenlenmişti. Bu iş meydanlarda çarşaf çıkarma merasimleri icra etmeye kadar varmıştı. İlkokuldan itibaren çocuklar bu telkinlerle büyütülmeye başlanmıştı. İnsanlar körü körüne Avrupa'yı taklit etmeye teşvik edilmiş ve bu hususta bütün ölçüler ayakaltına alınarak her türlü rezalet açıktan işlenir hale gelmişti.

Dînî ilimleri içeren kitaplar bir yana Kur'ân-ı Kerîm okumak bile yasaklanmıştı. Bu şartlar altında dînini öğrenmek isteyenler dağlarda, mağaralarda, ahırlarda ve mezarlıklarda köşe bucak kaçarak, dışarılara nöbetçiler bırakarak ders okumaya çalışıyorlardı.

Kur'ân-ı Kerîm'i Arapçasından okuyabilmenin bile ulaşılabilecek çok zor bir iş olduğu bu ağır şartlar içerisinde Mahmud Efendi Hazretleri'nin kırk-elli senelik kısa bir zaman zarfında erkekli kadınlı binlerce hoca, on binlerce talebe yetiştirmesinin ve milyonlarca ifade edilen sakallı erkeklerin ve çarşafı kadınların yetişmesine sebep olmasının her türlü takdirin fevkinde bir hizmet olduğu aşîkardır.

On beş-on altı yaşlarındaki gençlerin sakallarına jilet vurmaması, sarık, şalvar, cübbe giymeleri, hafızlık yapmaları ve Kur'ân ilimlerini tahsil etmeleri, genç kızların çarşaf giymeleri ve küçük yaşlarda Kur'ân'ın manasını anlayacak seviyeye ulaşmaları hiç şüphesiz büyük bir gayretin ve yüce bir mânevî tasarrufun eseridir.

Mahmud Efendi Hazretleri hemen hemen bütün illeri, kasabaları ve binlerce köyü gezerek emr-i bi'l-mâruf ve nehy-i ani'l-münker yaparken daima insanları ilim öğrenmeye çağırıp durdu. Kendisine "Bir emriniz, bir arzunuz var mı?" diye soranlara "Her mahalleye bir kız bir erkek medresesi yapın" diye cevap verirdi.

Kendisinin ilme teşvik babındaki bazı sözleri şöyledir:

"Ey talebeler! Sizler, kurmuş toprakların yağmur yüklü bulutları, direksiz kubbenin direklersiniz."

"Ömrümden üç nefesim kalsa size okuyun, okuyun, okuyun derim."

"Sizin yerinizde olsam bu sabah kahvaltı yapmadan ilme başladım."

İLİM NEŞRİNDE TÂKİP ETTİĞİ USÛL

Mahmud Efendi Hazretleri'nin yaşadığı zamana ve Türkiye şartlarındaki insanların ahvâline göre ilmi artırmada kullandığı tadrîcî üslub hayret vericidir.

Hatta bâzı ilim ehli kimseler bu husustaki inceliğe muttâlî olamadıklarından kendisini tenkid bile etmişlerdir. Çünkü insanlara "Emsile, Bina, Avâmîl¹ okuyun yeter" diyerek ilme teşvik ediyordu.

Kur'ân-ı Kerîm okumayı dahi bilmeyen, geçim derdine düşmüş bir millete "On beş-yirmi sene ilim okumalısınız" demiş olsaydı acaba bu ilmi kim kabul ederdi.

Bir zaman sonra ilmî seviyeyi yükseltip zikrolunan kitaplara İzhâr ve İzzî gibi diğer kitapları eklemiş ve "İzhâr okuyan hocadır" buyurarak insanları heveslendirmişti.

Daha sonra bu kitaplara Kâfiye, Molla Câmî, Nûru'l-İzzah, Mülteka, Telhis, Şerhu'l-Emalî, Şerhu'l-akâid gibi daha yüksek kitapları ekledi.

1 Emsile ve Bina, Osmanlı Devletinde okutulan, sarf ilminin elif-bâ'sı sayılabilecek küçük hacimli kitaplardır. Müellifleri ise bilinmemektedir. Kezâlik Avâmîl de Tâc-ı ulemâ-i Türk İmam Birgîvî Mehmed Efendi'nin nahiv ilmine giriş olarak telif ettiği on beş sayfalık bir risaledir.

İlmin temelini bu şekilde atarak birçok talebeler yetiştiren Mahmud Efendi Hazretleri bunlarla da yetinmeyip "Mülteka ezberlenmeli", "Hidâye okunmalı", "Mültekâ'nın şerhi Mecme'u'l-enhur'u anlayarak okuyup bitirmeyene hoca demem" gibi sözlerle ilmi seviyeyi daha da yükseltti.

Artık "Uzun uzun tefsirler, uzun uzun hadisler, fıkıhlar okuyun" diyor ve hoca olduktan sonra yedi sene fıkıh ihtisası yapılması gerektiğini söyleyerek içindeki niyetini dile getiriyordu.

Bu arada kadınların cahil kalmalarına gönlü razı olmadığından bu konuda da yeni bir çalışma yapıyordu. Kadınlara İslamiyet'i en kolay yine kadınlar anlatabileceği için onlardan da hocalar yetiştirmek gerekiyordu. Erkeklerin, kendilerine mahrem olmayan kadınları hele ki böylesine bozuk bir zamanda okutmaya kalkmaları birçok mahzuru beraberinde getireceğinden bu işe şöyle bir çare buldu; Kendisi önce erkekleri okuttu, sonra erkek hocalara hanımlarını ve kızlarını okutmalarını emretti. Kocalarından veya babalarından okuyan hanımlar da diğer hanımları okuttular.

Kadınların nurlarını söndüren unsurlar erkeklerinkinden daha az olduğu için kısa zamanda kadın medreseleri çoğaldı ve yayıldı.

Öyle ki okuyan kadınların sayısı erkekleri geçti. Nice kızlar hâfizlık yaptı ve niceleri hoca olup sâir kadınların hidayetlerine vesîle oldular.

Mahmud Efendi Hazretleri ilme teşvik babında vaazlarında defalarca şu sözleri tekrarlamıştır: "Boğaz köprüsünü aletlâde marangozlar, demirciler yapabilir mi? Büyük mühendisler, büyük mimarlar lazım. İşte bu din köprüsünü de küçük hocalar yapamaz, büyük âlimler lazım."

ULEMÂYA HURMET VE NUSRETİ

Ulemâya, talebelere çok hürmet eder, hallerine ihtimam gösterir ve onların müşkülleriyle bizzat ilgilenirdi. İlmiyle âmil olmayan âlimlere olsun, mücerred hâfizlara olsun son derece tâzim eder, huzuruna girdiklerinde ayağa kalkar, uğurlarken kapıya kadar refâkat eder, hatta arabada dahi ön koltukta oturan hâfiz ise ayaklarını ona doğru uzatmaz, derli toplu otururdu.

Okuyanlara ve okutanlara maddî ve mânevî yardım etmekte elinden gelen her türlü imkânı kullanırdı.

1962 yılında ders halkasına katılan Konyalı bir talebesi şöyle anlatmaktadır: "Fatih'te müezzindim. Sabah namazından sonra İsmailağa'ya gider, öğleye kadar Hoca Efendi'den ders okurdum. Öğleden sonra da müzâkere ve mutâlâ'a ile ilgilenirdim. Beş tane çocuğum vardı. Evin kirasını ödemekte de zorlanıyordum. Ek işte çalışmaya karar verdim. Bunun için ders okumayı bırakmam gerekiyordu.

Bir gün dersten sonra Hoca Efendi'ye durumu arz ettim. Çok müteessir oldu. Bana beklememi söyleyip, kendisi kalkıp evine gitti, hanımının bileziklerinden üç tane alıp geldi. 'Al, bunlar sana hediyeimizdir. Bozdur kiranı öde, lâkin dersten geri kalma' dedi."

Mahmud Efendi Hazretleri, şeyhi Ali Haydar Efendi Hazretleri gibi ilim ve tasavvufu cem eden zülcenâhayn bir zat idi.

Mahmud Efendi tarikat üzerinde titizlikle durmakla birlikte şer'i şeriften zerre kadar taviz verilmesine de asla müsaade etmemiştir. O her zaman rüyalara, zuhuratlara, keşiflere, kerametlere ve sâir hârikulâde hallere fazla itibar edilmemesi gerektiğini, asıl maksadın şerîat caddesinde istikamet etmek olduğunu dile getirmiştir.

Aşağıda zikredeceğimiz sözleri bu mevzûda ne kadar hassas davrandığını gözler önüne sermektedir:

"Mürşid olarak bilinen bir şahısta şerîatı tatbik var ise, o şahısta tarikat da vardır. Şerîat yok ise tarikat da yoktur, o şahıs mürşid olamaz."

"Kendinizi rüya veya zuhuratta çok güzel hallerde görebilirsiniz. Şerîata aykırı hal ve hareketleriniz olduğu halde böyle rüyalar görüyorsanız, biliniz ki bu rüyalar sizin için istidracîr. İstidrac; Allâh-u Te'âlâ'nın âsi bir kulunu derece-derece helâka çekmesi demektir. Bu kadar çalışmalarımız niçin? Şerîatı iyi becerelim diye. Dön dolaş hep şerîat."

"İmâm-ı Rabbânî (Kuddise Sirruhu) Hazretleri 2. cildin 50. mektubunda şöyle buyuruyor; 'Şerîatın hakîkatine kavuşmak için şerîatın sûretine uymak şarttır. Çünkü velâyetin (velîliğinin) ve nübüvvetin (nebîliğinin) bütün kemalleri, şerîatın sûreti üzerine kurulmuştur."

ŞERİAT VE SÜNNETE İTTİBÂ'I

Mahmud Efendi Hazretleri insanları sadece sözüyle değil, hâliyle de ilme ve ibadete teşvik etmiş, başladığı hiçbir ibadeti bırakmamış ve istikametiyle görenleri gayrete getirmiştir.

Farz namazların evvel ve âhirindeki sünnet namazların hâricinde teheccüd, işrak, kuşluk, evvâbîn, tahiyetü'l-mescid ve abdest şükür namazı gibi nevâfili hiç terk etmemiş hatta bir defasında "Kuşluk namazını terk edeceğine Mahmud ölsün daha iyi" buyurmuştur.

Pazartesi-perşembe orucunu, ramazanın son on günü îtikâfı terk ettiği görülmemiştir. Hadîs-i şeriflerde zikrolunan nâfile namaz, oruç ve zikir gibi ibadetlere devam etmiş, Müslümanları da teşvik etmiştir.

Üstad Hazretleri'nin unutulmuş sünnetleri diriltmesi, sünnetlerden mâadâ edelere bile farz gibi riayet etmesi Müslümanlar tarafından sevilip takdir edilmesine vesile olmuştur. Türkiye'de "Takva" denilince, "Sünnet-i seniyyeye ittibâ" denilince akla gelen ilk isim olması bu dikkatinin netîcesidir.

Bir ara cemaatinin "Mahmudçular" ismiyle zikredildiğini duyduğunda çok üzölmüş ve cuma hutbesinde şunları söylemiştir: "Mahmudçular diyorlar. Allâh aşkına! Ben yeni bir din mi îcad ettim?! Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) in günlük hayatta tatbik edilen dört bin küsur sünneti vardır, dördünü terk ettiğimi gören arkamda namaz kılasın."

ZİKİR VE TEBLİĞE VERDİĞİ ÖNEM

Mahmud Efendi Hazretleri şer-î şerîfi bütün olarak gördüğü için sadece ilimle meşgul olup ibadette, zikrullâhin medresesi mesâbesinde olan tarîkat vazîfelerinde, dîni tebliğ etmekte ve emr-i bi'l-mâ'ruf nehy-i ani'l-münker yapmakta gevşeklik gösterilmesini asla tasvip etmezdi.

Bu mevzû ile alâkalı sarf ettiği şu sözleri zikretmek O'nun yolunun bir nebze olsun anlaşılmasına yardımcı olacaktır.

"Yatmadan evvel biraz ders (tarîkat virdi) ile meşgul olalım. Teheccüd namazından sonra devam edelim. İşrak vakti bitirelim. Ondan sonraki bütün vakitlerimizi ilme harcayacağız."

"Zikrullah, Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e en büyük ittibâdır. Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) zikirsiz durmazdı. 'Rasulullah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) bana zikri emretti ben de zikrediyorum' demeli ve sabah akşam durmadan Allâh-u Te'âlâ'yı zikretmeli."

Emr-i bi'l-mâ'ruf ve nehy-i ani'l-münker yapılması gerektiğini beyan ederken şöyle derdi:

"İstanbul'un bütün evleri medrese olsa emr-i bi'l-mâ'ruf ve nehy-i ani'l-münker olmasa bir değer ifade etmez."

"Allah aşkına acıyın bu insanlara. Sel gibi cehennemde akıyorlar."

Üstadı Ali Haydar Efendi'den şu sözü çokça naklederdi:

"Dîn-i Mübîn-i İslam'ın devam ve bekâsı emr-i bi'l-maruf ve nehy-i ani'l-münkerin devam ve bekâsına, Dîn-i Mübîn-i İslam'ın inkirâzı (yıkılması) ise emr-i bi'l-mâ'ruf ve nehy-i ani'l-münkerin terkine bağlıdır."

ÂLİMLERİN KENDİSİ HAKKINDAKİ SÖZLERİ

Mahmud Efendi Hazretleri'nin şeyhi, son dört padişahın huzur hocası, dört mezhebin müftüsü ve Meşihat-ı İslamiyye'de heyet-i te'lîfiyye reisi olan Ali Haydar Efendi Hazretleri Kendi yerine bıraktığı Mahmud Efendi Hazretleri hakkında: "(İlahî koruma sayesinde) Henüz Mahmud'umun sol tarafına bir seyyie(günah) yazılmamıştır. Mahmud'umun eli Benim elimdir.

Bende ne varsa Mahmud'uma verdim. O'nu sevmeyen âhirette Beni göremez." buyurlardı.

Ali Haydar Efendi'den ve Zâhid el-Kevserî'den mücaz olan büyük âlim Emin Saraç Hocaefendi, Mahmud Efendi Hazretleri'ni sıkça ziyaret eder ve çeşitli vesilelerle: "Ali Haydar Efendi Hazretleri'nin murâdını Mahmud Efendi hayata geçirmiştir, çünkü Ali Haydar Efendi'nin tek arzusu ilmin yayılması ve (sakal, cübbe-şalvar ve çarşaf gibi) islam şîârının canlanmasıydı" derdi.

Mahmud Efendi Hazretleri'nin zâhirî ilimdeki üstadı Hacı Dursun Fevzi Efendi: "Mahmud Efendi Hazretleri'nin

arkasında namaz kılan, İmam-ı Âzam Efendimizin ardında kılmış gibidir" derdi.

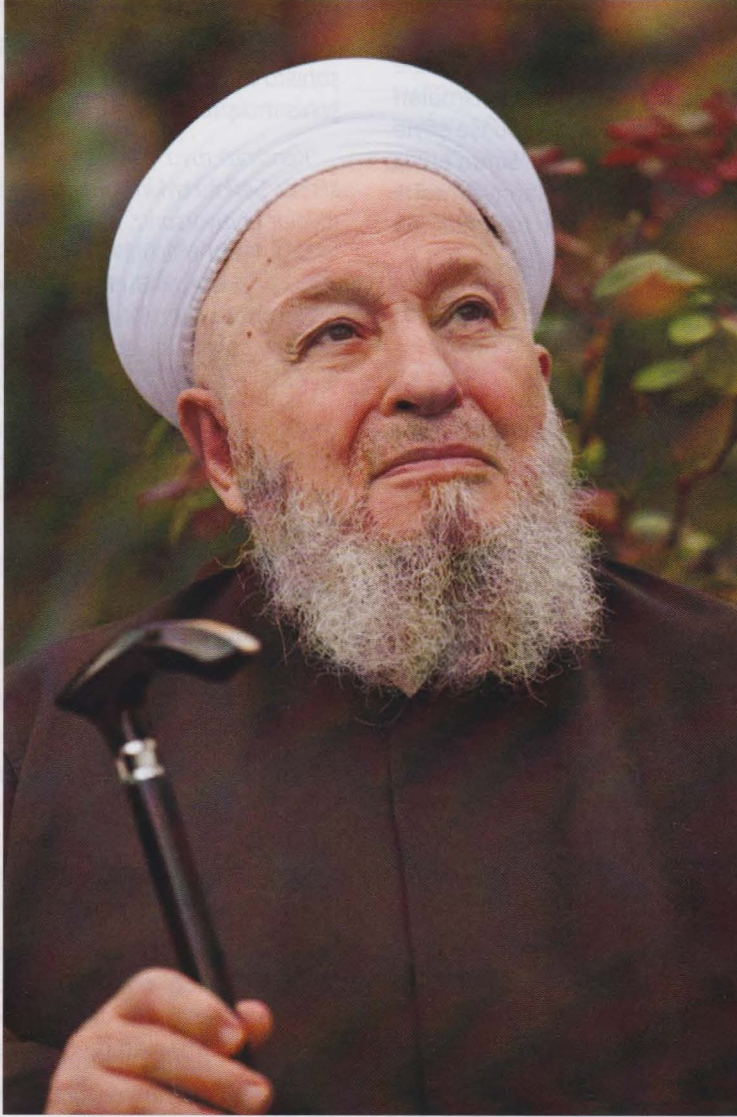
Kendisi evvelki meşayıhtan icazetli bir şeyh olduğu halde ilk önce Ali Haydar Efendi Hazretleri'ne intisab edip O'nun halifesi olmuş, daha sonra Mahmud Efendi Hazretleri'ne intisab ederek O'nun yüce makamını itiraf etmiştir.

İmâm-ı Rabbânî Hazretleri'nin yedinci torunu ve Medîne-i Münevvere'deki Mazharî Ribâtî'nin son şeyhi olan Muhammed Mazhar el-Fârûkî Hazretleri, Mahmud Efendi Hazretleri'ni İstanbul'da ziyaret etmiş ve:

"Ben âlemleri gezdim, bu asırda Mahmud Efendi gibi şerâat ve tarîkatı birlikte yaşayan bir zat görmedim" demiştir.

İslam âleminin en büyük âlimlerinden ve Ehl-i Sünnet'in en büyük müdâfîlerinden olan Büyük Kutub Allâme Seyyid Muhammed Alevî el-Mâlikî (Rahimehullâh) Mahmud Efendi Hazretleri'ni İstanbul'daki dergâhında birkaç defa ziyaret etmiş, vefatından önce on gün kadar Kendisinin misafiri olmuş ve:

"Dünyada birçok cemaatler gördüm. Kimisi ilme önem verip tasavvufu zâyi etmiş, kimi de tasavvufa ihtimam gösterip ilmi zâyi etmişlerdir, ama Mahmud Efendi ve cemaati ilimle ameli, şerâatla tarîkatı birlikte yaşayıp-yaşayan müstesna cemaatlere aittir.

Bu kadar kalabalık müridi olup da kendisini öne çıkar-mayan ve son derece tevâzû sahibi olan bir zat mutlaka evliyâullâhın kutuplarından biri olması gerekir, zira bu makam normal bir velîde tahakkuk etmez” demiştir.

2009 senesinin yaz aylarında vâki olan Şâm-ı Şerîf ziyaretinde akdedilen ulemâ ve meşâyih meclisinde Allâme Muhammed Sa’îd Ramazan el-Bûtî bu mevzûya işaret edip Mahmud Efendi’ye “Türkiye’deki sırrı siz muhafaza ettiniz” demişti.

Yine 2009 yılının Aralık ayında Mahmud Efendi’yi ziyarete gelen Büyük Muhaddis Allâme Muhammed Avvâme, bir sohbet esnasında etrafında toplanan on bin kadar talebeyi gördüğünde Hazreti Ali Efendimiz’in (Kerremellahu Vecchêhû) Kûfe’ye gelişinde İbni Mes’ûd (Radiyallâhu Anh)’in talebelerinin O’nu karşılamaya çıkışlarını zikrederek Hazreti Ali (Kerremellahu Vecchêhû) nun İbni Mes’ûd (Radiyallâhu Anh) hakkındaki;

“Allâh İbni Mes’ûd’a rahmet etsin. Gerçekten bu bel-deleri ilim doldurmuş” sözünü nakledip akabinde;

“Allâh Mahmud Efendi’ye merhamet etsin. Gerçekten bu beldeleri ilim doldurmuş” demişti.

Mahmud Efendi Hazretleri’nin ilim, amel ve ihlastaki yüksek mertebesine daha birçok âlim değinmiştir ki, Büyük Muhaddis merhum Abdulfettâh Ebû Gûdde kendisini mescidinde ziyaret edip hürmetlerini arz etmiştir.

Medîne-i Münevvere’nin kutuplarından olup dünyadaki bütün velilerin meclisinde toplandığı Muhammed Zekerîya el-Buhârî Hazretleri rüyasında Rasûlullâh (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)’i görmüş, Kâinatın Efendisi’nin hemen ardında da Mahmud Efendi Hazretleri’ni, ayağını Rasûlullâh (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)’in mübarek ayağını kaldırdığı yere koyarken görmüş, bunun üzerine Mahmud Efendi Hazretleri’ne: “Ben Buhara’da Seyr-u Sulûkümü tamamlayamadım, siz bana tamamlattır mısınız? diye ricada bulunmuş. Efendi Hazretleri de: “Siz manen tamamlamışsınız” diyerek tevazu göstermiştir.

Şâm-ı Şerîf’in fukahâsından Abdurrezzak Halebî Hazretleri Mahmud Efendi Hazretleri’nin en büyük âşiklarından olup talebelerine daima onu tanıtmaya çalışmıştır.

Son devrin Hanefi fukahâsının en büyüklerinden olan Merhum Edîb Kellâs Hazretleri yüz yaşına yaklaşmış iken ellerde taşınarak Şâm-ı Şerîf ziyaretlerinde Efendi Hazretleri’ni ziyarete gelmiş ve onun hakkında: “Kalbi-min sevgilisi” diye ihtiramda bulunmuştur.

Türkiye meşâyihinin ulularından, Kelâmî Dergâhı Postnişîni Ali Haydar Efendi Hazretleri’nin âhiretliği olan Mahmud Sami Ramazanoğlu Hazretleri, Mahmud Efendi Hazretleri’ni mescidinde ziyaret ederek O’nun yüce makamını tasdik etmiştir.

Gümüşhânevî kolunun önde gelen meşâyihından Meh-med Zâhid Kotku Hazretleri, Mahmud Efendi Hazretleri’ni sürekli ziyarete gelmiş ve cenazesinin yıkanmasını ve namazının kıldırılmasını kendisine vasiyet etmiştir.

Ali Haydar Efendi Hazretleri’nin âhiretliği olan Alvarlı Muhammed Lutfî Efe Hazretleri’nin âhiretliği olan, Rasûlullâh (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)’in kabr-i şerifinin kapısı herkesin önünde kendisine açılan ve vefatından altı ay sonra kabrinden çıkartıldığında kefeninde hiçbir leke bulunmaksızın etrafa misk kokuları saçan Hacı Salih Efendi Hazretleri, Mahmud Efendi Hazretleri’nin müridi gibi Pazar sohbetlerine katılır ve O’nun hakkında: “Kutb-u Medar bu Zattır, görmüyor musunuz, dünya etrafında dönüyor” buyurmuştur ki bu fakir bunu bizzat kulaklarımla duymuşumdur.

Son dönemde Kur’an’a çok büyük hizmeti geçmiş olan Gönenli Mehmed Efendi Hazretleri, Mahmud Efendi Hazretleri’ni sık sık ziyaret ederdi. Oğlu vefât ettiğinde Efendi Hazretlerimizle birlikte kendisine tâziye ziyareti-ne gittiğimiz zaman Efendi Hazretlerine hitaben : “Senin yaptıklarını biz beceremedik, ortalığı sakallılarla ve çarşafılılarla doldurdun. Bir kere rüyamda semânın bir katında evliyâullâhın toplantısına katıldım, tanıdığım bütün meşâyih oradaydı, seni göremeyince sağa sola bakındım. O zaman hâtiften: **“Mahmud’u aşağılarda arama. Yukarı bak! Yukarı!”** diye nida edildi ” demiştir.

Son devir Osmanlı Ulemasından ve Medîne-i Münevvere meşâyihından olan Hattat Mustafa Necati Erzurûmî Efendi Hazretleri, Mahmud Efendi Hazretlerine çok tazim eder, Medîne-i Münevvere’de kaldığı otellerde Efendi Hazretlerini ziyaret eder ve :

“Şeytan senden kaçtığı kadar kimseden kaçmıyor. Bu zamanda şeytanın en büyük düşmanı sensin.” derdi.

Muhammed Ali Sâbûnî gibi dünya çapında Meşhur Allame, Mahmud Efendi Hazretlerine intisab etmiş ve :

“Bu Zât sadece Türkiye’nin değil, bütün dünyanın şeyhidir.” demiştir.

Seyda Cezerî’nin halifesi büyük âlim Mehmet Emin Er, Suud ulemasından Seyyid İbrahim Ahsâî, Mekke ulemasından Ahmed Nurseyf, Medîne-i Münevvere’de bulunan Arif Hikmet Kütüphanesi müdürü büyük âlim Ali Ulvi Kurucu, Erzurum müftüsü Halis Efendi gibi Üstadımız Hazretlerini ziyaret eden, kendisinin yüceliğini itiraf eden ve kendisine intisab eden daha birçok zevât-ı kirâm vardır ki bunları tek tek saymaya ne bizim ömrümüz, ne yaşımız, ne de imkanlarımız müsait değildir.

Allah-u Teâlâ Bu Yüce Ğavs’ın dünyada himmetlerini, âhirette şefâatlerini cümlemize nasip eylesin.

Âmîn!

RAMAZAN BİTTİ AMA VAZİFELERİMİZ BİTMEMİŞTİR

عَلَى الرَّحْمَنِ

Elhamdülillah! Başından sonuna kadar inanlar için rahmet ve günahların bağışlanma ayı olan Ramazan ayını tamamlamış ve Yüce ALLAH'a şükürler olsun ki, Müslümanlık bilincimizi, kardeşlik ve dostluk bağlarımızı, barış içinde bir arada yaşama ve millet olma irademizi tazeleyen iki bayramdan biri olan Ramazan Bayramını sevinç ve huzur içerisinde geçirmiş bulunuyoruz. Oruçla, teravih namazıyla, okuduğumuz, dinlediğimiz ve hayatımıza rehber edindiğimiz Kur'an-ı Kerim'le hemhal olarak geçirdiğimiz bir Ramazan Ayını geride bıraktık. Bu kutlu ayda nefis muhasebesi yaparak dindarlığımızı yeniledik, muhtaç olan insanlara elimizi, soframızı ve gönlümüzü açarak İslam ve insan kardeşliğini yaşadık. Ramazan Ayı tüm feyiz ve bereketiyle bizi sıkıca kucakladı, günaha ve yanlış işlere bulaştırdığımız ellerimizden tutarak

bizi Rahman olan Allah'ın rahmet ve mağfiret dergâhına götürdü. İçimizdeki ibadet aşkı, insan sevgisi, fakire ve yardıma muhtaç olana el uzatma isteği her zamankinden daha coşkulu şekilde davranışlarımıza yansıdı. Ferdî hayatta dindarlığın, sosyal hayatta huzur ve dayanışmanın öne çıktığı, yüce dinimiz hakkında doğru bilgilenme ve derin bir dindarlık şuuru içinde ibadet etme hazzının yoğun olarak yaşandığı rahmet ve mağfiret mevsimi Ramazan ayını geride bırakarak, sevgi ve şefkatle birbirimize ellerimizi uzatma ve kaynaşma günü olan bayramı geçirmenin huzur ve mutluluğunu yaşamaktayız.

Bizleri bu büyük nimete kavuşturan yüce Rabbimize hamdediyor, sevgili Peygamber Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'e salat ve selamlarımızı arz ediyoruz. Rahmet ve mağrifet dilekleriyle ALLAH için sabahtan akşama kadar çeşitli sıkıntı ve güçlükler içerisinde oruç

tutan, camileri huşu ve vecd içinde dolduran bütün Müslüman kardeşlerimin bayramlarını tebrik ediyor, yüce ALLAH'tan nice bayramlara ulaştırmasını diliyoruz.

Bu duygu ve düşüncelerle, bütün bayramların bayram gibi yaşandığı; özgürlük, barış ve mutluluğun ege-men olduğu; insan hakları, adalet ve hukukun gözetildiği; savaş, terör ve yoksulluğun geride kaldığı bir dünya için bayramların birer imkân olduğu temennisiyle, bütün müminlerin geçmiş Ramazan bayramını en içten dileklerle tebrik ediyor, bu mübarek bayramın hepimizin, bütün insanlığın hidayetine, huzur ve barışına, başta memleketimiz olmak üzere bütün İslam aleminin maddi ve manevî hayırlara-bereketlere vesile olmasını, toplumumuzun her kesiminde bayramın bütünleştirici ve kaynaştırıcı havasının hâkim olmasını, bayramın bütün insanlığa barış ve huzur getirmesini, daha nice sağlıklı, mutlu ve umutlu bayramları huzur içinde idrâk etmeye ve rızâsını kazanmaya bizi muvaffak kılmasını ALLAH Teâlâ'dan halisane niyaz ederiz. Ya Rabbi! Müslümanları dünyada da ahirette de felaha, selam ve saadete kavuştur. Böyle bir çok bayramlara kavuşmakla mesut ve bahtiyar eyle. Amin.

Kur'an-ı Kerim'in inmeye başladığı, orucun tutulup Mü'minlerin ibadet ve taatta yoğunlaştığı bir manevi iklim, kültür ve geleneğimizde on bir ayın sultanı olarak anılan rahmet, mağfiret-bereket mevsimi ve Dini hayatımızda çok önemli bir yeri olan, orucuyla, namazıyla, zekat ve sadakasıyla ibadet ve rahmet ayı Ramazan-ı Şerifi geride bırakmış bulunuyoruz. Orucun derin manevî eğitimini, sahur ve iftarın bereketini, teravihin coşkusu-nu ve Kur'an tilâvetinin kalbimizde huşû uyandırmasının sevincini derinden hissederek gönüllerimizi coşturup maneviyatımızı canlandırdık. Bu vesileyle hikmet gözüy-le iç dünyamıza bir yolculuk yapıp, kendimizi sorgulayıp özeleştiri yaparak günah, çirkin ve kötü olan her şeyi geride bırakma kararı aldık. Camilerimiz, cemaatle kılınan namazlarla ayrı bir canlılık kazandı. Ellerimiz her zamankinden daha çok iyiliğe açıldı. Fakirleri, kimsesizleri gözeterek, düşkünlere yardım ederek yardımlaşmanın ve dayanışmanın, hayırda yarışmanın, yaraları sarmasının, insanların derdiyle dertlenmenin en güzel örneklerini sergiledik. Büyük bir bütünün anlamlı bir parçası olduğumuzu anlayarak elimizdeki maddi zenginliği, dilimizdeki güzel söz ve dileği, gönlümüzdeki sevgiyi herkesle paylaştık. Neticede paylaşma bilincini davranışlarına yansıtan, infakta bulunarak cömert ve fedakâr davranan Müslümanlar olarak, bununla hem Rahman'ı hem de Rahman'ın kullarını hoşnut ve razı etmeye çalıştık.

Fakat mübarek Ramazan ayı geldi ve işte maalesef gitti. İlahi rahmetin bol bol serpildiği, lütf ve ihsanın esirgenmediği; saadet, rahmet ve gufran ayının günlerini geride bıraktık. ALLAH Teâlâ aşkıyla, Peygamber sevgisiyle çarpan yürekler; bu hayırlı, bu feyizli günlerin gitmesinden, gönlünde derin bir acı duyar.

Evet biz hüznülüyüz, kederliyiz, hakikaten içlerimizde bir boşluk hissediyoruz. Büyük denizlere doğru akıp

giden ırmaklar misali, ömrümüzden bir Ramazan ayı daha eksildi. Böyle bir Ramazan ayına bir daha erişip erişemeyeceğimizi biz bilemiyoruz. İnşaALLAH daha birçok Ramazanlara kavuşuruz ve ihya etmeye muvaffak oluruz.

Elhamdülillah idrak edip ihya etmeye çalıştığımız mübarek Ramazan ayı, biz günahkar kullara yüce Rab-bimizin lutfettiği bir rahmet denizi idi. Hepimiz tuttuğumuz oruçlarla, yaptığımız tevbe-istiğfar ve diğer ibadet-taatlerle bu rahmet denizinde yıkandık, tertemiz olduk. Çünkü Ebu Hureyre (Radiyallahü anh)'dan rivayete göre Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):

“Kim, iman ederek ve mükâfatını sadece ALLAH Teâlâ'dan bekleyerek Ramazan orucunu tutarsa, onun geçmiş günahları mağfiret olunur” buyurmuşlardır.¹ Neticede felaha erdik, elhamdülillah. Cenab-ı Hak şöyle buyuruyor: **“Batıl inançlardan, kötü ah-laklardan iyice temizlenen, arınan ve Rabbisinin adını zikredip de namaz kılan kimse muhakkak**

1) Buhari, İman: 28, Leyletu'l-Kadr: 1, Savm: 6; Müslim, Sıyam: 3, 20, Müsafirin:175; Ebu Davud, Ramazan: 1, Savm: 57; Tirmizi, Savm 1, Cennet: 4; Nesai, Sıyam: 39; İbn-i Mace, İkame:173; Sıyam:2, 33; Darimi, Savm:44, A.b.Hanbel, 2/232

felaha ermiş, korktuğundan emin, umduğuna nail olmuştur.”²

Şimdi bize düşen vazife, bu temizliğimizi muhafaza etmek ve kirlenmemeye çalışmaktır. Farzları yapmak, haramlardan uzaklaşmaktır. Kirlenirsek, yine yıkanırız, demeyelim. Çünkü ya nasib olmazsa!.. Sonra kirlenmeye çalışmak, kirlenip temizlenmekten ve temizken tekrar yıkanmak da kirlendikten sonra yıkanmaktan daha faziletlidir ve daha kolaydır. Rabbimizin emirlerini muntazaman yerine getirip yasaklarından devamlı kaçınan Müslümanlar, daima bu şekilde tertemiz kalırlar. Aksine hareket edenler yani farzları terk edenler ve haramları işleyenler manen ve maddeten kirlenirler. Ebu Zer (Radiyallahü anh) der ki: Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bana şöyle buyurdu:

“Nerede ve nasıl olursan ol, ALLAH Teâlâ’dan kork, takva sahibi ol! İşlediğin kötülüğün, haramın hemen arkasından iyilik yap, tevbe-istiğfar et ki, o kötülüğü yoketsin, silip süpürsün! İnsanlarla da güzel geçin, insanlara iyi ahlakla muamele et.”³

Peygamber Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)’in özlü sözlerinden biri olan bu hadis-i şerifte üç önemli hususa tenbih ve ikaz buyrulmaktadır.

1- Her yerde ve her halde takva üzere olmak.

ALLAH Teâlâ’nın azabından korkup, bütün emirlerini yapıp yasaklarından kaçınmak suretiyle kişi, ancak muttaki olabilir. Dinin temeli takvadır. Takvaya riayet etmeyen kimse dini; hayatında kamil olarak temsil edemez. Takva, ALLAH Teâlâ’nın emirlerini yerine getirmek, yasaklarından kaçınmakla gerçekleşen ve dinin temeli olan bir ilkedir. Buna ALLAH Teâlâ saygısı, ALLAH Teâlâ korkusu da denir.

Takva, yalnızlıkta, toplum içinde, belâ ve musibet anında, bolluk ve refahta, yokluk ve darlıkta, sağlık ve hastalıkta, hasılı her durumda ALLAH Teâlâ’ya karşı saygılı olmak, sürekli uyanık, dikkatli ve şuurlu bulunmaktır. Bütün hallerde takva esas alınmalıdır.

Böyle bir duygu ve halin sonuçları ise, yüce kitabımızda: ALLAH Teâlâ’nın dostluğu, ilahî övgü, ALLAH Teâlâ’nın yardımına ulaşmak, sıkıntılardan kurtulmak ve beklenmedik yerlerden rızka kavuşmak, amellerin ıslahı ve günahların bağışlanması, ilahî muhabbet, ALLAH Teâlâ katında makbuliyet, ölüm anında müjde, cehennemden kurtuluş ve nihayet cennette temelli mutluluğu buluş olarak belirtilmektedir.

ALLAH Teâlâ’nın, gazabından sakındırması ve Peygamber Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)’in: **“Nerede ve nasıl olursan ol, ALLAH Teâlâ’ya karşı saygılı bulun”** tavsiyesi, Müslümanları bu güzel sonuçlara davet etmektedir. Böylece Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem), Mü’minleri:

“...Gerçekten ALLAH Teâlâ, üzerinizde gözetleyicidir.”⁴ Âyet-i kerimesinin mânâsına uygun

davranmaya çağırmış olmaktadır. Zaten takva, onun tabii sonucu ilahi murakebe altında olduğu bilinci ile hareket etmekten ibaret değil miydi?

2- İşlenen haramların ardından hemen tevbe-istiğfar etmek, iyilik yapmak.

Takva, günah işlemeye, günah işlemek takva sahibi olmaya engel olmadığı için, insanlık gereği işlenecek günahların peşinden iyilik yapmak, o hata ve günahın sonuçlarını ve hatta bizzat günahın kendisini ortadan kaldırmak gerekmektedir. Zira ALLAH Teâlâ, iyiliklerin kötülükleri giderdiğini⁵ ve hatta iyiliklere tebdil ettiğini⁶ haber vermiştir.

Bu da murakabe şuurunun olumlu bir başka neticesidir. İyiliğin hatayı iyiliğe dönüştürmesi veya hiç değilse, kötülüğün sonuçlarının ortadan kaldırılması, hiç hata işlememesinin mümkün olmadığı dünyamızda, kötülüklerle karşı müsamahasız olmayı öngörmek ve öğütlemek demektir. Günahların ve kötülüklerin tortularını, işlenen iyiliklerle dezenfekte edebilmek gerçekten çok büyük bir imkan ve şanstır.

Hayır vesilesiyle ALLAH Teâlâ’nın günahı yok etmesi, hem kişinin kalbinden günahın lekesini silmesi, hem de kişinin amel defterinin günah sayfasından, günahı silmesi şeklinde gerçekleşir. Kişinin her ikisine de ihtiyacı var. Çünkü günahlardan hasil olan lekeler çoğalarak kalbi tamamen kaplayıp karartabilir.

Mü’min büyük-küçük bütün günahı ciddiye alıp, tevbe, istiğfar, sadaka ve namaz gibi amellerle ondan kurtulma ve temizlenme gayretinde olmalıdır. Unutulmamalı ki: **“Her bir günah içinde, küfre giden bir yol vardır.** Şu hadis-i şerif ile dikkatinizi çekmek istiyorum.

Ebu Hureyre (Radiyallahü anh)’dan rivayete göre Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Mü’min bir kul; bir hata yaptığı, bir günah işlediği zaman kalbine siyah bir nokta, siyah bir iz vurulur, işlenir. Eğer kul, o hatayı, o günahı işlemekten el çeker, kendini uzaklaştırır, istiğfar eder ve tevbe ederse kalbi, o iz pasından cilâlanır, parlatılır, leke silinir. Eğer bunu yapmayarak günahı işlemeye dönerse, hatalara devam ederse, o siyah nokta arttırılır, büyütülür. Öyle ki bütün kalbini kaplar, istilâ eder. İşte ALLAH Teâlâ’nın:

“Hayır! Gerçek öyle değil. Bilâkis, onların kazanmakta oldukları, işleye geldikleri günahlar, haramlar kalplerini kirlenmiş, paslandırmıştır.”⁷ Ayet-i kerimesinde zikrettiği “Rân” budur.”⁸

Bu Mutaffifin suresi, 14. Ayet-i Kerime kafirler hakkındadır. Ancak Mü’min kişi günah işlemek suretiyle kalbinin kararması ve günah işlemeye devam etmesi yüzünden kalbinin kararmasının fazlaşması bakımından kâfirlere benzer.

5) Bak. Hûd Sûresi:114

6) Bak. Furkan sûresi: 70

7) Mutaffifin sûresi: 14

8) Tirmizi, Tefsir, No: 3334, İbn-i Mace, Zühd: 29, Ahmed b. Hanbel, 2/297

2) A’la sûresi: 14-15

3) Tirmizi, Birr: 55, No: 1987

4) Nisa Sûresi:1

فَاعْلَمْ أَنَّهُ بِإِسْمِ اللَّهِ

Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bu ayet-i kerimeyi Mü'minlere okumuş ki, Mü'minler günahları çoğaltmaktan sakınsınlar ve kâfirlerin kalbleri karardığı gibi onların kalbleri de kararmasın. Bunun içindir ki: **Günahlar küfrün postasıdır**, denilmiştir.

Farzları terketmek, haramları işlemek neticesinde oluşan günahlar, üst üste gelerek kalbi körletir ve onu öldürür. Kul farzları terkeder, haramları işler, neticede günahlar kalbini kuşatır ve her tarafını kaplar. Kulun kalbi, insanın eline benzer. Kul, her günah işledikçe bir parmağı kapanır. Böylece günah işlemeye devam ettikçe bütün parmaklar kapanır ve üzeri mühürlenir. O kalpler, o günahları alışkanlık haline getire getire, pas tutmuş aynalar gibi körlenmiş, kararmıştır da artık göstermez olmuşlardır.

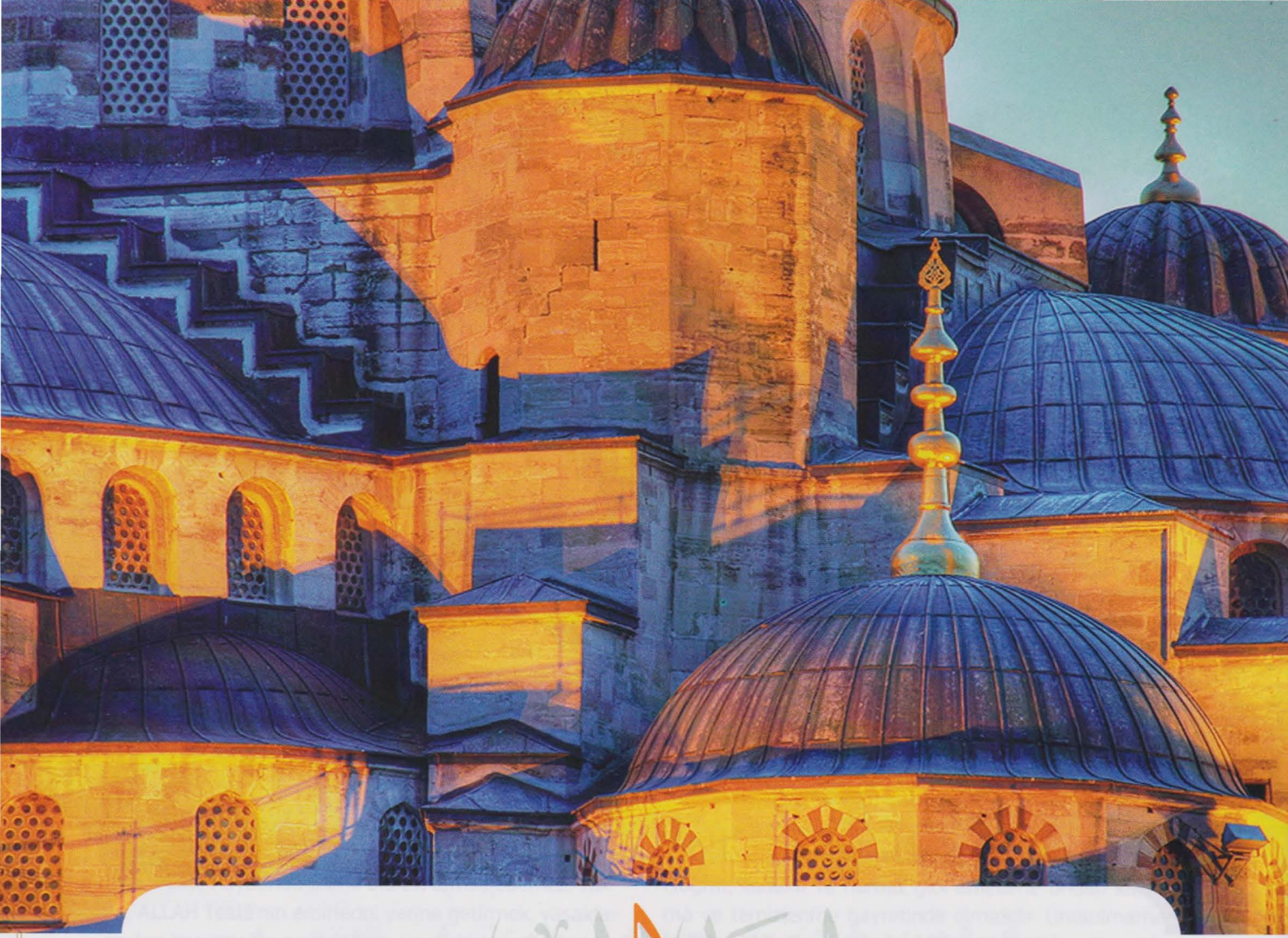
Yazı öğrenmek isteyen, yazı yazdıkça yeteneği artar. İlerleye ilerleye o derece yetenek kazanır ki bakmadan dahi yazı yazabilir. İşte psikolojik durum

da böyledir. Yapılan işlerin, ruh üzerinde değişik etkileri olur. Meselâ herhangi bir günahı sürekli işleyenlerin kalblerinde o günahın yeteneği oluşur. Günah, seni ALLAH Teâlâ'dan başka şeyle uğraştırır. Seni ALLAH Teâlâ'dan başka şeylerle uğraştıran her şey karanlıktır, lekedir.

Demek ki bütün günahlar karanlıktır, kalbi karartır. Kalbte bu yeteneği oluşturan amellerden her birinin, bu yeteneğin oluşmasında bir katkısı vardır. **“İnsan, her günah işledikçe kalbte siyah bir nokta oluşur, böyle böyle kalb kapkara olur.”**

Oluşan yeteneklerin kimi kuvvetli, kimi zayıf olduğundan bu kararmanın da derecesi ayrı ayrıdır. Kimi günah kalbe rey yani pas, leke olur, kimi kalbin üstünü mühürler, kimi de kalbi kilitler, kapatır.

Zikredilen hadis-i şerifte Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) tevbe ve istiğfarın ehemmiyetini çok güzel bir teşbih yani benzetme ile anlatmaktadır. Kasıtlı ve

kasıtsız olarak işlenen her bir hata, her bir günah, ruhta siyah bir leke meydana getirmektedir. Günahlar arttıkça bu lekeler çoğalmakta ve temiz yerler azalmaktadır.

Günahlardan uzaklaşmak, lekenin artmasını önler ise de tevbe ederek, mevcutların da silinmesi, o pasların yeniden cilalanması gerekmektedir. Günahın lekesi tıpkı ayna veya kılıç üzerindeki bir kir veya kağıt üzerine düşen bir mürekkep damlası gibi barizdir. Bu leke işlenen günahın cinsine ve miktarına göre muhtelif büyüklüktedir. **“Kalp tıpkı, bembeyaz ve tertemiz bir elbise, günah da bu beyaz elbiseye isabet eden siyah bir leke gibidir. İster istemez bu leke elbiseyi çirkinleştirecektir. Günah karşısında insan bundan fark-sızdır.”**

Günahtan hasil olan lekenin kalbi kaplaması, kalbteki nurun sönmesi, basiretin kapanması demektir. Kalpteki bu fitri nur sönüp basiret körleşince, kişi, artık günahı günah olarak göremez, hayrı da hayır bilemez.

3- İnsanlarla güzel geçinmek: Ahlâkî olgunluğun ve murakabe şuurunun günlük hayattaki ve beşerî ilişkilerdeki sonucu olmaktadır. Bu uygulamanın ölçüsü de Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) tarafından, başkalarının kendisine yapmasını istemediğini onlara yapmamak şeklinde belirtilmiştir.

İnsanlara güzel ahlâkla muamele çok farklı şekillerde olabilir, yerine göre tatlı dil, güler yüz, müsamaha, bağışlama, kusurlarını görmeme, hatasını yüzüne vurma, ayıbını teşhir etmeme, eza ve cefasına katlanma, iltifat, hediye vs. Bunu yapabilen, hem dünyada hem ahirette mükafaatını görecektir. Dünyada felah, başarı, sıhhat, takdir ve sevgi, ahirette Cenâb-ı Hakk'ın mağfi-retine mazhariyetle necat ve kurtuluş. Bu iki hadis-i şeriften öğrendiklerimiz:

1- İyilikler, kötülükleri ya büsbütün ortadan kaldırmak ya da iyiliğe dönüştürmek suretiyle yok eder.

2- Güler yüz göstermek, zarar vermemek, iyiliklerin

yaygınlaşmasına gayret etmek ve kendisine yapılmasını istemediğini başkalarına yapmamak, insanlarla güzel geçinmek demektir.

3- Takva ya da ALLAH Teâlâ'ya karşı saygılı olmak, Müslümanı her türlü kötülüklerden koruyacak üstün bir meziyettir.

4- Her yer ve şartta ALLAH Teâlâ'ya karşı saygılı olmak, murakabe şuurunun göstergesidir.

Yukarıda zikredilen, A'lâ suresi, 14 ve 15. Ayet-i celilesinden, insanların felaha ermesinin başlıca üç şeye bağlı olduğu güzelce anlaşılmaktadır. Bu üçü de; Tezekki yani iyice temizlemek, arınmak, ALLAH Teâlâ'yı zikretmek ve namaz kılmaktır.

Tezekki'den maksat: İnkâr ve isyandan arınmak, ALLAH Teâlâ'nın emrettiklerini tutup yasaklarından kaçınmaktır. Şirkten, kötü ahlâktan temizlenmek, ALLAH Teâlâ'nın Resûlü'ne indirdiği hükümlere tabi olmaktır. Salih amelleri yapmaktır. Zekâtı, fitreyi vermektir. Küfürden, batıl inançlardan uzaklaşmaktır.

Şüphesiz ki, gerçek arınma, her türlü maddi ve manevi kirlilerden, lekelerden sıyrılıp kalbi ve vicdanı, duygu ve düşünceyi berraklaştırıp tertemiz tutmaktır. Böylesine kapsamlı ve anlamlı bir arınmanın mükâfatı ise, Cennet ebedî mutluluğa erişmektir.

Hakiki imân, kalbi her türlü şirkten, inkârdan, şüphe ve nifaktan boşaltıp arındırır ve orayı ilahî tecellinin aynası haline getirip feyiz ve rahmet kaynağı kılar. Hiç şüphe yok ki, insan aslında düzgün bir tabiata sahiptir. Uluhiyet fikrini kavramıştır. Artık insana, bu düzgün tabiatına aykırı bir harekette bulunması, kötü inanç ve ahlâkla kendini kirlletmesi hiç yakışır mı?

İnsan, kendisini batıl inançlardan temizlemeye çalışmalı, ahlâkını da düzeltmeye gayret göstermelidir. Kimi insanlar derler ki: Ahlâk denilen ruhi melekeler, yaratılıştan gelmektedir; bunları değiştirmek mümkün değildir. Fakat bu fikir doğru değildir. Ahlâk; ister yaratılıştan gelsin ve ister kimilerin dediği gibi insandaki gelişimin neticesi veya kabiliyetinin bir eseri olsun herhalde düzeltilmesi mümkündür.

Düşünmelidir ki, bir takım vahşi hayvanlar bile terbiyenin tesiriyle adeta tabiatlarını değiştiriyorlar ve evcil hayvanlar arasına giriyorlar. Bir takım yabancı bitkiler dahi terbiye sayesinde başka bir renk ve canlılık ile bahçelerimizi süslüyorlar.

Yine bazı adi taş parçaları da kapkara bir halde iken yapılan işlemler sayesinde parlıyor. Birer pırlanta ve elmas olarak gözlerimizi kamaştırıyor. Öyleyse en seçkin varlık olan insanın ahlaki niçin düzelmeye müsait olmasın?

İnsanların ahlâkı değişebilir. Çirkin huyları güzel huylara değiştirmeye **"tehzibi ahlâk"** denir. Bu değiştirme, mümkündür. Mümkün olmasaydı, Nebiyyi Zıshan Efendimiz: **"Ahlâkınızı güzelleştiriniz."** diye emretmezdi.

Nefisleriyle mücadele eden nice zatların ne güzel huylar kazandıkları daima görülmektedir. Riyazet, ter-

biye; hayvanlara, otlara, çiçeklere, hatta taşlara tesir edip dururken insanlara tesir etmez mi?. **"Huy canın altındadır, can çıkmadıkça huy çıkmaz"** sözü her yönüyle doğru değildir. Gerçi bazı huyları değiştirmek güçtür. Fakat imkansız değildir. Tedavi sayesinde bazı hastalıklar, tesirsiz bir hale geldiği gibi, terbiye ve mücadele sayesinde de bazı huylar, hiç olmazsa tesirini gösteremez bir hale gelir, güzel huyların karşısında siner, kalır.

İnsan güzel inanca ve güzel ahlaka sahip olmalıdır ki, hem dünyada hem de ahirette felaha ve kurtuluşa erişebilsin. Bu da kuru laf ile değil, dinin talimatı gereğince ciddi bir şekilde çalışmakla elde edilir. Bir zat ne güzel demiştir:

"Kurtulmak istiyorsun. Ama kurtuluş yolundan gitmiyorsun. Gemi kuru yerde yüzmeyi bilmiyorsun?"

Gerekeni yapmak ve doğru yolu takip etmek lazımdır. Dolayısıyla selamet ve saadet sahiline kavuşmak isteyenler, hak dine, üstün ahlaka sarılmalı ve bunların gösterdiği yoldan ayrılmamalıdır.

Yapmış olduğumuz ibadet ve taatlerimizin kabulünü, şu geri kalan ömrümüzü kamil iman ve o imanın gereği olan salih amelle birlikte sıhhat, afiyet ve ferahlık içerisinde geçirilmesini ve daha birçok Ramazan'lara, bayramlara kavuşmamızı Cenâb-ı Hakk'tan dua ve niyaz ederiz.

KİŞİNİN SÖZÜ, KENDİSİNİN TARİFİDİR...

Yazımıza başlık olarak aldığımız seçme söz ilk defa benim tarafımdan söylenmiş değil. Genel bir kâide. Yani eskiden beri söyle-negelen bir sözdür bu, atasözüdür. Kişinin söyledikleri madem kendisinin tarifiymiş, öyleyse ben de siz okuyucularımıza bir yazarın İslâmî meselelerle ilgili bazı sözlerini aktarayım da siz de bu sözlerden o yazarın tarifini çıkarın.

O yazar şöyle diyor:

1. "...bu nasları (âyetleri) Hz. Peygamber'in oku-yuşu (anlayışı demek istiyor) bir "hukukçu" gibi değil bir "peygamber" gibi olmuş..." (Sahife: 242)

Dikkaaat!

Ne demiş, ne demiş!

"Bir peygamber olarak" dememiş de **"peygam-**

ber gibi" demiş. Peygamberlerin şahı olan Resûlüllah Efendimiz hakkında, **"peygamber gibi"** diyerek onu peygambere benzetmek olur mu hiç!

"Peygamber gibi" demek ne demek?

Bir peygamber, peygamber gibi değildir, bizzat peygamberdir.

Peygamberimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) zaten peygamber olduğu için kendisine inzal edilen âyetleri **"bir peygamber gibi"** değil, bizzat **"bir peygamber olarak"** okumuş, **"bir peygamber olarak"** anlamış **"bir peygamber olarak"** tatbik etmiş ve **"bir peygamber olarak"** da tebliğ etmiştir.

Bu sözün sahibi olan yazar, **"Efendim ben peygamber kelimesini parantez içine alarak zaten sizin kastettiğiniz mânâyı kastettim"** dese de bu izah hatasını ortadan kaldırmaz.

Eğer o mânâyı kastettiyse, kastettiği mânâyı açıktan açığa yazmasına ne engel vardı da yazmadı? Yazmalıydı.

Yazsaydı ya! Yazmamış, teşbihe / benzetmeye gitmiş.

İmanımız odur ki bütün peygamberler Allah'ın âyetlerini bir peygamber olarak okuyup anlamışlardır. Zaten başka nasıl olacak ki?

Onun için, "**Bir peygamber gibi**" diyerek teşbihe / benzetmeye gidilmesi kabul edilemez.

Bu usül yani Peygamberimiz'in, âyetleri "**bir peygamber gibi**" yani peygambere benzer şekilde okuyup anladığını söylemek de yeni çıktı.

Okuyuculara yoksa peygamberimiz hakkında başka ihtimallerin de olduğu mu düşündürülmek isteniyor?

Sevgili peygamberimiz, âyetleri katıyen "**bir peygamber gibi**" hâşâ bir peygambere benzer şekilde değil doğrudan doğruya **bir peygamber olarak** okumuştur.

Yazar, şu veya bu şekilde yukarıdaki sözünde bir hata veya bir art niyet olmadığını söylemeye yeltenecek olsa bile diğer sözleri sırada duruyor. Onlar da aynı kitapta. Onlara ne izah getirecek?

Buyurun bir başkasına geçelim:

2. Zina ettiğini itiraf eden veya gördüklerine dair dört şahidin açık beyanıyla zina ettiği kesinleşen evli kimse-ler, İslâm hukukuna göre kadı / hâkim tarafından recm cezasına çarptırılırlar.

Recm, taşlanarak öldürmektir.

Recmde önce kadı ve şâhitler taş atarlar. Bunlardan herhangi birisi taş atmaktan çekinir veya vaz geçerse, recm cezası düşer ve o kimse recmedilmez.

Peygamberimiz zamanında kendisine recm cezası tatbik edilen kimseler olmuştur. Yukarıdaki söz-lerin yazarının da yazdığı gibi, Maiz isminde bir zat Peygamberimiz'e gelip zina ettiğini itiraf etmiş ve ken-disine recm tatbik edilmiştir.

Zamanımızda insanlar tarafından recm'in ne demek olduğu biliniyor. Yine zamanımızda -tatbik edilmiyor olsa da- bu İslâmî cezayı ağır gören bazı kimseler "**ya-rası olan gocunur**" kabilinden recm üzerinden İslama dil uzatıyorlar.

Sayın Yazarın böyle itirazları bilmediğini söylemek saflık olur. Yazarımız bunu biliyor ve ihtimal ki tepki al-mamak için kitabında Peygamberimiz zamanında tatbik edilen recm hadisesinden bahsederken recm kelimesini kullanmaktan özellikle kaçınıyor. Recm demiyor da "**zi-nanın en ağır cezası**" demeyi tercih ediyor.

Yani kitaplarda açık açık beyan edilen bir cezanın adı-nı anmayıp sükûtle geçiştiriyor.

Oysa kitaplarda bu cezanın adı **recm** olduğuna göre, bundan bahsedilirken de elbette ki **recm** denilmesi icap eder.

Biz, yazar hakkında hüsn-i zanda bulunarak, -hadi neyse- tenkitlerden çekindiği için **recm** kelimesini kul-landığını söylemekten vaz geçelim. Hatta daha ağırını düşünmeyip, "**Recm cezasını içine sindiremediği için recm yazamıyor**" da demeyelim.

Yazarın, geçmişte aynı cins ve fakat bundan daha ağır bir suçtan ceza alıp hapiste yattığı üzerinde falan da duracak değiliz. Başkaları bu meseleyi kaşısalar da biz "**Geçmişte olan bir şey bizi ilgilendirmez. Doğ-rusunu da yanlısını da Allah bilir. Zaten cezasını da yatıp çıkmış**" der geçeriz. Yani işin bu tarafı bizi ilgilendirmiyor.

Ama bizi yazarın **recm** kelimesini kullanmaktan niçin kaçtığı ilgilendiriyor. İlgilendirdiği için de **recm** yerine ni-çin "**zinanın en ağır cezası**" dediğini kendisine sorup cevabını da bekliyoruz...

3. Az yukarıda "Recm cezasını içine sindiremedi-ği için recm yazamıyor" demediğimizi ifade etmiştik. Fakat yazarın sözlerini üst üste koyunca insan bir yere geliyor ve "Bu zat yoksa recm cezasını içine sindire-miyor mu? Niçin bir türlü recm kelimesini telaffuz edemiyor?" diye düşünmekten de kendini alamıyor.

Çünkü yazar, İslâm hukukunda meşrû bir ceza olan recm hakkında yukarıdaki sözlerle kalmıyor, biraz aş-a-ğıda yine recm hakkında "**Linçe benzer infaz**" diyor.

E canım! Şimdi onun bu cümlelerini okuyanlar, "**Bu zatın dili bir türlü recm demeye varmıyor**" derlerse haksız mıdırlar?

Baksanıza...

Recme kâh "**zinanın en ağır cezası**" diyor, kâh "**lin-çe benzer infaz**" diyor ama bir türlü cezanın orijinal ismi olan "**Recm**" kelimesini kullan(a)mıyor.

Recm'e "**linçe benzer infaz**" demesi ise başlı başı-na bir saptırma ve İslâm hukukuna iftiradır.

Çünkü linç başka recm başkadır.

Recm, İslâmî kanun ve nizamlara uygun olarak veri-len meşrû bir ceza, linç ise bunun tam tersidir.

Linç nedir?

Linç, "**Halkın galeyana gelerek bir suçluyu veya suçlu sandığı bir kimseyi yargılamaksızın öldür-mesidir.**"

Biri tamamen kânûnî, diğeri ise tamamen kanunsuz.

Linç edilen insan suçlu bile olsa, onu cezalandırmak hakkı halkın değil kanunundur.

Velhasıl, tamamen kânûnî ve hukûkî olan recm, ya-zarın dilinde adâlete uygun bir ceza olmaktan çıkıp kâh "**zinanın en ağır cezası**" kâh "**linçe benzer infaz**" oluyor.

4. Yazar, dengesini kaybeden ve nereye yum-ruk salladığının farkında olmayan bir boksör gibi, Peygamberimiz'in "Had âyetlerinin hükmünün infa-zını bir "ibâdet" olarak değil bir "önlem" olarak gördüğünü..." söylemek gibi sakim bir değerlendirme-de bulunuyor.

Aman Allahım! Bu ne biçim bir değerlendirmedir!

Peygamberimiz, âyetlerin hükmünü bir kötülüğe önlem / engel olarak yerine getirecek de bunu bir ibâdet olarak görmeyecek ha!

Peygamberimiz'in böyle bir şey yapması düşünülmemesi gibi, bir müslümanın Peygamberimiz hakkında böyle bir şey yazabilmesi de düşünülemez.

Çünkü, bir kötülüğe engel olmak zaten başlı başına bir ibâdetdir.

Dolayısıyla, âyetlerin hükmünü bir kötülüğe **“önlem olarak”** yerine getirmek, o icraatın ibâdet olmasına engel değildir. Kötülükler önlem almak zaten en büyük ibâdet değil midir?

Velhasıl, had (ceza) âyetlerinin hükmünün bir kötülüğe önlem olarak tatbik edilmesi, o icraatı ibâdet olmaktan çıkarmaz.

Peygamberimiz'in, yazarın değerlendirmesine uygun hatta ona yakın hiç bir sözü de mevcut değildir.

İslâmî olmaktan fersah fersah uzak olan yukarıdaki değerlendirmeyi, günahıyla sevabıyla değerlendirmenin sahibine bırakıp devam edelim.

5. İnsanlığa İslâmî tebliğ eden Sevgili Peygamberimiz'in kendisi olduğu için, Kur'an'ı da İslâmı da en iyi anlayan ve anlatan da tabii ki yine Sevgili Peygamberimiz olacaktır.

Her Müslümanın inancı ve imanı da zaten böyledir. Bu husustaki bir tereddüt insanın imanını kökünden sarsar.

Peygamberimiz'in Kur'an'ı ve İslâmı nasıl anladi-

ğı hakkında değerlendirmeye gitmek bile -en hafif tabiriyle- haddini aşmaktır. Peygamberimiz hakkında, **“Kur'an'ı doğru anladi”** veya **“Şu meseleyi doğru anladi”** gibi değerlendirmeye gidenler, peygamberlik müessesesini de İslâm âdâbını da bilmeyen câhil üstü câhil kimselerdir.

Kimin ve hangi densizin haddinedir ki, Peygamberimiz hakkında böyle bir değerlendirmede bulunsun.

Onun için, muhatap aldığımız yazarı biraz daha yakından anlamaları için okuyucularımızın bu beşinci maddeyi ayrı bir dikkatle okumalarını istirham ediyorum.

Şimdi size, bahsettiğimiz yazarın Peygamberimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) hakkında bir değerlendirmesini sunuyorum. Bakın Peygamberimiz hakkında ne diyor:

“İlk hırsızlık cezasında, hırsız malı üzerinde yakalayıp getirene çok sert biçimde çıkışacak, kendisine suçunu itirafa geldiğini anladığı bir adamı daha yaklaşımadan “Aman itiraf etme” diye uyaracaktır. Bütün bunlar, onun “oku” emrini, maksadı okuma şeklinde doğru anladığının bir göstergesiydi.”

● Gördünüz mü değerlendirmeyi!
● Gördünüz mü haddin bilmezliği!

● Adam, Kur'an'ın **“oku”** emrini ve âyetteki maksadı **“Peygamberimiz'in doğru mu yanlış mı anladığını”** değerlendirmeye kalkışıyor ve -hele şükür ki- doğru anladığını söyleyebiliyor.

● Peygamberimiz'e ne mutlu ki(!), kendisinden 14 asır

sonra gelen böyyük bir yazar, Kur'an'ın **"oku"** emrini ve Allah'ın maksadının ne olduğunu Peygamberimiz'in doğru anladığını kabul ediyor...

Şimdi siz demez misiniz: Be adam!

Sen kim oluyorsun...

Bütün insanlar kim oluyorlar...

Kâinattaki bütün varlıklar kim oluyorlar ki, Kâinatın Efendisi'nin âyetleri doğru anlayıp anlamadığı hakkında değerlendirmede bulunabilesiniz?

Peygamberimiz hakkında yanlış anlama ihtimali mi görüyorsunuz ki, **"Doğru anlamış"** diyorsunuz.

Kur'an'ı da İslamı da Peygamberimiz doğru anlayacak da kim anlayacak?

Hem de ...

Sen O'ndan daha mı üstünsün ki, O'nun tavrının doğru veya yanlış olduğuna karar vermek cesaretini gösteriyorsun!

Her hali, sözü, fiili ve icraatı Allah'ın kontrolü altında bulunan, hatta maddî vücûdu bile Allah'ın koruması altında olan ve Kur'an'ın bildirdiğine göre, **"Asla kendiliğinden konuşmayan, konuşması sadece vahye dayalı olan"** Allah Resûlü, İslamı ve Kur'an'ı doğru anlamayacak da O'nun nasıl anladığını tespitte yeltenen haddini bilmezler mi doğru anlayacak?

Bir hâkimin bir kimseyi karşısına alıp, o şahıs hakkında hüküm vermesi gibi, sen de Peygamberimiz'in icraatını önüne koymuş hüküm veriyorsun: **"Doğru anlamış."**

Onun hakkında Allah'tan başka hüküm verecek bir varlık var mıdır?

Siz kendinizi nerede ve nasıl bir makamda görüyorsunuz ve bu cesareti nereden alıyorsunuz da bu cürme cesaret edebiliyorsunuz!

14 asırlık İslâm ilim çevrelerinde, sizin üstlendiğiniz bu cürme cesaret eden tek bir âlim var mıdır!

Yoktur! Gösteremezsiniz!

Demek ki Peygamberimiz hakkında işlediğiniz bu cürüm hakkında eşsizsiniz, tekinsiz, yegânesiniz...

Bu da size âhret sermayesi olarak yeter de artar...

Ama siz bununla da yetinmiyor, benzer cürümleri işlemeye devam ediyorsunuz; **"Hz. Peygamber'in dînî anlayışı"** diyorsunuz. (Sa: 245)

Bu ne demek yani? **"Hz. Peygamber'in dînî anlayışı"** ne demek?

Onun kendisine göre, hâşâ kendi kafasına ve değerlendirmesine göre bir din anlayışı mı var?

Din Allah'a aittir ve Allah nasıl bildirdiyse Hazreti Resûlüllah'ın tebliğ ettiği din aynen odur.

Bunun hâricinde, Resûlüllah'ın kendine mahsus bir din anlayışı mı vardır ki **"Hz. Peygamber'in dînî anlayışı"** gibi bir söz söylenebilsin.

Ona dini Cebrâil (Aleyhisselam) vasıtasıyla bizzat Allah (Celle celâlühû) bildirmiş, öğretmiş, belletmiş ve ilham etmiş olduğundan, Resûlüllah'ın kendine mahsus bir din anlayışı olduğunu söylemek asla doğru değildir ve en büyük veballerdendir.

Çünkü din hakkında Allahü Teâlâ'nın muradı ne ise Resûlüllah'ın dini odur. Onun için **"Hz. Peygamber'in dînî anlayışı"** demek bir mânâda hâşâ **"Cebrâil (Aleyhisselam)'ın dînî anlayışı"** ve **"Allah'ın dînî anlayışı"** demenin başka bir çeşididir.

Ve bunun vehâmeti de ortadadır.

Ayrıca,

Böyle sözlerin imanlı gönüllerden çıkması da mümkün müdür?

Allah tarafından gelen dînî bildirim, dînî öğretimi, dînî belletimi ve dînî ilhamı bilmeyenlerin söyledikleri her söz boştur, yanıltır, sakattır, mülgâdir, hevâdan konuşmaktır.

Hevâlarının zebûnu olanlar ise şeytanın ve nefs-i emmârenin kulları, köleleri ve tâbîleridirler.

Şeytan ve nefs-i emmâre Allah'ın düşmanıdır. İkisi de Allah'a düşmanlık için baş kaldırmışlardır. İkisinin tâbîleri de cahîmdedir.

Yazımızı, **"ÜÇ MUHAMMED"** kitabının yazarı olan ve yukarıdaki ifadelerini tenkit ettiğimiz Sayın Mustafa İslamoğlu'na şu soruyu sorarak nihayete erdirelim:

Sayın İslamoğlu!

Âyetleri doğru anlayıp anlamama hususunda siz mi Hazreti Resûlüllah'ı değerlendirmek durumundasınız, yoksa Resûlüllah sizi mi?

Bu soruyu da **"Cevaplanmayacak sorular"** dosyanıza atıverirsiniz artık...

Esselâmü alâ men ittebea'l-Hudâ...

İSLÂM AKIL DİNİ Mİ, NAKİL DİNİ Mİ?

Allah-ü Teâla Hazretleri insanı eşref-i mahlûk olarak yaratmıştır. İnsanı diğer mahlûkattan ayıran, ilâhî emirler karşısında insanın yükümlülük ve sorumluluk altına girmesini sağlayan, dahası insanı insan yapan "Akıl"dır. Bu akıl nimetini bizlere bahşeden Rabbimize sonsuz hamdü senalar olsun.

Öncelikle şunu ifade edelim ki, imandan sonra insanoğluna verilen en büyük nimet hiç şüphesiz "Akıl"dır. Akıl aynı zamanda dinin ve mükellefiyetin de esasıdır. Aklı olmayanın ne dini mükellefiyeti, ne de ceza-i ehliyeti yoktur. Zira insan; iyiyi kötüden, doğruyu eğriden, faydalıyı zararlıdan akli sayesinde ayırır. Allah'ın varlığını bilmek, emirlerini ve yasalarını anlamak için de elbette akıl lazımdır. Nitekim Mevlâ Teâlâ bir âyeti kerimesinde: **"İşte Allah-u Teâlâ âyetlerini böylece açıklıyor, tâ ki akledip anlayasınız."** (Bakara: 242) buyurmuştur.

İşte esas akıl bu akıldır. Onun için Ehli Sünnet kelâmçıları akli, "ilâhi hitâbı anlamaya yarayan bir alettir." şeklinde tarif etmişlerdir.

İnsan sadece aklının rehberliğiyle ilahi sınırları tayin edemeyeceği için, Mevla Teâlâ peygamber ve kitap göndermiştir. Ahiret bilgileri ve Allah-u Teala'ya yapılacak olan ibadet şekilleri eğer akıl ile bilinebilseydi, binlerce Peygamber gönderilir miydi?

Akıllı olmak ve o akli iyi kullanmak demek, Allah'a kayıtsız şartsız teslim olmak, Onun emir ve nehiyelerini iyi anlayıp ona uygun yaşamak demektir. Akıl nimetini kim bu şekilde kullanırsa, cehennem azabından kurtulanlardan olacağını Mevla Teala şu ayet-i kerimesinde bizlere beyan ediyor: **"Ve 'Şayet kulak vermiş veya aklımızı kullanmış olsaydık (şimdi) şu alevli cehennem ehli arasında olmazdık.' derler."** (Mülk: 10)

Her kim, Mevla Teâlâ'nın bizlere bahşettiği bu akli

وَاللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى سَبِيلِ الْمَلَا

Allah'ın ayetlerini anlamak için değil de, eleştirmek veya tenkid etmek için yada Allah'ın dininde güya bir eksiklik, noksanlık bulmak için kullanırsa, şeytanın vesveselerine kulak verip vahyin değil de aklın peşinden koşarsa, Mevla Teala böyle kimseler için de: **“O, (Allah-u Teala) murdarlığı (azabı) akıllarını (âyet ve delilleri düşünerek, doğruyu bulma yönünde) kullanmayan kimseler üzerine kılar.”** (Yunus: 100) buyurmuştur.

Vahyin açıklanması ve anlaşılması için elbette aklın tefekkürüne ihtiyaç vardır. Fakat akıl, dinin hükümlerini kendi başına kavramaktan son derece acizdir. Beş duyu organımızın kapasitesi nasıl sınırlı ise, aklında idrak gücü ve kapasitesi sınırlıdır. Dolayısıyla her şeyi akılla çözmek mümkün değildir. Aklın almadığı ve izah edemediği şeyler vardır. Öyle bir an gelir ki akıl durur, dumura uğrar, iflas eder.

Şunu çok iyi bilmek lazımdır ki, akıl kesinlikle vahyin önüne geçemez!..

Akılla nereye kadar gidebilir, bir takım sorulara nereye kadar cevap bulabilirsin ki? Hele hele gayb âlemi hakkındaki meseleleri sadece akılla çözebilmek mümkün müdür? Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî, aklın gayb âlemi hakkında verdiği bilgileri, “Kör bir kimsenin renkleri, sağır bir kimsenin de sesleri” hakkında verdiği bilgilere benzetir. Aklın, söz ve davranışlarımızda bize rehber olabileceğini, fakat derûnî hayat alanında “çamura batmış merkep gibi aciz kalacağını” söyler ve bizlere şu tavsiyede bulunur: “Hz. Muhammed Mustafa'nın huzurunda akli kurban edin!” İşte bu noktada iman ve teslimiyet devreye girmelidir.

Mesela; elbiseye bir miktar necaset bulaşmış olsa, malumunuz olduğu üzere bu elbiseyle namaz olmaz. Çünkü namazın farzlarından biri de “Necasetten Taharet”tir. Hal böyleyken, vücudun tamamı damarlarla örülü olduğundan vücudun her tarafında kan dolaşır, idrar kesesi ve mide necaset doludur ama bu durum namaz kılmaya mani değildir. Yani vücudun içinde olunca problem yoktur, fakat dışına az miktar bulaşınca namaza mani teşkil eder. Şimdi akıl bunu nasıl izah edecektir?

Aynı şekilde Peygamber Efendimizin mucizelerinden olan Mirac hadisesini akıl ile çözebilmek mümkün müdür?

Peygamber Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bir gecede Kudüs'e gitti, oradan semalara uruç etti, yedi kat semayı aştı, cenneti cehennemi gördü, Arş'ı,

Kürsü'yü geçip Mevla ile görüştü ve tekrar geri döndü. Döndüğünde ise, daha yatağının sıcaklığı soğumamış, abdest aldığı ibriğin suyu hala sallanıyordu.

Ve o gecenin sabahında Mirac olayını insanlara anlatığında inanmadılar. Hatta yeni iman etmiş olanlardan bazıları irtidat edip dinden döndüler. Neden? Bu mucizeyi akıl terazisiyle tartmaya çalıştılar da ondan. Bir insan nasıl olur da (o günün şartlarında) Mekke'den kalkıp, iki aylık yol mesafesi olan Kudüs'e bir gecede gidip gelebilirdi. Bu normal şartlarda mümkün olmadığı için akılları bunu bir türlü almıyor ve bu mesele kafalarına yatmıyordu.

Neticede Mirac mucizesini kabul etmeyip inkar ettiler. İşte bu gibi iman ve teslimiyet gerektiren durumlarda bile akılla hareket edip, mantık yürüterek felsefe yapanlar, “aklım almadı, kafama yatmadı, mantığıma uymadı” deyip sapıtır ve yoldan çıkarlar neûzübillah.

Mirac olayını kabul etmeyen müşrikler, hemen Ebu Bekir (Radiyallahü anh)'ın yanına koştular. Mirac olayını O da kabul etmez, böylece Muhammedi inkar eder ve bizim safımıza geçer zannettiler. Çünkü bu durum akılla ve mantıkla açıklanacak bir mesele olmadığından, Onun da kafasına yatmaz ve O da Miracı inkar eder diye düşündüler.

Ve Ebu Bekir (Radiyallahü anh)'ın yanına gelip durumu anlattıklarında Hz. Ebu Bekir:

- Bunu O mu söylüyor? diye sordu. Hep bir ağızdan sevinçle haykırdılar:

- Evet!!!

Bunun üzerine Ebu Bekir (Radiyallahü anh), bir an dahi tereddüt etmeden imanla çağıladı.

- O söylüyorsa doğrudur!

Ve Ebu Bekir (Radiyallahü anh) Sıddık-ı Ekber oldu. İşte iman ve teslimiyet...

Bu gibi iman ve teslimiyet gerektiren konularda şayet akla soracak olsan “Nedendi, niçindi?” derken aklın almaz, kafana yatmaz, şüphe duyar tereddüt edersin ve neticede helak olup gidersin Allah muhafaza...

Hz. Ali (Radiyallahü anh)'ın, “akıl mı nakil mi?” meselesini çok güzel ortaya koyan bir sözü vardır. Der ki: “Din akla göre değil, nakle göredir. Şayet akla göre olsaydı, ben mestin üstünü değil altını meshederdim. Zira kirlenen yer mestin altıdır.”

Aklın mutlaka vahye uymalıdır. Şayet uymayacak olursa, o zaman fırtınaya tutulmuş pusulasız bir gemiye

احول ولاقوة الابلا

benzer ki, sonunda ya devrilip batar yada kayalara çarparak param parça olur. Bakınız şeytan bize ne büyük ibrettir. Evvelce ne durumdaydı, sonra ne hale düştü. Meleklerle hocalık dahi etmişken, vahye değil de aklına uyunca isyan edenlerden olup lanetlendi ve huzurdan kovuldu.

İblis, Mevla Teala Hazretlerinin: **“Adem’e secde edin!”** (Bakara: 34) emrine uymadı ve yüz çevirdi. Buna gerekçe olarak da: **“Ben ondan daha hayırlıyım. Çünkü beni ateşten yarattın onu çamurdan yarattın.”** (Araf:12) diyerek akıl yürüttü, felsefe yaptı ve yanlış bir kıyas yaparak verilen emre uymadı. Oysa üstünlük ve fazilet, akıl yoluyla yapılan kıyasla değil, Allahın üstün kılmasıyla yani vahiyle bilinir. Ayrıca, İblis aklına uymadı diye verilen emre itiraz ediyor. Peki bu emri veren kim? Hz. Allah! Hal böyle olunca derhal verilen emri yerine getireceğine, akıl ve mantığıyla hareket ettiğinden isyana düşüp lanetlendi.

Çok sık duyduğumuz bir söz vardır. “İslam akıl dinidir” derler. Bu söz tek başına doğru değildir. Evet İslam akla uyar ama nakil dinidir. Allah-u Teala neyi vahyetmiş, Resülüllah neyi nakletmiş ise doğru olan odur. Şayet akıl tek başına yetseydi, bütün batılı filozofların ve bilim adamlarının müslüman olması lazımdı. Edison elektriği, Arşimet suyun kaldırma gücünü akıllarıyla buldular ama maalesef akıllarıyla İslam’ı, Kur’an-ı, Allah’ı bulamadılar.

Akl, kişilerin almış olduğu eğitim ve öğretimin, yaşadığı beldenin örf ve an’anesinin veya duygularının tesiri altında kalır, bunun neticesinde de haklı olana haksız, iyi olana kötü, faydalıya zararlı diye hüküm verebilir. Meselâ, Batıdaki namus kavramı ile bizim memleketimizdeki namus kavramı aynı mıdır? Bir batılının aklına göre çok normal sayılan, hatta sıradan bir olay kabul edilen bazı kadın erkek ilişkileri, ülkemizde bazılarına göre cinayet sebebi bile sayılabilir.

Her akşam içki içip kafa çeken yada uyuşturucu kullanan kişinin aklına sorsan, kendine göre gayet iyi bir iş yapıyordur. Ama akli selim kimseler tarafından bunun ne kadar zararlı ve kötü bir şey olduğu aşikardır. Ya da başkalarının mallarını bir takım entrikalarla çalıp gasp eden, onlara haksızca sahip olan kimseye bu çok akıllıca bir işmiş gibi gelebilir. Ama malı çalınan, soyulan, haksızlığa uğrayan kişi için durum hiç de öyle değildir.

Siz bu gibi misalleri daha da çoğaltabilirsiniz. Netice

itibarıyla iyi, kötü, güzel, çirkin, doğru ve yanlış gibi kavramlar kişilerin aklına göre değişebilir. Birinin aklına göre iyi olan diğerine göre kötü, birinin doğru dediğine diğeri yanlış diyebilir. Gerçek doğru, vahyin bildirdiğidir. Dolayısıyla iyi-kötü, güzel-çirkin, doğru-yanlış gibi kavramlar akla göre değil, nakle göre olmalıdır.

Konumuza ışık tutacak olan meşhur bir olayı sizlerle paylaşıp bu mevzûyu noktalayalım.

İmam-ı Azam Hazretleri malumunuz çok zeki, firaset ve dirayet sahibi bir zat idi. İstihsan ve istinbat yoluyla ictihatta bulunur, dinin hükümlerini kıyas yoluyla çözerdi.

Tabi her yerde ve devirde olduğu gibi o zamanda onu çekemeyen, hased eden bazı kimseler: “İmam-ı Azam akıl yoluyla dini değiştiriyor.” diye hakkında bir takım asılsız söylentiler çıkardılar. Aslı astarı olmayan ve dedikodu kabilinden olan bu haberleri, Peygamber Efendimizin torunlarından olan Muhammed Bakır Hazretlerine dahi ulaştırdılar. İmam-ı Azam ile Muhammed Bakır Hazretleri bir Hac mevsiminde Mekke-i Mükerrreme’de karşılaştılar. Tabi bu karşılaşma esnasında Muhammed Bakır Hazretleri, bu asılsız haberlerin mahiyetini öğrenmek için İmam-ı Azam’a sordu:

- Duydum ki aklınla kıyas yaparak, Ceddim Muhammed Mustafa’nın getirdiği dini değiştiriyormuşsun, bu doğru mu?

İmam-ı Âzam son derece saygı ve hürmetle Muhammed Bakır Hazretlerine dedi ki:

- Efendim! Sizin Ceddiniz Muhammed Mustafa (Salallahu Aleyhi ve Sellem) Ashab-ı kiram arasında nasıl kıymetli ve faziletli idiye, Siz de şu an bizim aramızda öylesine kıymetli ve faziletlisiniz. Lütfen şöyle oturalım da, bu vesileyle bu meseleyi de vuzuha kavuşturmuş olalım.

Berberce oturdular. Orada bulunan herkes bu tarihi oturuma şahidlik edecek olmanın heyecanıyla oraya toplandılar ve sessizce dinlemeye başladılar. Kimseden çit çıkmıyordu.

İmam-ı Azam söze şöyle başladı:

- Efendim! Öncelikle böyle bir şey yapmaktan yani Muhammed Mustafa’nın getirdiği dini değiştirmekten Allah’a sığınırım. Bu meseleyi açıklığa kavuşturmak için müsaadenizle size üç sual sormak istiyorum.

- Birinci sualim şu ki: Ceddiniz Muhammed Mustafa’nın getirmiş olduğu İslam dininde, âdetli bir kadının kılama-

diği namazlar ve tutamadığı oruçlar hakkındaki hükmü nedir?

Muhammed Bakır Hazretleri cevap verdi:

- Tutamadığı oruçları daha sonra kaza eder, kılamadığı namazları ise kaza etmez.

- Peki, namaz mı daha üstündür yoksa oruç mu?

- Elbette namaz, oruçtan üstündür.

- Evet Resülüllah'ın kavli böyledir. Ben şayet bazıların dediği gibi Ceddin Resülüllah'ın dinini akıl ve kıyas yoluyla değiştirmiş olsaydım, âdetli kadın hayızdan kesildikten sonra orucunu değil, namazını kaza etmesini emrederdim. Çünkü sizinde buyurduğunuz gibi namaz oruçtan üstündür. Oysa ben böyle yapmıyor, Resülüllah'tan gelen nakle göre fetva veriyorum.

- İkinci soru: Erkek ve kız kardeşin mirastaki payı nedir?

- Erkek iki, kız kardeş bir hisse alır.

- Peki erkek mi zayıftır, yoksa kadın mı?

- Şüphesiz kadın, erkekten daha zayıftır.

- Evet böyledir. Eğer ben, Ceddin Resülüllah'ın dinini akıl ve kıyas yoluyla değiştirmiş olsaydım, kadın daha zayıf olduğu için ona iki pay, erkeğe ise bir pay düşer derdim. Ama ben böyle demiyorum.

İmam-ı Azam Hazretleri son soruyu sorar.

- **İslam dininde idrar ve meninin hükmü nedir?**

- **İdrar abdesti, meni ise guslü gerektirir.**

- **Peki idrar mı daha pistir, yoksa meni mi?**

- **Tabi ki idrar, meniden daha pistir.**

- **Şayet ben Peygamber Efendimizin getirdiği bu dini, akıl ve kıyasla değiştirmiş olsaydım, meniden dolayı abdest almayı, idrardan dolayı guslü emrederdim. Çünkü sizin de ifade ettiğiniz gibi idrar, meniden daha pistir. Oysa ben akla göre değil, Efendimizden gelen nakle göre fetva veriyorum. Akıl ve kıyasla Resülüllah'ın kavlini ve getirdiği bu dini değiştirmekten Allah'a sığınırım.**

Bunun üzerine Seyyid Muhammed Bakır Hazretleri yerinden kalktı, İmam-ı Azam-ı kucakladı ve:

- Sen, Benim Ceddimin dinini değiştirmiyor bilakis yerleştiriyorsun, buyurarak alnından öptü.

Mevla Teala Hazretleri bizleri aklın peşinden seçirtenlerden değil de, aklını vahye uyduran ve nakille gelen şeyleri anlamaya kullanan, akli selim sahibi Müslümanlardan eylesin.

Fi Emanillah!

TEVEKKÜL

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adı ile... Arapçadan dilimize geçmiş olan tevekkül kelimesinin sözlük anlamı "Vekil kılmak, başkasına havale etmek" şeklindedir. Tevekkül kelimesi ile aynı kökten gelen "vekil" kelimesi; kişinin kendi işini gördürmek üzere yetki verdiği insan anlamına gelir. Tevekkülde, kelimenin Arap dilindeki kalıbı gereği bir zorlama vardır. Bu da herhangi bir konuda aklî ve bedenî gücü, yani metod ve eylem fonksiyonunu kullanmayı, dayanılıp itimat edilecek yere bunun sonucunda dayanmayı ifade eder.

Tevekkülün dini terim olarak manası ise; "Kişinin, şartlarını yerine getirerek, işlerini Allah-ü Teâlâ'ya bırakması, bir işe başlarken sebeplere yapıştıktan sonra O'na güvenmesi; kalbin, her işte Allah-ü Teâlâ'ya itimat etmesi, güvenmesidir."

Tevekkül, dine veya dünyaya ait herhangi bir hususta,

insan olarak bizim alabileceğimiz bütün tedbirler alındıktan, konu ile ilgili tüm girişimler yapıldıktan sonra o işin neticesinin Allah-ü Teâlâ'ya bırakılmasıdır.

Tevekkül, insanın kendine yüklenen bütün görevleri yaptıktan sonra işin sonucunu Allah-ü Teâlâ'ya bırakması, O'nun yaratacağı neticeyi güven ve rıza ile karşılayıp, insanlardan bir beklenti içerisinde olmaması; kısaca Allah-ü Teâlâ'ya güvenip, akibetinden endişe etmemesidir.

Tevekkül, kalbin Allah-ü Teâlâ'ya tam itimat ve güveni, hatta başka güç kaynakları düşünmekten rahatsızlık duyması manasına gelir. Bu ölçüde bir güven ve itimat olmazsa, tevekkülden söz edilemez; kalp kapıları Allah-ü Teâlâ'dan başkasına açık kaldığı sürece de hakiki tevekküle ulaşılmaz.

Allah Dostları ve âlimler tevekkül hakkında çeşitli tariflerde bulunmuşlardır ki, bunlardan bazıları şöyledir:

Fudayl bin İyaz (Kuddise sirruhu) "Hakiki mana-
da tevekkül; Allah-ü Teâlâ'dan başkasından korkma-
mak, O'ndan başkasına güvenmemektir" buyurmuştur.

Muhammed bin Hafîf (Kuddise sirruhu) ise tevekkülü
"Olan şey ile yetinmek, olmayan şeye razı olmaktır" diye
tarif etmiştir.

Yahya bin Muaz (Kuddise sirruhu) ise şöyle buyur-
muştur: "Üç haslet evliya sıfatıdır: Allah-ü Teâlâ'ya te-
vekkül etmek, Allah-ü Teâlâ'dan başkasına niyazda bu-
lunmamak ve kanaat eylemek."

Sehl bin Abdullah'ın (Kuddise sirruhu) beyanına göre
tevekkülün alâmeti üçtür: "Kimseden bir şey istememek
(dilenmemek), verileni reddetmemek, ele geçeni biriktir-
memek."

Bişr-i Hâfî (Kuddise sirruhu) şöyle buyurmuştur:
"Allah-ü Teâlâ'ya tevekkül ettim diyen kimsenin, Cenâb-ı
Hakk'ın kendisi hakkındaki muamelesine yani takdir et-
tiği şeylere de razı olması lazımdır. Aksi takdirde yalan
söylemiş olur."

Yine Sehl bin Abdullah (Kuddise sirruhu): "Tevekkül, ki-
şinin kendisini Allah-ü Teâlâ'nın dilediği şekle bırakması-
dır." buyurmuştur. Merhum Elmalılı Hamdi Yazır ise şöyle
buyurmuştur: "Sen yalnızca Allah-ü Teâlâ'ya ibadet et.
O'na kulluk eyle ve O'na tevekkül eyle. Her işte emir
ve kumandayı, yetkiyi O'na verip, O'na güvenip, O'nun
emirlerine uygun hareket eyle! Yani, ibadetsiz ve amelsiz
kuru kuruya tevekkülün de faydası yoktur. Sen kulluğunu
yap, O'nun emrini yerine getir ve öyle tevekkül eyle."

Kur'an-ı Kerim'de birçok yerde tevekkülden ve tevek-
kül edenlerin faziletinden bahseden ayet-i kerimeler bu-
lunmaktadır. Bu ayet-i kerimelerden bazıları şunlardır:

"Göklere ve yerin gayb(lar)ı ancak Allah'a aittir. İşlerin tümü ancak O'na döndürülecektir. Öyleyse O'na ibadet et ve (düşmanlarından seni koruması için) O'na tevekkül et. Zaten senin Rabbin, sizin yapmakta olduklarınızdan asla gafil değildir."¹

**"Sen, O ölmeyecek olan diriye (Allah'a) tevek-
kül et ve O'na hamdederek tesbihte bulun. Zaten O, kullarının günahlarına (tam manasıyla vakıf olup karşılıklarını hakkıyla verecek bir) Habîr olarak yeterli olmuştur."**²

**"Muhakkak senin Rabbin onlar hakkında Kendi hükmüyle karar verecektir. Zaten (hükmü reddedil-
meyecek yegâne güce sahip) Azîz de, (kimin hakkında ne karar vereceğini iyi bilen) Alîm de ancak O'dur. O halde sen, Allah'a tevekkül et. Çünkü şüphesiz ki sen, pek açık bir hak üzeresin."**³

**"Sen Allah'a tevekkül et! Zaten (tüm işleri üst-
lenecek ve hakkından gelecek bir) Vekîl olarak Allah yeterli olmuştur."**⁴

"Allah size yardım ederse, artık sizi yenecek

**hiçbir kimse yoktur. Ama o sizden yardımını çeke-
cek olursa, artık O'ndan sonra o size yardım ede-
cek olan kişi de kimdir? İnananlar ancak Allah'a
tevekkül etsinler."**⁵

**"Ey iman etmiş olan kimseler! Allah'ın üzeriniz-
de bulunan nimetini hatırlayın. Hani bir topluluk
size ellerini döşe(yip sizi helak et)meyi kastetmiş-
lerdi de, Allah, hemen onların ellerini sizden en-
gellemişti. Allah'tan hakkıyla sakının! Mü'minler,
ancak Allah'a tevekkül etsinler."**⁶

**"De ki: Allah'ın bizim için yazmış olduğu şeyler-
den başkası bize asla erişemez. Bizim Mevla'mız
ancak O'dur. İnananlar ancak Allah'a tevekkül
etsinler."**⁷

**"Allah ki, O'ndan başka hiçbir ilah yoktur. Öy-
leyse inananlar ancak Allah'a (güvenip) tevekkül
etsin!"**⁸

**"...Her kim Allah'tan hakkıyla sakınırsa, ona bir
çıkış nasip eder. Beklemediği bir taraftan da onu
rızklandırır. Her kim Allah'a tevekkül ederse, ona
yeterli olacak olan ancak O'dur. Şüphesiz ki Allah,
işine ulaşıcıdır. Gerçekten Allah, her bir şey için bir
ayarlama yapmıştır."**⁹

**"İnananlar ancak o kimselerdir ki, Allah anıldığı
zaman kalpleri korkuya kapılır, üzerlerine O'nun
ayetleri okunduğunda kendilerini iman yönün-
den arttırmırlar ve onlar, ancak Rablerine tevekkül
ederler."**¹⁰

**"O kişiler ki, (Allah uğrundaki hicret yolunda çektik-
leri zulüm ve eziyetlere karşı hiç pişmanlık çekmeksizin)
sabretmişlerdir ve (her hususta) ancak Rablerine
tevekkül etmektedirler."**¹¹

Peygamber Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)
hadis-i şeriflerinde tevekkülün faziletinden bahsetmek-
tedirler:

Hz. Ömer'den (Radiyallahü anh) zikredilen bir hadis-i
şerifte Peygamber Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sel-
lem) şöyle buyurmuşlardır: **"Eğer siz Allah-ü Teâlâ'ya
nasıl tevekkül etmek lazımsa öyle tevekkül etse-
niz; açlıktan karınları çekilmiş olduğu halde sa-
bahleyin yuvalarından çıkan ve akşamları karın-
ları doymuş olarak yuvalarına dönen kuşlara rızık
verdiği gibi hiç şüphesiz size de rızık verirdi."**¹²

Hz. Ebu Hureyre (Radiyallahü anh)'dan zikredilen bir
hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallallahü Aleyhi
ve Sellem) şöyle buyurmuşlardır: **"Kuvvetli mü'min,**

1) Hud Suresi: 123

2) Furkan Suresi: 58

3) Neml Suresi: 78-79

4) Ahzab Suresi: 3

5) Âl-i İmran Suresi: 160

6) Maide Suresi: 11

7) Tevbe Suresi: 51

8) Teğabün Suresi: 13

9) Talak Suresi: 2-3

10) Enfal Suresi: 2

11) Ankebut Suresi: 59

12) Tirmizî, Zühd: 33

حِكْمَةُ صَلَاةِ الصَّلَاةِ

قال رسول الله ﷺ (الصلاة ، الصلاة وما ملكت أيمانكم).

Allah-ü Teâlâ nazarında zayıf mü'minden daha sevgili ve daha hayırlıdır. Aslında her ikisinde de bir hayır vardır. Sana faydalı olan şeye karşı gayret göster. Allah'tan yardım dile, aciziyet gösterme. Bir musibet başına gelirse 'Eğer şöyle yapsaydım bu başıma gelmezdi!' deme. 'Allah takdir etmiştir. Onun dilediği olur!' de! Zira 'eğer' kelimesi şeytan işine kapı açar.¹³

Hız. Amr İb-ni As'dan (Radiyallahü anh) zikredilen bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuşlardır: **"Şüphesiz, her dere-de, âdemoğlunun kalbinden bir parça bulunur (yani kalp her şeye karşı bir ilgi duyar). Öyleyse kimin kalbi bütün parçalara ilgi duyarsa, Allah onun hangi vade helak olacağına hiç aldırılmaz. Kim de Allah-ü Teâlâ'ya tevekkül ederse, kalbinin her şeye (ilgi kurarak dağılmasını önlemek için) Allah-ü Teâlâ ona yeter."**¹⁴

Tevekkül dört kısma ayrılır:

1. Yarattılmışlara tevekkül etmek: Yani insanlara tevekkül eder ve "falan kimse hayatta olduğu sürece be-

nim için endişe edilecek bir şey yok" der. Kendisi gibi fani olan insana güvenip dayanır.

2. Mala tevekkül: Mala tevekkül eden; "Benim bu malım, mülküm, param olduğu sürece bana bir şey olmaz, kimse bana bir şey yapamaz, ben her istediğimi alırım, her şeyi yaparım" gibi bütün gücünü mülkünden alır ve güveni sahip olduğu malıdır. Bu kimse de aldandımlardandır.

3. Nefse tevekkül etmek: "Benim canım sağ olduğu müddetçe, bu kuvvet sıhhat ve güç bende olduğu sürece, sırtım yere gelmez" diye düşünen kimsenin tefekkürüdür. Bu kimse de nefsinin istek ve arzularının peşinde esir olur ve doğru yoldan çıkar.

4. Allah-ü Teâlâ'ya tevekkül: "Zengin veya fakir olmamın hiçbir önemi yoktur. Çünkü Allah benimledir" der, "Nasıl dilerse beni o hale sokar, isterse aç bırakır, isterse nimetlendirir" der. İşte insanı kurtaran tevekkül budur. Mü'mine yakışan tefekkür de budur işte.

Ayet-i kerime, hadis-i şerifler ve alimlerin sözleri ışığında tevekkül konusunda dikkat edilmesi gereken belli başlı hususlar şunlardır:

13) Müslim, Kader: 34; İbn-i Mâce: 2

14) İbn-i Mâce: 4166

1. Tembellik etmemek: Bir maksadın ele geçmesi için, insanlarca öteden beri bilinen ve başvuru alan sebepler, tedbirler ve çareler ne ise onları tatbik etmek vâciptir. Çünkü Allah-ü Teâlâ bu âlemde her şeyin, her hâdisenin meydana gelmesini birtakım sebeplerin ve çarelerin uygulanmasına bağlamıştır.

Sebeplere sarılmadan Allah-ü Teâlâ'ya güvenmeye tevekkül değil, "ittikâl" denebilir. Kelime, Arapçadaki manası itibarıyla pasifliği anlatır ve bu, yerilen bir durumdur. Bu konuya ışık tutacak bir hadis-i şerifte "Devemi bırakıp tevekkül edeyim" diyen bir zata Peygamber Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) "Bağla da öyle tevekkül et" buyurmuşlardır.¹⁵

Sebeplere sarılmakla ilgili olarak İmam-ı Gazâlî (Kuddise sirruhu) de şöyle demiştir: "İnsanı zarardan koruyan sebepler arasında tesiri kesin olan veya tesir ihtimali yüksek olan sebepleri bırakmak tevekkülün şartı değildir. Hırsız girmesin diye evin kapısını kilitlemek, tehlikeli yerde silah taşımak, düşmandan sakınmak tevekküle mani değildir."

Sebepleri ihmal etmek, üzerine düşen görevi yapmamak kısacası tembellik etmek, bir bakıma Allah-ü Teâlâ'nın koyduğu sebeplerin hikmetini görmemezlikten gelmekle beraber, göz göre göre kendisini cahilliğin, hastalığın, fakirliğin dişleri arasına atmak demektir ki, bunların hepsi de dinen haramdır.

2. Sebeplerin gerçek kıymetini bilmek: Bunların kıymeti, Allah-ü Teâlâ'ya karşı birer dilek vasıtası olmaktan ibarettir. Aslen tesir Allah-ü Teâlâ'dandır. Yani sebepler, ilâhî tesirin meydana gelmesi için birer yol olmak üzere yine Allah-ü Teâlâ tarafından bize öğretilmiş, düzenlenmiştir. Kendisinden ancak o yollarla yardım istemek gerekir. Fakat maksadın meydana gelmesini, bir Müslüman olarak sebeplerden değil, onları yaratıp bize bildiren Allah-ü Teâlâ'dan beklemek gerekir. Çünkü her şeyin yaratıcısı ve yönlendireni O'dur.

3. Her hususta Allah-ü Teâlâ'dan başka hiçbir şeye güvenmemek: Nice insanlar vardır ki, ellerindeki servete, sahip oldukları mevkie, büyük insanlarla olan yakınlıklarına veya yüksek tahsil görmüş oğluna veya kızına güvenmektedir. Onların varlığı gönlünü doldur-

muş, yarına emniyetle bakıyor, Allah-ü Teâlâ'dan gaflet halindedir. Her teşebbüsünü bu kuvvetlerle başaracağına inanmıştır. Hâlbuki bütün bunlar ve sahip olduğu her şey bir anda yok olabilir. O zaman yalnız bunlara dayanan insanın hâli ne olur? Müslüman ise böyle değildir. O, nelere sahip olduğunun farkında olup şükürünü ifa edecek, bunları akıllıca kullanacak; fakat her zaman yalnız Allah-ü Teâlâ'ya güvencidir.

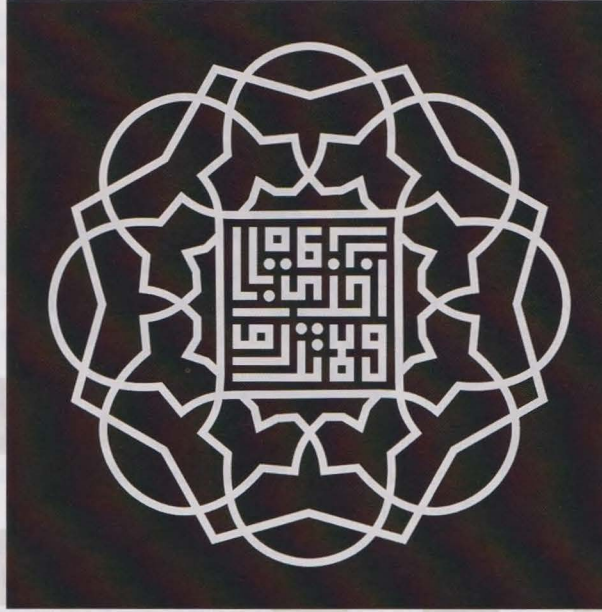
Tevekkül denilen mananın bir gönülde yer tutması, sahibi için dünyanın en zengin hazinelerine sahip olmaktan daha kıymetlidir. Çünkü bir insan için gönlünün rahatlığı ve huzuru en büyük nimetlerdendir. Maddî ve manevî kazançlar, afiyet ve huzur içinde gönül rahatlığına bağlıdır. Fikir selâmetini, gönül huzurunu öldüren başlıca sebepler şunlardır: Gereğinden fazla hırs, istek, rekabet gibi insana huzur ve rahat vermeyen haller; "iflâs edersem, vereme yakalanırsam, işimden atılırsam" gibi kendi kendine zihinde kurulan manasız korku ve endişeler; başa gelen felâket ve musibetlerin giderilemeyen ıstırapları vs.

Kendisinde bu haller bulunan insanlar, hayatlarında dünyalarına ve ahiretlerine yarar bir şeye sahip olamazlar, vesveselidirler, hiçbir iş beceremezler; ürkektirler, hiçbir işe girişemezler. Bunların günleri ah, vah ile; vesvese ve evhamla geçer gider. Bu hallerini bir takım maddî imkânlarla da gidermek mümkün olmaz. Ancak gönlüne, Allah'a tevekkülü hakkıyla yerleştirebilmiş bir Müslüman asla böyle değildir; o, her zaman mutlu ve çok rahattır. Çünkü o, kendine düşeni yaptıktan sonra bilir ki sonsuz rahmet sahibi Allah-ü Teâlâ sevdiği kulunu, insanın kendisini düşündüğünden daha fazla düşünür ve korur.

Demek ki gönüllerde kuvvetli bir tevekkülün, hem de gerçek manasıyla bir tevekkülün yer tutmuş olması lazımdır. Bir Müslüman'ın işini yoluna koyduktan sonra, ötesini Allah-ü Teâlâ'ya havale edip de O'na güvenmesi ve O'nun en iyisini, en güzelini, en doğrusunu, en hayırlısını nasip edeceğine inanması, kalp için çok büyük bir kuvvettir.

"Allah her ne takdir etmişse, o benim için hayırdır" anlayışına günümüz Müslümanları olarak hepimizin çok fazla ihtiyacı vardır. Buna da ancak düzenli bir ibadet hayatı ile ulaşılabilir. Çünkü yapılan her ibadet ve taatte, zikir ve hayırlı işte kalp ve ruh için bir kuvvet vardır.

Rabbim bizleri, tevekkülün hakikatine erip gerçek manada tevekkül ehli olan kullarından eylesin... Rabbim yar ve yardımcımız olsun...

15) Tirmizî, Kıyamet: 61

KISA BİR HASBIHAL

Bismillahirrahmanirrahim...

Allah-u Teala'ya sonsuz hamdler, Rahmet Peygamberi s.a.v ve tabilerine de sonsuz salat ve selamlar...

Kıymetli Ârifan okurları; malumunuzdur ki bizler, ehli sünnet yolu üzere tasavvuf meşrebine mensub ilim erbabının yolunu izlemek azmindeyiz. Bu hususta gerekli hassasiyeti elden geldiğince göstermeye gayret ediyoruz. Bu meyanda hizmetlerimizin sınırlı gibi görünmesi kimseyi yanıltmasın, zira bu yolun hizmetleri, mutlaka bütün cemiyeti etkilendirmekte ve tesiri altına almaktadır. Bu bakımdan hizmet yerlerimiz ve şekli belli düsturlarla kayıtlı olmaktadır.

Bizde yaldızlı söz olmaz, yalan, dedikodu ve iftira hiç olmaz. Hayali vehmi şeylerle vakit öldürülmez. Hased, fesat, adam kaydırma gibi illetler nasibsizlerin işidir.

Daima iyi ve güzel olanı, hayırlı ve faideli olanı alma-ya mecburuz.

Bir hadisi şerifte mealen: **“İnsanların en hayırlısı, onlara menfaatli olanıdır.”** Buyrulmuştur. İnşallah dünya ve ahiret hayırları için hizmete devam etmeye gayret göstereceğiz.

Malumunuzdur ki, kendi adımıza yayınladığımız Âb-ı Hayat dergisi, belli sıkıntılar sebebiyle yayına ara vermek zorunda kalmıştı. Bir müddet sonra 'Ârifan' yetkililerin-

den yazı için teklif gelmişti, fakat bizler ilim ve cemaat hizmetinde bulunduğumuz için bu gibi hizmetlere pek yanaşamıyoruz. Mübarek Ramazan ayının evvelerinde yapılan bir görüşmede yetkili kardeşler ısrar edince, biz de Efendi Hazretlerimize k.s sorulup müsaade alınmasını teklif ettik.

Ramazanın son günlerinde Efendi Hazretlerimizin k.s. iftar davetinde 'Cübbeli Hocamız'la karşılaştığımızda, **'Efendi Hazretlerimizin, bu fakire, Ârifan'da yazmakla emir buyurduğunu'** bize haber verdiler. Bu emri, gereği gibi yerine getirmek için önce kendilerinin himmetini, sonra siz kardeşlerimizin duasını temenni ederiz.

Yazılarımız tamamen ilmi ahlaki ve tasavvufi ölçüler içinde olacak, mümkün oldukça bid'atçı bozuk taifelere reddiye şeklinde olacaktır. Ehli sünnet mensublarının kendi aralarındaki bazı sıkıntıları, asla dillendirmemeye dikkat gösterip, **“Sulh hayırlıdır”** ayetince, kardeşlerimizin ittifakını, mahabbetini ve dayanışmasını temin için, lazım gelen hassasiyeti göstermeye çalışacağız. **“Fitneyi uyandıranı lanet olsun”** hadisi şerifini de göz önünde tutmak lazımdır.

Mevla Teala Habibi ve dostları hürmetine muvaffak eylesin, tesirini halk eylesin, geçirmiş olduğumuz mübarek günlerin idrakini, tekrar nasib eylesin. Âmîn!

Bismihî Teala....

Hamd ve salavattan sonra....

Muhterem okurlarımız! Büyüklerin beyanına göre işin temeli evvela itikadın düzeltilmesine dayanır. Bu da ancak ehli sünnet vel cemaat alimlerinin, Kur'an ve sünnetten çıkarttıkları hükümler doğrultusunda itikadımızı tashih etmekle olur.

Önce ehli sünnetin hak yol olduğunu, diğerlerinin sapık ve bid'at üzere olduklarını bildiren delilleri okuyalım.

Şu ayeti kerime, ehli sünnet olmanın delilidir: **"Eğer, sizin iman ettiğiniz gibi iman ederlerse, muhakkak hidayet bulmuş olurlar. Eğer yüz çevirirlerse, ancak onlar ayrılık-tadır..."** (Bakara: 137)

"Dinlerini parçalayan ve bölük bölük olanlardan (olmayın.) Her bir fırka, kendilerinde olan ile ferahlanır." (Rum: 32)

Abdullah ibni Amr r.anhuma, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu rivayet etti: **"Elbette ümmetim üzerine, İsrailoğullarına gelen hal gelecektir. İsrailoğulları yetmiş iki millete ayrıldılar. Benim ümmetim yetmiş üç millete ayrılacak, onlardan (bir) fazla olacak. Hepsi ateştedir, ancak bir millet hariçtir."**

Dediler ki: Bu tek millet hangisidir?

Buyurdu: **Ben ve ashabım olduğu hal (itikad) üzere olanlar.** (Tirmizi)

Bu hadisi şerifin benzeri veya yakın lafızlarla rivayetleri sayılamayacak kadar çoktur. Bunlardan anlaşılın, Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem ve ashabının inandığı gibi olmak gereklidir. Onların itikadına (inancına) muhalif bir itikad taşımak, kişiyi ehli sünnetten hariç bırakmaktadır. Alimlerimiz evvela Allah-u Teala'nın Zat ve sıfatları hakkında konuşmuşlardır.

Ehli sünnete göre Allah-u Teala'nın Zat'ı ve sıfatları kadimdir-ezelidir, baki-ebedidir. Sıfatları Zat'ıyla birliktedir ancak Zat'ının ne aynısı ne de gayrisidir. Yani Allah-u Teala'nın sıfatları vardır, bunlar Zat'ından başka ve zaid olup sekiz tanedir. Hayat, ilim, semi, basar, irade, kelam, tekvin. Bu sıfatlar Zat'ından başkadır ama, Zat'ından ayrılıp kendi başına müstakil değildirler. Zat ile birliktedirler. Şayet ayrı ayrı müstakil olsaydılar, o zaman Hıristiyanların dediği gibi bir takım müstakil kadimler sabit olurdu ve tevhid inancı bozulurdu. Zat bir tanedir, sıfatları sekiz tanedir. Bu durum Zat'ı birlememize zıt değildir.

İşte bu inceliği anlayamayan kalın kafalı ve ard niyetli Mutezile mezhebi, güya tevhidi elde etmek ve ashabı adl olmak hedefiyle Zat'tan başka sıfatların tamamını inkar etmişlerdir. Sadece Allah-u Teala'nın Zat'ını var kabul edip, sıfatlarını ayrıca zikretmemişler ve hatta ayrı sıfatları inkar etmişlerdir. Bunlara cevap olarak bir çok ayeti kerime zikredebiliriz.

"Muhakkak Allah işitir, bilir."

"Allah, her şeyi yaratıcıdır."

"O, ölmeyen diridir."

"O, her şeye kadirdir." Gibi.

Arapça lisanını bilenlerin kolaylıkla anlayacağı gibi, şu zikrettiğimiz ayetlerde, sabit olan bilmek, işitmek, gücü yetmek, yaratmak gibi lafızlar, masdar -fiillerin türetildiği kök- olup, Allah için bu lafızları sıfat yaparsak, şöyle demiş oluruz. **"Allah alîmdir/bilicidir"** Yani: Bilmek fiili kendisinde sabit olan Zat'tır. Aynı şekilde kudret fiili kendinde sabit olan zattır, yani **Kadir**'dir. İşitmek kendisinde bulunan Zat'tır, yani **Semi**'dir. Yaratmak fiili kendinde bulunan zattır, yani **yaratıcıdır**.

İlmi tabiriyle söylersek: **Kâdir**, kendinde kudret sıfatı sabit olan zata denir. **Alîm**, ilim sıfatı kendinde sabit olan zata denir. **Semi**, işitme sıfatı kendinde sabit olan zata denir. Diğer sıfatlar da böyledir.

İşte sıfatları inkar eden Mutezile ve tabileri, Arapçanın inceliklerine vakıf olamadıkları için, beklide kasıtlı olarak hevalarına uyup sıfatları inkar ettiler ve ehli sünnetten ayrıldılar. Diğer bir taife müşebbihe mezhebidir. Bunlar Mutezilenin tam zıttı olup ifrat derecesine düşmüşlerdir, Allah-u Teala'nın sıfatlarını mahlukat sıfatlarına benzetmişler ve Allah-u Teala'yı -hâşâ- mahluk sıfatlarıyla vasıflamışlardır. Allah-u Teala'yı bildiğimiz şekillerle tasvir ederler, bizdeki sıfatlar gibi sıfatlarla O'nu vasıflandırır. Mesela, istiva meselesi, el, yüz, nefis gibi tabirler meselesinde bildiğimiz lafzi manaları kullanmaktan çekinmezler.

Halbuki **"O'nun misli gibi bir şey yoktur."** Ayeti, kesin olarak sınırları belirtmekte, Allah-u Teala'nın eşi ve benzeri olmadığını ferman buyurmaktadır. Bu kadar açık olduğu halde meseleyi saptıran müşebbihe ve tabileri (şimdiki vehhabi-selefi-reformcu ilahiyatçı taife), ehli sünnetin usulünden ayrılıp kendi hevalarına göre yorum yapmakta olup, **"Kim Kur'anı hevasına göre tefsir ederse, muhakkak kafir olur"** hadisi şerifinin tehdidine maruz kalmaktadırlar.

Peki şu saydığımız lafızlar hakkında nasıl davranacağız? Şu zikrettiğimiz kelimelerin zahiri manalarından başka bir çok ihtimalli manaları vardır. İstiva: oturmak, istila etmek, tasarrufu altına almak, kudretiyle düzenlemek, hükmü altına almak gibi manalara gelir. "Filan hükümdar, Irak'a istiva etti" dediğimiz zaman, Irak'ı hükmü altına aldı ve orda tasarrufunu geçerli kıldı demiş oluruz, halbuki o hükümdar Irak'a gitmemiştir bile. İşte Allah-u Teala için istiva etti lafızları kullanınca, O'nun yüce şanına layık olan manayı ancak söylememiz caiz olur, uygun olmayan vasıflardan O'nu tenzih ederiz.

Burada dört mezheb imamının sözünü sizlere aktaralım:

DÖRT MEZHEB İMAMININ İSTİVÂ İLE İLGİLİ SÖZLERİ

İmam Ahmed b. Hanbel'e r.a istiva hakkında soruldu. O: **"İstiva, haber verildiği gibidir. Yoksa beşerin hatırına getirdiği gibi değildir."** Cevabını verdi.

İmam Şafii'ye r.a istivadan sorulunca, cevabı şöyle olmuştur: **“Benzetmeksizin inandım; misallendirmeden tasdik ettim, bilmekte nefsimi suçladım, bu mevzuda muhabaseye (tartışmaya) dalmaktan tamamen kendimi tutmuş bulunmaktayım.”**

İmamı A'zam Ebu Hanife r.a. dedi ki: **“Bir kimse, Allah gökte mi yoksa yerde mi bilemiyorum, derse küfre gitmiş olur. Zira bu söz, Hak Teala için bir mekan var da o kimse bunda şüphede imiş vehmini verir.”**

İmamı Malik'e r.a istivadan söz açılınca şu veciz ifade ile cevap vermiştir: **“İstiva malumdur, nasıl olduğu meçhuldür, ona iman vacibtir, ondan sual açmak ise bid'attır.”**

İmam Malik bu soran kişiye: **“Seni ancak harici olarak görüyorum”** dedi ve yanındakilere onu huzurundan çıkartmalarını emretti. İmamlarımız arasında bu meselede asla bir uyuşmazlık yoktur. Kim imamlarımız arasında ihtilaf olduğunu söylerse, onlara büyük bir iftira atmış olur.

Kim Allah'ın cihetle alakası bulunduğunu vehmederse, onun için marifeti ilahiden hiçbir nasib yoktur. O, ancak Allah'a cisim isnad eden gibidir. Allah-u Teala bu gibi isnadlardan münezze ve yücedir... (Yusuf en-Nebhani r.a, Şevahidi Hak: 218)

Yüz, el, nefis lafızları da Allah-u Teala'nın Zat'ı, kudreti manalarında kullanılır. Allah-u Teala'nın gülmesi, bizim gibi olmayıp, kuluna gülmenin neticesi –gayesi- ne ise o muameleyi yapması demektir. Allah-u Teala'nın gazablanması, kuluna gazablanma muamelesi yapması demektir. Allah-u Teala'nın haya etmesi, kuluna haya muamelesi yapması demektir. Bu gibi müteşabih hususlardan gaye manası murattır.

Netice olarak sıfatlar meselesinde üç mezheb oluştu.

1. Ehli sünnet ki hak yoldur. Allah-u Teala'nın zatı ve sıfatlarını kadim ve edebi olarak mevcut kabul ederler, mahluk vasıflarına asla benzetmezler.

2. Mutezile ve tabileri. Allah-u Teala'nın Zat'ından başka sıfatları olmadığını iddia ederler.

3. Müşebbihe mezhebi. Allah-u Teala'nın zatı ve sıfat-

larını mahlukat sıfatlarına benzetirler.

Son iki mezheb sahibleri hevalarına uyup, sıratı müstakimden ayrılmışlar ve bid'at mezhepleri diye adlandırılmışlardır.

Bu zamanda bu isimler biraz kılık değiştirip vehhabi, selefi ve reformcu diye zikredilir olmuştur.

Bunların en büyük dayanağı İbni Teymiyye'dir. Ondan birkaç asır sonra zuhur eden Vehhabilik, şimdiki selefiyye, zamanla kılıf değiştirerek kendilerinin ehli sünnet olduğunu iddia ederek cahil Müslümanları kandırmakta, İslam aleminde büyük bir fitneye sebep olmaktadır.

İbni Teymiyye bazı hususlarda Ehli sünnetten ayrılmıştır. Mesela: Allah'ın Arş'a oturduğunu, Allah'ın semada olduğunu iddia eder. Üç talakla kadının boşanmayacağını söyler, şefaati inkar eder. Kabir ziyaretlerine karşıdır. Namazın kazasının olmadığını savunur.

İbni Teymiyye, İslam tarihinde bir benzeri olmayan, şahsına münhasır bir kimsedir. Hiçbir âlimi beğenmez, Eshab-ı kiram ve dört mezheb imamı dahil herkesin yanlış yaptığını söylerdi. Karşısındakini küçümsemek, büyüklerle alay etmek âdeti idi. Ehl-i sünnete karşı, isyan bayrağı çekti. İslâm âlemine fitne, fesat ateşi saldı.

Pek çok fetvasında icmadan, İslam âlimlerinin ittifaklarından ayrıldı. Bu farklı hükümler İslamı bölmek, parçalamak isteyen İslam düşmanlarına malzeme oldu. Bunun için hemen hemen bütün sapık, bozuk, Ehl-i sünnet dışı akımlar hep İbni Teymiyye'nin fikirlerinden faydalandılar; bozuk düşüncelerini bu fikirler üzerine bina ettiler. Örneğin, İngiliz ajanı Hempher vasıtasıyla kurdukları Vehha-bilik, İbni Teymiyye'nin sapık fikirleri ile İngiliz câsûsu Hempher'in yalan ve hîlelerinin karışımından ibarettir.

Geçmişten günümüze kadar; İbni Kesir, Zehebi, İbnül Kayyum Cevziye, Abdülvehhab, Şevkani, Efgani, Abduh, Reşid Rıza, Mevdudi, Hasan Nedvi, El Benna, S. Kutup ve günümüz bazı ilahiyat mensupları, İhvan-ı Müslimin, El Kaide hareketi, İbni Teymiyye'nin fikirlerini savunmuşlardır.

Şimdi bazı bid'at ehli ve görüşlerini zikrederim. Bu kişilerin görüşleri internet sayfalarında, kendi

açıklamalarıyla mevcuttur, zira sadece ikaz ve uyandırmakla memuruz, tercih sizindir.

DİNDE REFORMCULARIN BAZILARI

Prof. Dr.Süleyman Ateş:

3 vakit namazı ve tenasühü savunuyor.

Prof.Dr. Zekeriya Beyaz:

Tavuktan kurban olacağını iddia ediyor. "Bayanlar da ezan okuyabilir" diyor.

Prof.Dr. Yaşar Nuri Öztürk:

Türkçe ezanı ve ibadeti savunuyor. "Başı açık namaz kılınır ve ibadet edilir." diyor. "Ölülerin arkasından Fatiha, Yasin ve dua okunmaz" diyor. Tesettüre karşı. Tenasühü de savunuyor.

Mustafa islamoğlu:

Cennet ve cehennemin ebedi olmasını kabul etmiyor, İsa a.s in inişini inkar ediyor, Hayızlı kadının namaz kılmasına Kur'an okumasına cevaz veriyor, abdestsiz olarak Kur'an'a dokunmaya, peruk kullanmaya, müzik aleti kullanmaya v.s bir çok yeniliklere cevaz verir.

Prof. A. Aziz Bayındır:

Recim cezasını inkar eder, hayızlı kadının oruç tutacağını söyler. Teravîh namazını kabul etmez, kılmaz. Şefati, rabıta ve tevessülü inkar eder.

Bu yeni müçtehid taslaklarının ortak yönü:

Asırlardır devam eden ve bildiğimiz şekliyle anlatılan iman ve İslam kaidelerini tenkit etmek, yeni bir anlayış ve anlatımla, güya evvelki ulemanın yetersiz olduğunu ve meseleleri nakis anladıklarını ifşa etmek, böylece kendilerinin şu bilgisayar çağında mükemmel bilgiyle donanmış önderler olduklarını her fırsatta göstermeye çalışmalarıdır.

Ancak bunların bir çok fetvasını incelediğimiz zaman gerçeğin böyle olmadığı bilakis şu yeni ilahiyatçı taife-nin aslında cehli mürekkebin içinde oldukları ilim erbabına gizli kalmamaktadır.

Bunlardan bazısı zuhru ahır namazını inkar ederken "zuhru ahar" (başka bir öğle namazı) diyerek işi saptırmaya gider, bazısı kaza kelimesinin zıt anlamlı olduğunu

bilmeyerek hayızlı kadının oruç tutması lazım geldiğini söyler.

Bazısı "vusta namazı" ayetine bakarak namazların üç tane olduğunu zannederek beş vakit namazı inkar eder. Bazısı, uyuyup kalan kişinin, uyanınca namazını kılar, şeklindeki hadisi şerifin yanlış yorumuna düşerek, namazların kazası olmayacağını söyler. Bir başkası üç talak sözünü söyleyenin bu sözünden sadece bir talak vaki olacağını iddia ederek, Hazreti Ömer'in r.a. tatbikine karşı çıkar. Bir diğeri recm hükmünün Kur'an'da olmadığını iddia ederek, zina eden için sadece yüz sopa cezası olduğunu iddia eder. V.s. yanlışları saymakla bitmez.

Bu gibilerinin saptırmasından korunmak için mutlaka ehli sünneti anlatan sağlam kitapları okumak lazım, evlatlarımıza öğretmek lazımdır. Bu hususta **Büyük İslam İlmihali**, tartışmasız en makbul eserdir.

Bu gibileri hakkında zikredilen şu rivayetleri hatırlatalım:

Ömer ibni Hattab'tan r.a, Resulullah s.a.v Aişe'ye r.anha şöyle buyurdu:

"Dinlerini parçalayıp fırka fırka olanlar..." Bunlar bu ümmetten olan, bid'at ashabıdır, heva ashabıdır, dalalet ashabıdır. Ey Aişe -r.anha-, onların tevbesi yoktur. Muhakkak bid'at ve heva sahibi hariç, her bir günah sahibinin tevbesi vardır. Bunların tevbesi yoktur, ben onlardan beriylim/uzacağım, onlar da benden beridirler." (Dürr-ül Mensur 6/293)

İbni Mace, Huzeyfe'den r.a. merfu' olarak şöyle rivayet etti:

"Allahu Teala, bid'at sahibinin namazını, sadakasını, haccını, umresini, cihadını, tasarrufunu ve adaletini kabul etmez. Kılın, hamurdan çıkması gibi dinden çıkar."

(Fezül Kadir: 1/96)

Biz, acizane elimizden geldiği kadarıyla yazılarımızda, ehli sünnetin temellerini beyan ederek, delillerle konuları açıklamaya gayret edeceğiz. Allah-u Teala istikametden bizleri ayırmasın. Allah'ın rahmet ve bereketi üzerinize olsun.....

KUR'ÂN-I KERÎM IŞIĞINDA SÖZ VE TAVIR DENGESİ

Muhterem okuyucularım; dergimizin bu ve önümüzdeki sayısında, bu köşemizdeki yazımızda, hesabını vereceğimizin farkında olmakta zorlandığımız söz ve davranışlarımızın nasıl olması gerektiği konusunu, Kuran-ı Azimüşşan'ın ışığında aydınlanarak müzakere edeceğiz.

İnsan konuştuğu her sözden ve takındığı her tavırdan, gerçekleştirdiği eylemden sorumludur, o asla başıboş değildir. Hatta insan konuşması gerekirken konuşmadıklarından sorumlu olduğu gibi, konuşmaması gerekirken konuştuğularından da sorumludur. Yapması gerekirken yapmadıklarından ve yapmaması gerekirken yaptıklarından sorumludur. Kur'ân-ı Kerîm insanın sorumlu bir varlık olduğuna pek çok âyetlerinde dikkat çekmektedir.¹ Bir kaçını zikredecek olursak, Mevla Teâlâ Hazretleri şöyle buyuruyor:

“Sizi sadece boş yere yarattığımızı ve hakikaten huzurumuza geri getirilmeyeceğinizi mi sandınız?” (Müminun: 115)

“İnsanlar imtihandan geçirilmeden, sadece ‘iman ettik’ demekle bırakılacaklarını mı sandılar! Andolsun ki, onlardan öncekileri de imtihan etmiştik. Allah doğru söyleyenleri de, yalancıları da mutlaka bilir. Yoksa kötülükleri yapanlar, bizden kaçabileceklerini mi sandılar? Ne kötü hükmediyorlar.” (Ankebut: 2-4)

1) Müminun 23/115; Ankebut 29/2-4; Kıyamet 75/36; Beled 90/5-7.

“İnsan, kendisinin başıboş bırakılacağını mı sanır!” (Kıyamet: 36)

Bu yüzden tavır ve davranışlarımıza son derece dikkat etmemiz gerekmektedir. Tabi davranışlarımıza dikkat ettiğimiz gibi söylediğimiz kelime ve cümlelerimize de dikkat etmemiz gerekir. Halk deyiimiyle “ağzımızdan çıkanı kulağımızın duyması” gerekir. Bu hareketlerimizi insanların gördüğü yerlerde kontrol ettiğimiz gibi, mahlûkattan kimsenin bulunmadığı yerlerde de dikkat etmemiz gerekir. Zira hiç kimsenin olmadığını sandığımız yerlerde bile Allah (Celle celalühü) bizimle beraberdir ve görevli melekleri her hareket ve sözümüzü anında kaydetmektedirler. Bu konuda Kur'ân şöyle buyurmuştur:

“Andolsun, insanı biz yarattık ve nefsinin kendisine fısıldadıklarını biliriz ve biz ona şah damarından daha yakınız. İki melek (insanın) sağında ve solunda oturarak yaptıklarını yazmaktadırlar. İnsan hiçbir söz söylemez ki, yanında gözetleyen yazmaya hazır bir melek bulunmasın.”²

O halde yaşadığımız her an güzel sözler söyleyip güzel davranışlar sergilememiz gerekir. Yunus Emre'nin deyiimiyle;

“Söz var ki savaşı keser, söz var ki başı keser” veya kestirir, söz var ki ağılı aşı bala çevirir, söz var ki yılanı deliğinden çıkarır, söz var ki insanı imandan çıkarır.

Ancak çevredeki pek çok söz ve tavırdan rahatsız olan

2) Kaf 50/16-18. Aynı konuda bkz. İnfitar 82/10-12.

birçok insan kendi konuştuklarını hep güzel ve faydalı zanner, kendi konuştuklarından rahatsız olmaz. Bu nedenle de söz ve tavırlarını iyileştirme, düzeltme yoluna gitmez. O halde Kur'ân ışığında güzel diyebileceğimiz sözler nelerdir? Allah (Celle celalühü) bir âyet-i keriminde şöyle buyurmaktadır:

“(İnsanları) **Allah’a çağıran, iyi iş yapan ve “Ben müslümanlardanım” diyenden kimin sözü daha güzeldir?**

İyilikle kötülük bir olmaz, Sen (kötülüğü) en güzel bir şekilde önle/sav. O zaman seninle arasında düşmanlık bulunan kimse, sanki candan bir dost olur. Buna (bu güzel davranışa) ancak sabredenler kavuşturulur; buna ancak (hayırdan) büyük nasiibi olan kimse kavuşturulur. Eğer şeytandan gelen kötü bir düşünce seni dürtecek olursa, hemen Allah’a sığın. Çünkü O, işiten, bilendir.”³

Bu ayetleri incelediğimizde göreceğiz ki Allah (Celle celalühü) en güzel sözlü olarak üç sınıf insan sıralamıştır:

- a. (İnsanları) **Allah’a çağıran.**
- b. **İyi iş (salih amel) yapan**
- c. **“Ben müslümanlardanım” diyen**

Aslında bu üç husus birbirinden ayrılmaz bir bütündür. Çünkü insanları Allah’a ve onun yoluna çağıran kişinin iyi işler yapıp, güzel konuşması ve de Müslümanlardan olması gerekir. Tersinden ele aldığımız zaman; bir insan ben müslümanım der de iyi iş yapmazsa, onun bu sözüne kim itibar eder?!!! Müslüman olduğunu iddia ettiği halde davranışları ve işleri bozuk ve yamuk olan kişinin insanları Allah’a ve O’nun yoluna çağırmaya ne hakkı olabilir ki?!!!

Bir de şuna dikkat etmek gerekir: Bugün “beden dili” denilen tavır ve duruş ifadesi (lisân-ı hâl) sözlü anla-

tımdan çok daha önemli ve etkilidir. Atalarımız **“Lisân-ı hâl, lisân-ı kâlden evlâdır”** demişlerdir. Ayet-i kerime de insanın, bir yandan sözlü olarak Müslümanlığını ifade edip insanları Allah (Celle celalühü)’nün yoluna davet ederken, diğer yandan bunu yaşantısıyla ispatlaması istenmektedir. Aksi halde insan şu âyet-i kerimelerin muhatabı olmaktan kurtulamaz.

“Ey iman edenler! Yapmayacağınız şeyleri niçin söylüyorsunuz? Yapmayacağınız şeyleri söylemeniz, Allah katında büyük bir nefretle karşılanır.”⁴

İnsanları Allah’a çağıran kişinin en başta dikkat etmesi gereken konulardan biri güzel, hikmetli ve yerinde söz söylemektir. Söz ve davranışlarının tutarsız, saçma ve çelişkili olmaması gerekir. Nitekim Kur’ân-ı Kerîm din davetçilerine tebliğ emrini verirken, bunun metodunu da yine bizzat kendisi belirlemiştir:

“(Resûlüm!) Sen, Rabbinin yoluna hikmet ve güzel öğütle çağır ve onlarla en güzel şekilde mücadele et! Rabbin, kendi yolundan sapanları en iyi bilendir ve O, hidayete erenleri de çok iyi bilir.”⁵

Hakk’a davet açısından insanlar üç sınıfa ayrılabilir. Bu âyet-i kerime üç sınıfa yapılacak davet şeklinin bir özeti sayılmalıdır:

1. Akli selim sahibi ve eşyanın hakikatini öğrenen araştırmacı alimlere kesin delil anlamına gelen “hikmet” ile davet yapılır.
2. Halkın çoğunluğunu teşkil eden ve henüz sağlam fitratını koruyan orta sınıf insana güzel öğütle davet yapılır.
3. Mücadeleci, inatçı ve düşman kimseleri davet ederken de mücadele yolunun en güzeli uygulanmalıdır. Zira unutmamak gerekir ki, Allah (Celle celalühü) Hz. Musa (Aleyhisselam)’a, Firavun’a bile yumuşak sözle davette

3) Fussilet 41/33-36

4) Saff 61/2-3. aynı mahiyetteki bir başka ayet için bkz. Bakara 2/44.

5) en-Nahl 16/125

bulunmasını emretmiştir. Nitekim bir ayet-i kerimede Allah (Celle celalühü) Hz. Musa ve Hz. Harun'a, Firavun'a gitmelerini ve ona yumuşak söz söylemelerini emreder. Allah (Celle celalühü) bunun sebebinin de Kuran'ı kerimde şöyle bildirmiştir:

"İkiniz Firavun'a gidin, çünkü o, iyiden iyiye azdı.

Ona yumuşak söz söyleyin. Umulur ki o, öğüt alıp düşünür (aklını başına alır) veya içi titrer-korkar."⁶

Ayet-i kerimede de bildirildiği gibi, Allah (Celle celalühü) böyle üstün bir tavra karşılık, müminlerin düşmanlarını "sıcak bir dost"a çevirir. Bu Allah'ın sırlarından biridir. Çünkü tüm insanlar Yüce Allah'ın kontrolündedir ve kimi isterse onun kalbine sevgi sıcaklığını ilham eder.

Bu ayetlerde müminlerin, davet yapacağı kimselere ve düşmanlarına karşı nasıl bir tutum içinde olmaları gerektiği bildirilmiştir. Bunlar elbette ki sabır, güç, alçak gönüllülük ve akıl gerektiren davranışlardır.

Fussilet suresinin ayetlerine devam ettiğimizde şunu görürüz:

"İyilikle kötülük bir olmaz, Sen (kötülüğü) en güzel bir şekilde öne/sav. O zaman seninle arasında düşmanlık bulunan kimse, sanki candan bir dost olur."

Elbette iyilik ve kötülük ve bunların etkisi aynı olamaz. Nasıl ki kör ile gören, karanlık ile aydınlık bir olmazsa; mümin ile yoldan çıkan fasık; pis ile temiz bir olmazsa; ölü ile diri, cennetlik ile cehennemlikler bir olmazsa⁷ iyilikle kötülük de asla bir olmaz ve bunların insanlar üzerindeki etkisi de aynı değildir. O halde bir mümin kötülükler karşısında hemen kendini kaybetmemelidir. Onu akl-ı selim ve sağlam bir mantık ile sağduyu ile en güzel bir şekilde savabilmelidir. Kötülük, en güzel haslet ne ise onunla önlenir. Mesela gazaba karşı sabır, bilgisizliğe karşı hilim, kötülüğe karşı af ile karşılık verilir.

İyilik karşısında yumuşamayacak insan pek azdır. Allah (Celle celalühü) Hz. Musa (Aleyhisselam)'a, Firavun gibi bir zalime giderken bile yumuşak söz söylemesini emretmiş, akabinde de **"Belki o, öğüt alıp düşünür (aklını başına alır) veya içi titrer-korkar."** buyurmuştur. Aslında Allah (Celle celalühü) Firavunun yola gelmeyeceğini bilir, ancak insan kimin ne olacağını bilemez. O yüzden "çıkmamış canda ümit vardır." deyip ona göre bir tavır sergilemelidir. Bu da büyük bir sabır işidir, Haktan yana nasibini alanların erişeceği bir davadır.

Ayet-i kerimenin son kısmında ise **"Eğer şeytandan gelen kötü bir düşünce seni dürtecek olursa, hemen Allah'a sığın..."** denilmiştir. Çünkü şeytan İslam'da kötülüğün sembolüdür. İnsanların birbirine iyi davranmasını istemez. Hele hak namına, kötülükleri güler yüzle, tatlı sözle savarak düşmanların kalbini bile fetretmeyi asla kabullenemez. İster ki iki taraf da kavgaya,

atışmaya, sözü kızıştırmaya devam etsin ve çekişme ve inatlaşma yüzünden hak gürültüye gitsin, anlaşılmasın, gün yüzüne çıkmasın.

Şeytandan gelen kötü düşünce, şeytanın insanı güzel tutum ve davranışlardan uzaklaştırmak için verdiği vesvesedir. O yüzden insan hemen öfkelenip kendini kaybetmemelidir.

Şeytanın dürtülerine kapılmamalıdır. Kendini kaybetme tehlikesi olan yerde en güzeli abdest alıp, sabır, namaz ve dua ile Allah'tan yardım istemektir. Aksi halde sırf kendi nefsanî duygularımızla şeytana karşı zafer elde edemeyiz.

Yukarıdaki ayetleri pekiştiren ve açıklayan şu ayetleri de burada zikretmek istiyorum:

"Kullarıma söyle, sözün en güzelini söylesinler. Sonra şeytan aralarını bozar. Çünkü şeytan, insanın apaçık düşmanıdır. Rabbiniz, sizi en iyi bilendir. Dilerse size merhamet eder; dilerse sizi cezalandırır. Biz, seni onların üstüne bir vekil olarak göndermedik. Rabbin, göklerde ve yerde olan herkesi en iyi bilendir. Gerçekten biz, peygamberlerin kimini kiminden üstün kıldık; Davud'a da Zebur'u verdik."⁸

Bu ayetlerde aynı konu işlenirken Hz. Davud (Aleyhisselam)'ın örnek verilmesi de dikkate şayandır. Çünkü o ilim ve hikmet sahibi, yerinde ve iş bitirici söz söylemesini bilen ve sürekli Allah'a yönelen bir hükümdar ama Salih bir kuldu.⁹

O halde bir Müslüman konuşurken ve söz söylerken şu hususlara dikkat etmelidir:

Birinci olarak; Her şeyden önce doğru sözlü olmalıdır. Böyle yaparsa Allah (Celle celalühü) işlerini yoluna koyar, yar ve yardımcısı olur:

"Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve doğru söz söyleyin. (Böyle davranırsanız) Allah işlerinizi düzeltir ve günahlarınızı bağışlar. Kim Allah ve Resûlüne itaat ederse büyük bir kurtuluşa ermiş olur. Biz emaneti, göklere, yere ve dağlara teklif ettik de onlar bunu yüklenmekten çekindiler, (sorumluluğundan) korktular. Onu insan yükledi. Doğrusu o çok zalim, çok cahildir."¹⁰

Bu iş de göklerin ve yerlerin altından kalkamayacağı kadar ağır bir emanettir.

Yine de her şeye rağmen Ziya Paşa'nın dediği gibi:

İnsana sadakat yaraşır görse de ikrâh

Doğruların yardımcısıdır Hazreti Allah."

Bir başka ayet-i kerimede ise Allah (Celle celalühü) **"... O halde, pislikten, putlardan sakının; yalan sözden sakının."**¹¹ emri ile yalancılık ve putperestliği aynı kefedede değerlendirmiştir.

Selam ve dua ile...

6) Tâ hâ 20/43-44

7) Bu konular için bkz.: Maide 5/100; Ra'd 13/16; Secde 32/18; Fatır 35/19-22; Ğafir 40/58; Haşır 59/20.

8) İsrâ 17/53-55.

9) Sad 38/17-20.

10) Ahzâb 33/70-72.

11) Hacc 22/30.

Peygamberimizin coşkun merhameti ve şefkati

MERHAMET, ESİRGEMEK, acımak, zayıf ve fakir insanların haline acıyarak yardımda bulunmak ve ince kalpliliktir. Şefkat, acıyarak ve esirgeyerek sevmek, içten gelen ve karşılıksız bir sevgidir. Her iki duygu da, tariften çok yaftaşanan ve hissedilen duygulardır. Çünkü her ikisi de kalple ilgilidir.

Merhamet ve şefkat, Peygamberimizin yüce şahsiyetinin bir aynası gibidir. Onun kadar merhametli, onun kadar şefkatli ve ince ruhlu bir insan yeryüzüne gelmemiştir.

Cenab-ı Hakk'ın Sevgili Resul'üne, kendi ismi olan "Rahim" ve "Rauf" sıfatlarını vermesi, Peygamberimizin

ne kadar merhametli ve şefkatli bir kalbe sahip olduğunu gösterir.

Tevbe Sûresi'nin 128. ayetinde bu gerçek şöyle ifade edilir:

"And olsun ki, size içinizden bir Peygamber geldi ki, sıkıntıya uğramanız ona çok ağır ve güç gelir. Size çok düşkündür. Bütün müminlere merhametli ve esirgeyicidir."

İslam'ın ilk devirlerinde Müslümanların çoğunu fakir, kimsesiz ve köleler teşkil ediyordu. Kureyşliler onları hor görüp aşağılarken, Peygamberimiz onları yanına almış, hak dini onların yardımıyla duyurmaya başlamıştı.

Peygamberimizin kabine ve engin rahmetine en ya-

kin olanlar, fakir ve kimsesiz insanlardı. Onları devamlı korur, diğerleri ile eşit davranırdı. Bununla da kalmaz; fakirlere, fakirliğin bütün ezikliğini ve zilletini unutturacak şekilde yakınlık gösterirdi.

Zaten Peygamberimizin aile hayatı ve şahsi yaşayışı da onlardan farklı değildi. O hep sade ve basit yaşamaa yı tercih ederdi. Dualarında da Allah'tan böyle bir hayat isterdi.

"Allah'ım, beni fakir yaşat. Hayattan fakir olarak ayrılayım. Beni mahşerde fakirler arasında haşret" diye dua ediyordu.

Hz. Aişe bunun sebebini sorunca şöyle açıkladı:

"Onlar, cennete herkesten önce girecekler. Ey Aişe, yarım ölçek hurma da olsa fakiri boş çevirme. Fakirleri sev, onlara yakın ol ki, kıyamet gününde Allah da sana yakın olsun."

Müşriklerin "Allah'ın lütfuna mazhar olanlar bunlar mı?" diye hakir gördüğü kimseleri Peygamberimiz destekler, ilgi gösterirdi. Onları, diğer insanlardan üstün tuttuğu olurdu.

Bir gün Peygamberimiz otururken bir adam geçti. Yanındakine sordu:

"Bu adamı nasıl bilirsin?"

Şöyle cevap verdi:

"Bu zengin ve etkin birisidir. Ne derse yaparım."

Peygamberimiz bir şey demedi. Az sonra birisi daha geçti. Peygamberimiz aynı soruyu bunun hakkında da sordu ve şu cevabı aldı:

"Bu adam fakir Müslüman'lardan birisidir. Ona ne kızımı verir, ne de dediğini yaparım."

Böyle bir sözü hoş karşılamayan Peygamberimiz şöyle buyurdu:

"Dünyanın bir tarafı az önce geçen zengin kişilerle doldurulsa, bir tarafına da bu fakir adam konulsa, fakir adam onların hepsinden daha ağır gelir ve onlardan daha hayırlıdır."

Peygamberimizin fakir ve kimsesizlere merhameti

PEYGAMBERİMİZ hep fakir ve kimsesizlerle birlikte bulunmayı tercih eder, gönüllerini alırdı. Bir yerde, toplumun farklı kesimlerinin toplanmış olduklarını görünce, önce fakirlerin yanına gider, onlarla birlikte otururdu.

Abdullah bin Amr bin As anlatıyor:

"Bir gün mescitte oturuyordum. Bazı fakir kimseler bir köşeye toplanmış sohbet ediyorlardı. Resulullah içeri girdi. Başka bir tarafa yönelmeden doğruca fakirlerin yanına gitti. Ve onlara, fakir muhacirlere zenginlerden önce cenneti müjdeledi. Hepsinin de yüzü güldü. Ben de onlardan birisi olmadığım için üzüldüm."

Peygamberimiz, kendisini, toplumun zayıf ve kimsesizlerinden üstün görme duygusuna kapılanları da uyarır; her tabakanın devamlı birbirlerine muhtaç olduklarını söylerdi.

Sa'd bin Ebi Vakkas'ın kendisini fakirlerden üstün gördüğünü hissedince, onu şöyle ikaz etti:

"Sizin elde ettiğiniz başarı ve bereket fakirlerin

emeklerinin eseridir. Siz, varlığını bu fakir insanlara borçlusunuz."

Yine Peygamberimiz, toplum içinde, belli bir yeri bulunmayan biçarelere zayıflıklarından dolayı önem ve önememesini asla hoş karşılamaz, onların da halini sorup öğrenmeyi arzu eder, sonra da ihtiyaçlarını karşılardı.

Peygamberimizin mescidini temizleyen fakir, zenci bir kadın vardı. Bir gün Resulullah onu göremeyince neredede olduğunu sordu. Öldüğünü söylediler. Onun ölümüne kimse önem vermemişti.

Resulullah, "Bana haber vermeniz gerekmez miydi?" dedi ve mezarına gitti, iki rekât namaz kıldı. Sonra şöyle dua etti:

"Allah'ım, bu mezarın içini nurla doldur, benim kıldığım namaz sebebiyle nurlandır."

Peygamberimizin mescidinin bir bölümünde evi barkı olmayan, fakir sahabiler kalırdı. Bunlardan bazıları odun ve su satarak geçimlerini sağladılar, çok zaman da muhtaç durumda bulunurlardı.

Bu insanlar Peygamberimizin özel talebesiydiler. Gece-gündüz İslam'ı öğrenmek için yaptıkları ilmi çalışmalarla doluydu. Eğitim ve öğretimleriyle bizzat Peygamberimiz ilgilenir, okuma-yazma bilen sahabileri de onlara öğretmen olarak tayin ederdi.

Suffe Ashabı olarak tanınan bu Müslümanların eğitimleriyle birlikte geçimleri de Peygamberimizin üzerinde idi.

Peygamberimiz, onları gözü gibi korur, ihtiyaçlarını görür, yardımda bulunur, yetişmeleri için her türlü gayreti gösterirdi. Suffeliler'in ihtiyaçlarını görmeden kendisi de rahat edemezdi. Hatta onları kendi ailesinden ileri düşündüğü bile olurdu.

Hazret-i Fatıma en çok sevdiği kızıydı. Onu «kendisinden bir parça» olarak görüyordu.

Fakat Hz. Fatıma zarurî ihtiyaçlarını bile zor karşıyor, geçim sıkıntısı çekiyordu. Öyle ki, un öğütmekten elleri, su taşımaktan omuzları yaralanmıştı.

Bir gün babasının yanına gelerek bir şey söylemek istedi. Fakat utancından derdini açamadı. Hz. Ali de huzurda bulunuyordu. Yardımcı oldu:

"Ya Resulallah, bazı savaşlardan kadın esirler alınıyor. Bunlardan birisini bize verseniz de ev işlerinde Fatıma'ya yardım etse."

Peygamberimiz onlara şu cevabı verdi:

"Ya Ali, ben henüz Suffeliler'in ihtiyaçlarını karşılamış değilim. Onların ihtiyacını görmeden böyle bir teklifi nasıl düşünebilirim?"

Peygamberimizin güneş gibi engin şefkati, yağmur gibi bol merhameti sayesinde bu fakir ve zayıf insanlardan öyleleri çıkmıştır ki, dünyaya ilim ve irfan çiçekleri saçmış, ülkelere adalet ve eşitlik armağan etmiş, cihat meydanlarında kanlarını sebil ederek muhtaç gönüllere hidayet nurunu serpmişlerdir.

Peygamberimizin ahlak ve yaşayışını onlardan öğreniyoruz.

Tefsiri ve İslam hukukunu onlardan öğreniyoruz. Saadet Asrının yaşayışını onlardan öğreniyoruz. İslam'ın nasıl yaşanması gerektiğini, o yüce dava uğrunda nasıl fedakârlık yapılacağını onlarda görüyoruz.

Peygamberimizin yetimlere şefkati

PEYGAMBERİMİZİN yetim çocuklara apayrı bir şefkati vardı. Onlara çok müşfik davranırdı. Kendisi de yetim olarak büyüdüğü için, yetimliğin ne kadar acı ve zor olduğunu biliyordu.

Yetimlere olan merhametinden dolayı, devamlı olarak onları korur, haksızlığa uğradıkları zaman haklarını arardı.

Ebu Cehil, bir yetimin vasisiydi. Çocuğun bütün malı yanındaydı, fakat ona koklatmıyordu.

Bir gün çocuk aç ve çıplak olarak geldi, malından bir şey istedi.

Ebu Cehil, azarlayarak yanından kovdu. Sonra da Kureş'in ileri gelenleri çocukla alay ederek, "Muhammed'e git de, sana yardımcı olsun" dediler.

Onların bu kötü niyetini anlamayan saf ve masum çocuk doğruca Peygamberimize gitti.

Halini arz etti. Peygamberimiz çocuğu yanına alarak Ebu Cehil'in bulunduğu yere geldi. Yetimin hakkını vermesini söyledi. Peygamberimizi karşısında gören Ebu Cehil hiç itiraz etmeden yetimin malını iade etti.

Ebu Cehil'in bu uysallığını gören müşrikler, "Sen de sapıttın, Muhammed gibi çocuklaştın" diye onu küçümstediler.

Ebu Cehil tuhaf bir haldeydi. Onlara şöyle dedi:

"Hayır, siz de benim yerimde olsaydınız, aynı şeyi yapardınız. Çünkü onun sağında ve solunda birer mızrak gördüm. Vermeyecek olsam bana saplanacaktı."

Peygamberimizin kendi evinden de yetim eksik olmazdı. Hz. Hatice ile evlendiğinde, Hatice validemizin ölen kocasından Hind isminde bir erkek çocuğu vardı.

Peygamberimiz o yetime kendi öz çocuğu gibi bakmış, yetiştirmişti.

Yine Peygamberimiz Hz. Ümmü Seleme ile evlendiğinde, beraberinde beş yetimi vardı.

Peygamberimiz ona, beraberinde yetim çocukların bulunmasının evlenmesine bir engel olmayacağını söyledi ve öylece kabul etti. Bu çocukların babası Ebu Seleme seçkin sahabilerdendi. Bir savaşta şehit olmuştu.

Bu çocuklar Peygamberimizden, öz babalarını aramayacak, hatta daha sıcak bir şefkat görmüşlerdi.

Yapılan savaşlar sonunda şehit düşen Sahabilerin çocukları yetim kalıyordu. Peygamberimiz bu çocuklara ayrı bir ilgi gösterir, onları yalnız bırakmaz, ihtiyaçlarını karşılardı. Bazılarını da bizzat kendi himayesine alırdı.

Peygamberimiz bir bayram namazından sonra mescitten çıktığında, çocukların neşe ve sevinç içinde oynadıklarını gördü.

Bir duvarın dibinde de perişan kılıklı ve mahzun bir çocuk ağlayıp duruyordu. Dikkatini çekti. Doğru onun yanına vardı.

"Yavrum, neyin var, niçin böyle üzgün duruyorsun? Arkadaşlarınla birlikte niçin oynamıyorsun?"

Çocuk bir yetimdi. Babası Uhud'da şehit olmuştu. Annesi de başka biriyle evlenince çocuk sahipsiz kalmıştı.

Resul-i Ekrem Efendimiz çocuğun elinden tuttu. Başını okşadı, gönlünü aldı. Sevindirici bir haber verdi:

"Neden ağlıyorsun? Ben baban, Aişe annen, Fatıma kardeşin olsun, istemez misin?"

Çocuk sevincinden uçacak gibiydi. Heyecanla, "Nasıl razı olmam, Ya Resulallah?" diyebildi.

Peygamberimiz ismini sordu: "Buceyr" dedi.

"Hayır. Senin ismin Beşir olsun" buyurdu.

Peygamberimiz çocuğu aldı, evine götürdü. Yedirip içirdi, üstünü başını giydirdi.

Karnı tok, sırtı pek olan çocuk bir süre sonra oynayan çocukların arasına karışmak üzere sokağa çıktı.

BÜYÜ VE AYETLERİN BÜYÜLER ÜZERİNDEKİ TESİRLERİ

Geçen haftadan kalan yazımıza okurlarımızın isteği üzerine biraz daha geniş olarak değinmeye çalışacağız. Önceki yazımızda yapılan büyüler ve onların Allah'ın izni olmadan tesir etmeyeceğini veya tesir ederse hangi ayetlerle çözüleceğini ve ayetlerinde bunlar üzerindeki tesirlerini ele almıştık.

İnsanoğlu zaman zaman belirli bazı cinsler, işlemler veya malzeme denilen yani büyülerde kullanılan nesnelere görürler. Entresan kuşkuyla da hemen acaba kim bize büyü yaptı diye araştırmaya çalışırlar. Gittikleri hocalarda onlara –Evet sana yakın birisi böyle bir şey yaptı- diye adama vesvese verirse, bütün aklına gelen akrabaları –acaba kaynanam mı, acaba şu mu bu mu..... ve aklına gelen herkes için o günaha ortak olur.

Birde tilsimler vardır ki; o ayrı bir zahardır. Tilsimin bir diğer adı da gizli görülmeyen güçler anlamına gelen Arapçada TİLSEM, Fransızcada TALISMAN, Yunancada TELESMA'dır. Buradan anlaşılıyor ki tilsim denen zahar Fransızlarda ve Yunanlılarda da mevcuttur. Birgün Almanya'da bu işle uğraşan bir Yunan vatandaşını ziyaret bahanesi ile araştırmaya gittim. Bu işle uğraşan kişi kurbağayı öldürüp canı tam çıkmadan, şırınga ile kanını çekiyor ve bir tabak üzerine büyü yapacağı adamın resmini çiziyor. Resim çizerken mesela, adamın koluna bir şey olacaksa resimde adamın koluna bir işaret koyuyor ve bir kibrit çöpünede güvercin pisliği sürüp tilsimin içine karıştırdığına şahit oldum. Arkasından ona sordum: bu

yaptığın iş nedir? Diye. Meğer adam voleybolcu imiş, iyi oynamasın diye bu tilsimi yapmış. Tabii ki bu tür işlerin, Allahü Teala'nın izni olmadan tesir etmeyeceğini unutmamalım.

KURŞUN DÖKMEK

Ayrıca bizim halkımız diğer ülkelerde olduğu gibi kurşun dökmeye de meraklıdır: Kurşun dökmek aslında dünyanın dört bir tarafında da vardır. Allahü Teala nazaretlerini indirmeden önce bu tür işlemler yapıldı. Kurşun dökmek işlemi, kurşunu ateşte ısıtıldıktan sonra soğuk suya dökülmesi ve su içerisinde oluşan şekillere bakarak yorum yapılması işlemidir. Fakat şunu unutmamak gerekir ki ateşte ısıtılan hangi maddeyi suya dökersen bir nesne, benzetme oluşacaktır ve istenilen yorum ki çoğu uydurma olarak yapılır. Şu göz, bu büyü, peri, cin gibi manalar verilebilir ve kurşun dökme işleminde ayrıca kurşunun döküldüğü sudan içilir. Bazen kızların evlenmeleri, kısmetlerinin açılması için bu su ile banyo yaptırılır. Hatta ve hatta sütü az olan koyunlara ve keçilere bu sudan içirilir ki sütü çoğalsın. Bunların hepsi Allah bize Felak ve Nas surelerini, Kalem 51/52. ayetlerini indirdikten sonra hükmü kalmayan inanç uygulamalarından başka bir şey değildir. Kurşun dökmenin insanlar üzerinde hiçbir etkisi olmadığını unutmamamız lazımdır. Bizim nazardan korunmak için ne yapmamız gerektiği konusunda şunları uygulamamız uygundur:

► Bir Cuma günü Sela vakti yani öğle ezanından yarım saat önce bir bardak suya zemzem ve varsa yağmur suyu katılarak, o suya Yasin suresi (1. Mübine kadar), Kalem suresi 51/52. ayetler, Zümer suresi tamamı, Ayetel Kürsi (hıfzu hüma ve hüvel-aliyyül aziym 7 sefer tekrarlanmak üzere), Felak ve Nas sureleri de okunup içilirse Allah'ın izniyle şifa olur.

Bunlar bizim 15 senelik yapmış olduğumuz araştırmalar sonucu Allah'ın bize vermiş olduğu vaadler ve hediyelerdir. Allah-ü Teala size bir nazar ayeti indirmiş, bunu kullarım okusun onda şifa vardır demiş. Bilin ki Allah-ü Teala vaadinden dönmeyendir. Nahl suresi de arıya vahyeder: -Siz türlü türlü çiçeklerden bal alın, kullarım ondan yesin çünkü onda şifa vardır. Arı ne yapıyor? Antenlerini ve kanatlarını açıyor Allah'ın emrettiği şekilde görevini yapıyor. Ama biz insanoğlu arıları da kandırıyoruz. Bala şeker katıyor ve o Allah'ın bize emirle şifa vereceği olduğu bu balın özünü bozuyoruz. Allah cümlemizi muhafaza eylesin.

Evet biz konumuza dönelim: Ayetlerin büyüler ve tilsimler üzerine tesirleri açıktır; biz onlara sarılmalıyız.

TÜTSÜ

İnançlara göre arıtma ve hastalıklardan korunma amaçlı kullanılır ve diğer dinlerde de vardır. İnanışa göre tütsü yakılan eve şeytan ve cin taifesi uğramaz. Eski uygarlıklar bunlara inanırdı. Hatta sabah uyandıkları zaman Amazonlardan bitki toplayıp, yılan derisi ile yakılır ve o gün onların iyi ve karlı birgün geçireceklerine inanılırdı. Bununla da kalmazlar bir maymunun kafatası üzerine reyhan çiçeği ile tavşan kemiğini yakarlarsa o günün yağmurlu geçeceğine inanırlardı. Bazı şeyler vardır ki, tamamı ile batıl inançtır. Ama Allahü Teala bunları yasaklamıştır. Bazı tütsüler vardır, güzel kokular yani misk gibi. Bunlar evde yanarsa temiz ve nefis kokular alırsınız ve o temiz kokular içinde melekler de olur.

Bunların hepsinin ötesinde eğer işlerimizin rast gitmesini istersek, her sabah erkenden sabah namazına kalkıp namazı kıldıktan sonra, evin herhangi bir penceresini açıp gökyüzüne bakıp bir bardak suya Vakıa suresi, Lokman Suresi 1/5. Ayetler, Ali İmran suresi 37. Ayet, Ayetel Kürsi ve 11 defa Fatıha suresini okuyup içtikten sonra işine gider ve Allah'ta nasip ederse o gün işleri çok iyi olur, çok huzurlu birgün geçiririz. Bunları yaparken her şeyi Allah'tan beklemenin lazım geldiğini de unutmamak gerekir.

RESİM VE MUMYA BÜYÜSÜ

Bu konuda anlatacağımızı bir zat araştırmış ve bulmuş. Biz de üzerinde çalışma yaptık. Böyle bir şey var mı? Varsa nasıl çözülür? Diye. Dünyada insanoğlu çok iyi ve çok kötü hallere gelebilmektedir.

Mesela batıda özellikle Fransa'da ve Eski Moğollarda at resimlerine bıçak saplarlar ve üzerine siyah bir örtü örterlerdi. İnanılana göre herhangi bir düşmanı varsa onun bineğini hastalandırarak sahibinin de hastalanacağını düşünürlerdi. Bunun üzerine büyüü çözmek içinde siyah ölü bir akbabanın kanadının bir tanesini siyah kömür diğer bir tanesine at pisliliği sürerek, iki kanadı birbirine bir koyun bağırsağı ile bağlayarak gömerlerdi. Bu konuda batıda bir şehre gittim. Papazın bir tanesinin, bir mumya üzerine bir resmin olduğunu ve o resme ve o mumiye 7 tane iğne batırdığını gördüm. Ve üzerine de kalemlerle İbranice -Matta yuhanna- yazdığını gördüm ve sordum: bu nedir diye. Bir kişinin rahatsızlanması için yapıldığını öğrendim ve büyü yapılan kişiye bizzat gittim. 3 gün sonra buldum ve ona durumunu sordum. Tercümanın söylediğine göre adam yunan vatandaşı ve kuyumculuk yapıyordu. Dizlerimde bir ağrı ve sızı başladı. Akşamları üzerime sanki iğneler batırıyorlar dedi. Gece saat 2'den sonra 2 adam görüyorum bana arı çekisinden yapılmış bir but yediriliyor ve sabah uyandıgımda üstümde bir tank geçmiş gibi oluyorum ve altımı ıslattığımı görüyorum. Bunun üzerine ona Allah'ın ipine sarılı diyerek bir işlem tavsiye ettim. Ve işlemi uyguladıktan sonra adamlar 3 gün sonra tekrar görüştüm ve adamın iyi olduğunu şifa bulduğunu öğrendim.

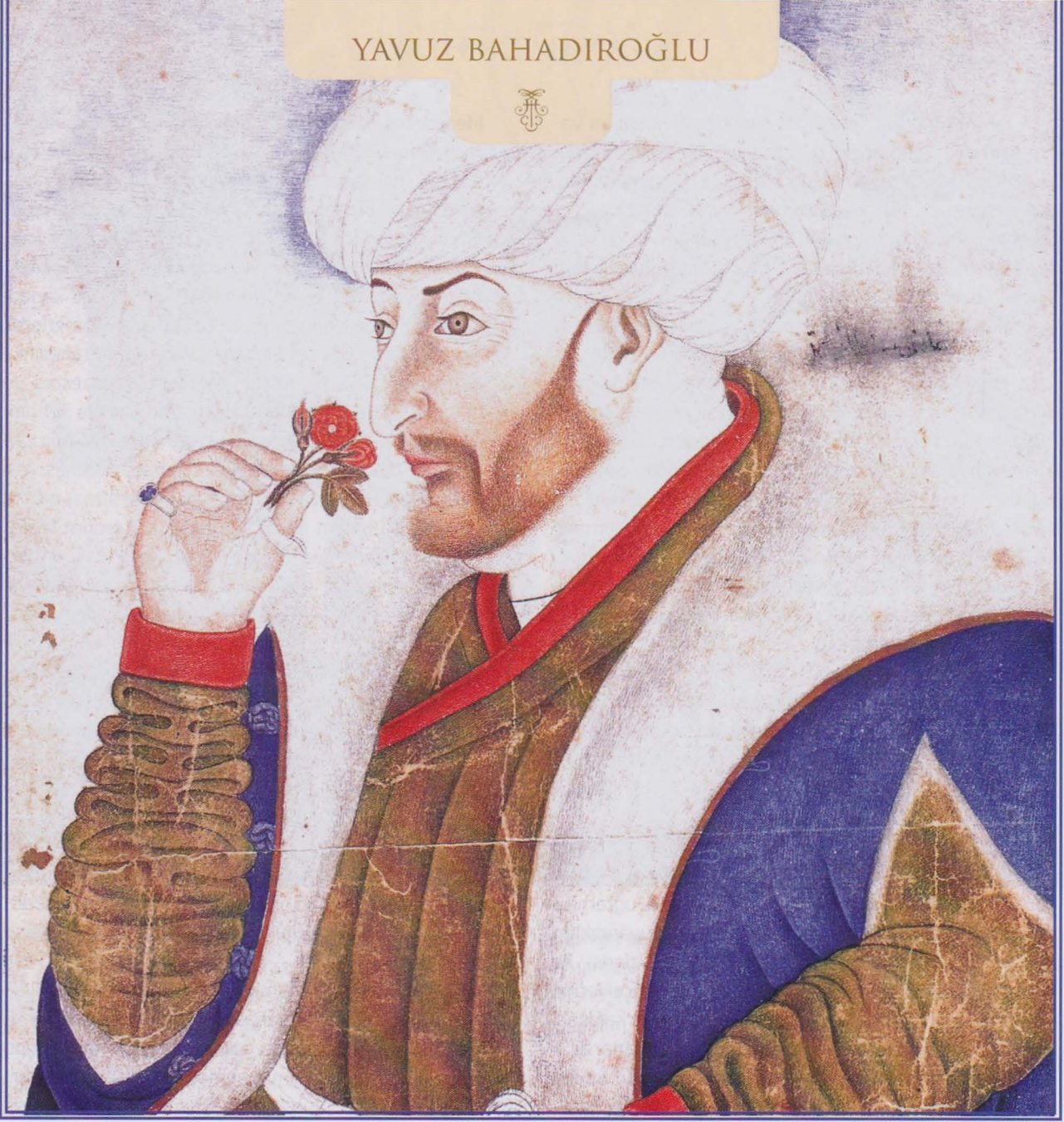
Bu tür büyülerden kurtulmak için gece saat 10 da bir bardak zemzem varsa üzerine de az yağmur suyu konup Bakara suresi 163/165. Ayetler, Levenzenla, Rahman suresi 4 ve 7. Ayetler, Ayetel kürsi okunur ve içilirse şifa bulunur.

Ama tabii bunları yapmadan önce doktora gidilirse daha iyi olur. Çünkü halisünasyon ve tıbbi olarak başka bir hastalığın olmaması da çok önemlidir. Yine de şunu söyleyeyim bizim insanımız hemen vesvese yapar, biryeri ağrı veya sızı olursa acaba bana bir şey mi oldu diye hemen panik yapmasın, akli selim olup Allah'ın ipine sarılalım.

Biz yazılarımızda bazen gerçek olan olayları da anlatıyoruz ki sihrin büyüünün var olduğunu yalnız Allah izin vermezse tesir etmeyeceğini unutmayalım.

Eski Türklerde de bu tür inanışlar vardı. Mesela Şamanizmin din adamı, Tunguzca ve Mancuca da büyücü ve kahin anlamına gelirdi: İyi ruhlarla ilişki kuranlara beyaz şaman, kötü ruhlarla ilişki kuranlara kara şaman derlerdi. Hatta şamanlar Budist rahipler Kuran ve İslamla tanıştıktan sonra Kuran-ı Kerim'den renk katarak muvaffak olmayı denemişlerdir. Doğu Türkistan'da faaliyet yapan Azaimciler bu meslek dallarını Hz.Fatıma tarafından geldiğini düşünmüşler ve şimdi günümüz insanı bunu ilimle çözmüştür.

Gelecek sayımızda bu konuya yer vermek ümidi ile Allah'ın selamı üzerinize olsun.

RUM EFSANELERİ VE FATİH'İN AMACI

FATİH SULTAN MEHMED HAN, fethettiği bel- delerin insanlarının hakkını, hukukunu gözetirdi. Bizans'ı fethettiğinde yerli halkı inancında, ibadetinde, kıyafetinde, ticaretinde ve seyahatinde serbest bırakmıştı. Fakir Rumlar, onun zamanında refah yüzü gördüler ve bu sebeplerdir ki, fethi benimsediler.

Fethin hemen ertesi günü, onca işi varken, kalkıp Grand Dük Notaras'ın sarayına gitti. Böylece Grand Dük'ün hem ziyaretini iade etti, hem de hasta olan eşine -ki bir Bizans prensesiydi- geçmiş olsun dileklerini bildirdi.

Bir cihan padişahının en büyük zaferinin hemen ertesi günü, en büyük düşmanının ayağına gitmesi, bugünkü diplomatik nezaket anlayışının dahi üzerinde çok nazik, çok zarif bir davranıştır. Müteakip günlerde ise Rumların "Ortodoks Cihan Patriği" seçtiği Georgios Skolarios'un (Gennadios unvanıyla) patrikliğini tasdik ederek, üstelik yemeğe çağırarak uzun uzun sohbet etmesi, Ortaçağ şartlarında hiç rastlanmamış bir hâdisedir.

Fatih bu kadarla da yetinmiyor, Patriği devlet protokolünde vezirlerin sırasına alıyordu. İsteseydi bunların hiçbirini yapmayabilirdi. Hatta Hıristiyanların serbestçe âyin yapmalarını, kiliselerde toplanmalarını yam

saklayabilirdi. Fatih'i bundan alıkoyacak beşerî bir güç yoktu. Fatih iki sebepten bunu yapmadı:

1. Dinî inançları, zalim ve zorba olmasına engeldi. Aldığı terbiye müşfik, anlayışlı, müsamahakâr olmasını gerektiriyordu. O sağlam bir mü'mindi. «Dinde zorlama yoktur» hükmüne ters düşecek bir tavır takinamazdı.

2. Yıkıp yakmaya değil, imar ve inşaya gelmişti. Hatta hâdiseyi sıradan bir fetih olarak da görmüyor, bir Peygamber vasiyetinin ihyası şeklinde mütalâa ediyordu. Bunu lekeleyemez, müjdelenmiş fethi kirlilemezdi.

Buna rağmen Avrupalılar Fatih'i sevmez. Yunanlılar ise Bizans'ı diri tutmaya çalışırlar. Bunu da efsaneler ve menkıbelerle yaparlar. Yunanlı çocukların okudukları ders kitaplarına geçmiş bazı Bizans efsaneleri var ki, insanı gülmekten kırar geçirir. Birkaç tanesini örnek ve ibret olması açısından sunuyorum:

Canlanan Balık Efsanesi: Güya, Sultan II. Mehmed'in Bizans'ı kuşattığı günlerde bir papaz göl kıyısında balık kızartıyormuş. O sırada yanına gelen biri, Osmanlıların şehre girmek üzere olduklarını söylemiş. Papaz böyle bir şeye hiç ihtimal vermediği için demiş ki:

«Türkler hiçbir zaman kutsal şehre ayak basamazlar. Buna inanmam için bir tarafı kızarmış tavadaki balıkların canlanarak suya atılmaları lâzım. Türklerin şehre girmesi, bu kadar imkânsızdır.»

Demesiyle birlikte yağda bir tarafı kızarmış yedi tane balık bir bir canlanıp patır patır göle atlamış. Güya o yarı kızarmış balıklar hâlâ o gölün içinde imiş. Rumlar İstanbul'u geri alıncaya kadar gölde yaşayacaklar, şehir tekrar Rumlar tarafından alınca bir papaz balıkları gölden çıkaracak ve öbür taraflarını da kızartacakmış.

Yanda Kalan Âyin Efsanesi: Fatih Ayasofya'ya girdiği sırada büyük âyin varmış. Osmanlılar, âyini idare eden papazı yakalamak istemişler. Papaz can havliyle duvara atılmış. Duvar bir kapı gibi iki yana açılmış ve papaz oradan geçip kurtulmuş...

Osmanlılar şaşırıp kalmışlar. Sonra duvarı yıkmayı denemişler, ama başaramamışlar. Günün birinde papaz duvardan çıkacak ve 29 Mayıs 1453 Salı günü başladığı

âyini bitirecekmiş. İşte o gün Rumlar tekrar İstanbul'a sahip olacaklarmış.

Bir de, «Denize Batan Kilise Mihrabı Efsanesi» var ki, İstanbul'u kaybeden Rumların hayallerinin nerelere kadar ulaştığını göstermesi bakımından dikkat çekicidir.

Güya Osmanlıların İstanbul'a girmesi üzerine Ayasofya mihrabı yerinden sökülmüş, Avrupa'ya götürülme üzere bir gemiye konmuş. Fakat gemi Marmara'da batmış. Mihrap denize gömülmüş. O gün bugündür, mihrabın bulunduğu yerde sular daima durgun olur, asla fırtına çıkmaz, etrafa çok güzel bir koku yaydımış. Mihrap çok aranmış, ama bulunamamış.

Rumlar İstanbul'u geri aldıklarında ancak bulunabilecekmış. Getirilip Ayasofya'daki yerine konae cakmış.

Ne tuhaf! Boşuna «İnsan hayal ettiği müddetçe yaşar» dememişler.

BİZANS NEDEN YIKILDI?

FRANSIZ TARİHÇİ GERARD WALTER, tüm Batı'da «yıkılış uzmanı» olarak tanınır. Çünkü imparatorlukların yıkılış sebeplerini inceleyen seri kitaplar yazmış ve «La mort des empires/İmparatorlukların ölümü» genel başlığında yayınlamıştır.

Bu serinin «La ruine de Byzance» ismini taşıyan kitabı Bizans'ın yıkılışının temel sebeplerini irdelemektedir. İbret alınması dileğiyle yıkılışın en önemli sebeplerinden bazılarını aşağıya alıyorum.

Biraz dikkatle okursanız, göreceksiniz ki, bu sebepler yalnız Bizans'ı değil, yakın tarihte Sovyetler Birliği ile peyklerini de yerle bir etti. Bakın bakalım, «Bizans'tan bana ne?» diyebilecek misiniz?

• Bizans Batılılaşmıştı. Bizanslı aydınlar Avrupalıları, özellikle de İtalyanları taklit etmede yarışıyorlardı. Kıyafetleri başta olmak üzere, her şeylerini, hatta konuşma tarzlarını bile İtalyanlara uydurmaya çalışıyorlardı. Bu da Bizans'ı kendi kimliğinden koparıyor, kimliksizlik ve

kişilik problemleri doğud ruyor, eşcinsellik ve benzeri sapmalar yaygınlaşıyordu.

• Devlet israf içinde yüzüyordu. Buna karşılık halk eziliyor, sömürülüyor, kazandığı birkaç kuruş haksız vergi ya da enflasyon zoruyla elinden alınıyordu. Bu durum önce ticarî hayatı çökertti, ardından Bizans ekonomisi krizler dönemine girdi. Ciddi tedbir alınmadığı, kara delikler kapatılmadığı için de krizlerin ardı arkası kesilmedi.

• İmparatora, rejime ve hükümete karşı başlayan muhalefeti yok etmek için özel mahkemeler kuruldu. Hukuka aykırı kanunlar çıkartıldı. Devletten insana baskı ve şiddet arttı. İnsan hakları ayaklar altına alındı.

• İşlerin düzelmemesi umutları kırdı. Sonuçta Bizans halkı son derece duyarsızlaştı. Para yegâne değer hâline geldi. «Gemisini kurtaran kaptandır» anlayışı yaygınlaştı.

• Hükümetin ekonomi politikaları halkı ezdi, bıktırdı. O kadar bıktılar ki, yabancı hâkimiyetine hasret çekmeye başladılar.

• Halk inim inim inerken, idareciler görkemli köşkler ve saraylar yaptırıyor, sık sık törenler düzenliyor, şık kıyafetler içinde boy gösteriyor, lüks ve tantana içinde yaşıyordu. Böylece sefaleti örtbas ettiklerini düşünüyorlardı.

• Bir taraftan da, yönetim, limitsiz eğlence, sınırsız sefahat yollarını açıyor, eğlence yerlerinde içki sel gibi akıyor, fuhuş kol geziyordu. Dini duygular zayıflatılmış, ahlâkın yerini zevk, şehvet, servet ve şöhret almıştı.

• Ruhani sınıf yozlaşmıştı. Onların da ahlâkı bozulmuş, dini hem ticarete, hem de siyasete âlet eder olmuşlardı. Ayrıca temsil ettikleri Hıristiyanlığın içini boşaltmışlardı. Dinin muhtevasıyla değil, merasimsel boyutları ve menkıbeleriyle ilgiliydiler. Kendini yeniden yapılandıramayan kilisenin tartışmaları da buna paralel geliyordu. Meselâ Bizans kuşatma altındayken, rahiplerin en önemli tartışma konusu meleklerin cinsiyetiydi: «Melekler erkek mi, dişi mi?» (Ne tesadüf! Osmanlı Devleti yıkılırken de, kene dini yeni şartlara göre yapılandıramadığından çağın sorunlarına cevap üretecek insan yetiştiremeyen medrese de sakal ölçümünü tartışıyor: «Sakal dudak altından mı ölçülmeli, yoksa çene altından mı?»)

• Devlete ait makamlar alınıp satılıyor, memuriyette liyakate bakılmıyor, kim fazla para verirse o memur oluyordu. Bunun sonucu olarak memur sayısı öyle artmıştı ki, onlara yer bulabilmek için, (Malî yapının zararına olduğu biline biline) köyler ilçe, ilçeler il yapılmıştı. (Eski Bizans'tan bahsettiğimizi sakın unutmayın!)

• Halkın çoğu sefalet içinde yaşarken, vurguncu zen-

ginler türemişti. Onlar lüks ve debdebe içinde yaşıyor, halka âdeta nispet yapıyorlardı.

• Sanayi, ziraat ve ticaret Cenevizlilerin (henüz IMF yoktu) kontrolüne geçmişti. Karaborsa yüzünden ekme bulmak bile mesele hâline geldiği için bir Mali Polis Teşkilatı bile kurulmuştu, ama o da rüşvet yüzünden görev yapamaz hâldeydi.

• Aydınlarda ve zenginlerde din duygusundan eser kalmamış, Hıristiyanlığın anlamı unutulmuş, dindarlar suçlanır olmuş, dindarlık suçluluk kompleksine dönüşmüştü.

• Devlet borç batağında idi. Askerî harcamalar bile karşılanamıyordu. On dördüncü yüzyılda, hazinenin tüm altınları Venedik Senatosu'na rehin verilerek otuz bin düka daha borç alınmış, bununla askerî ihtiyaçlar karşılanmıştı.

• Siyasî ve ekonomik ahlâk öylesine çökmüştü ki, Sultan II. Mehmed'in Bizans'ı kuşatacağı sırada surların tamiri işini alan müteahhitler, parayı aldıkları hâlde tamirâtı yapmamışlardı.

Ne dersiniz, Bizans yaşadığımız dünyaya gerçekten de çok mu uzak?

"İYİ YÖNETİCİ"YE SAHİP OLMANIN YOLU

FETİHTEN SONRA BİZANS imparatorlarının sarayını gezen Padişah, bir ara mahzene iner.

Mahzende inilteler duyunca ne olduğunu anlamak ister. Kapıları bir bir yoklar.

Nihayet küçük taş bir odada zayıf, yaşlı bir papazla karşılaşır sorar:

«Bu ne hâldir, sizi niye hapsedtiler?»

Papaz cevap verir:

«Şevketlü Padişah, arz edeyim... Muhasara başlayınca İmparator Konstantin Dragazes bendenizi huzuruna çağırdı. Şehrin Osmanlılar tarafından alınıp alınamayacağını sordu. Şimdiye kadar okuduklarıma, öğrendiklerime ve Bizans'ta yaşananlara dayanarak bu kuşatmanın son olduğunu, şehrin elimizden çıkacağını ifade ettim. Çok kızdı. Beni hem dövdürdü, hem de buraya kapattırdı. O günden beri zindanda yaşamaktayım.»

Fatih bir an düşündükten sonra sorar:

«Peki bu şehir-i İstanbul gün olur bizim de elimizden çıkar mı?»

Cevap düşündürücüdür:

«Vakta ki içinizde fesat arta, insanınız kendi menfaatine ram ola, emvalini (malını) yabancılara satanlar çoğala ve yabancidan medet umanlar ziyade ola, şehir sizden dahi çıka.»

Fatih oracıkta diz çöküp ellerini açar:

«Yâ Râb! Dilerim böyleleri kahrına ve gazabına uğrasın!»

...

Günlerden bir gün, Fatih Sultan Mehmed, kılık değiştirip İstanbul esnafını dolaşmaya çıkar.

Sıradan bir Osmanlı gibi bir bakkala dalar. Maksudı tartıda hile yapıp yapılmadığını yerinde tespit etmektir. Bir sürü şey ismarlar. Bakkal istenenlerin ancak yarısı kadarını verir.

Padişah merak içinde sorar:

«Bütün ısmarladıklarımı neden vermiyorsunuz?»

Bakkal, başını iki yana sallayarak şu cevabı verir:

«Bugünlük evlâd ü iyalimin nafakasını temin ettim. Diğerlerini komşu bakkaldan alınız. O da nasiplensin. Az önce siftah etmediğini söylüyordu.»

Gözleri yaşaran padişah, yandaki bakkala girer.

Birkaç şey aldıktan sonra, ondan da benzer sözler işir tir:

«Efendi, biraz da komşu bakkaldan alınız. O da çocuk besliyor. Benden aldıklarınız bugünlük bana yeter.»

Ve padişah bu anlayışta insanların hükümdarı olduğu için Allah'a şükür ede ede sarayına döner. Elbette bu milletin ordusu da kendisi gibi olacak ve «Mutlu Asker»

diye anılacaktı. Elbette böyle bir milletin yüreğine “kriz” filan uğramayacaktı.

Unutmayalım ki “iyi yönetici”ye sahip olmanın yolu, iyi yönetilmeyi hak etmektir.

...

Fatih Sultan Mehmed, Mahmut Paşa'yı veziriazamlıktan (başbakanlık) uzaklaştırır.

Bir süre sonra tekrar aynı makama getirince, Mahmud Paşa dayanamaz, padişahın affına sığınarak sebebini sorar.

Padişahın cevabı ibret vericidir:

«Arnavutluk'ta Nasuh Beyin ahaliye zulm ve gadr ittüğün duyduk. Eğer bundan haberin yoğ ise, memalik efalinden (memlekette olup bitenlerden) gaflettesün (habersizsin) dimektür. Haberinin var da defi yolun tutmamış isen (haberdar olduğun hâlde tedbir almamışsan), zulme rıza ittün sayılır. Ne gaflet, ne de zulm ile vezarette muvaffak olunamaz. Vezir olana kemâl (olgunluk-becerikli-lik) lâzımdır. Vezarette kemalât olmazsa umran ve imâret de olmaz. Seni anın için azlettuk. Lâkin senden elyak vezir bulamadığımızdan tekrar nasb eyledük.»

«Vezarette kemalât», bugün de, şiddetle özlediğimiz, ama nicedir göremediğimiz hasretlerimizden değil mi?

FIKHI SUALLERİNİZE CEVAPLAR

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

Cübbeli Ahmet Hoca

SORU: Borsada kağıt alıp satmak, para kazanmak veya kaybetmek caiz midir?

CEVAP: Caiz değildir. Çünkü şu andaki borsa sistemi, İslami sistemin tamamen dışındadır. Yani bütün sistemi kumara dönüşmüş durumdadır. Hisseler hayali kağıt üzerinden, hakikatte olmayan bir takım sanal düzenlemelerle oluşturulmuştur, satılan mal belli değil ortada bir şey yoktur. Dolayısıyla şu andaki sistemle borsa caiz değildir.

Ama ticari müessese olsa, hakiki hisseler olsa ve içki gibi dinen haram olan, alınıp satılması helal sayılmayan şeylerin üretimi veya alım satımıyla iştigal edilmese, faizli muameleler yapan müessese olmasa, şeffaf olarak satışa arz ettiği senedin hissesini açıkça bildiren, senetleri isme muharrer yani hamiline değil nâma dediğimiz, hisse sahibinin ismine yazılmış olan ve ortaklıktan vazgeçmek isteyenlere bu imkanı sağlayacak şekilde olursa, o takdirde bu şirketlerin hisse senetlerini almak satmak caiz olur.

Fakat şu an ki borsa sisteminde, sermaye piyasasının belli düzen ve istikrara kavuşmadığı günlük siyasi kararlarla ve belli gurupların baskılarıyla kolayca yön değiştirebildiği, spekülâtif dediğimiz sünî müdahalelerin ve sünî fiyat oluşumlarının bazı yatırımcıları mağdur edip,

bazılarının da haksız kazanç elde ettiği günümüzde, borsa bir tür kumar görünümü aldığından dolayı borsanın tümüne yasak diyoruz ve hiç birine cevaz vermiyoruz.

SORU: Kayınpederim Ramazan ayının ilk Cuma günü Camiye giderken kaza geçirdi ve diğer Cuma günü oruçlu ve abdestli olarak öldü, acaba şehit midir?

CEVAP: İnşallah şehittir. Ramazanı şerif ayında ölmesinin fazileti vardır. Kabir azabından Münker-Nekir sualinden bir muâfiyet durumu söz konusu oluyor.

Abdestli olarak ölmesinin de fazileti vardır. Çünkü abdestli olarak ölenin cenaze namazına Cebrail (Aleyhisselam) katılır. Onun için insan velevki cünüp bile olsa, yorgunluğu sebebiyle o an için hemen gusledemiyorsa, yatmadan evvel bir namaz abdesti alması lazımdır. Daha sonra namazdan evvel kalkıp guslünü alır. Çünkü Cebrail (Aleyhisselam)'ın abdestsiz ölenin cenazesine gelmeyeceğine dair Hadisi şerif vardır.

Ayrıca bir kimse oruçlu öldüğü zaman mahşere oruçlu olarak kalkar. İftarını cennette açar. Çünkü insan hangi hal üzere ölürse o hal üzere kabrinden kalkar. Dolayısıyla kayınpederinizin vefatındaki bu halleri gözönüne alınca, büyük müjdeler var. Allah kendisine rahmet eylesin.

SORU: Arkadaşım Şia mezhebinden biriyle sözlendi. Kendisi Şâfi olduğunu söylemiş. Onunla nikah geçerli olur mu? Şia mezhebi hakkında bilgi verir misiniz?

CEVAP: Şia dendiği zaman, onlar 24 fırkadır. Bu 24 fırka içinde çeşitli inançlara sahip olanlar vardır. Hazreti Ali'ye (Hâşâ) Allah diyen vardır, peygamber diyen vardır. "Cebrail (Aleyhisselam) adres şaşırda da vahyi yanlış yere götürdü" diyen vardır. İşte bunları söyleyen fırkalar kâfir olur. Geri kalan hepsine kâfir demiyoruz. Mesela Caferîlere kâfir demiyoruz. Ama 24 fırka olduğu için bunların tüm itikadlarını bilemiyoruz, herkesin neye inandığını, özel inançlarını kavrayamıyoruz. Mesela Ebubekir Sıddık (Radiyallahü anh)'i sevmiyor olsa, ona kâfir demiyoruz. Ama Hz. Ebubekir'le Hz. Ömer (Radiyallahü anhüma)ya söven kimseye, ulemadan kâfir diyenler vardır.

Ebubekir (Radiyallahü anh)'in sahabi olduğunu inkâr ediyorsa, "sahabi değildir" diyorsa, o zaman; **"O ikisi mağarada iken arkadaşına: 'Üzülme, mahzun olma Allah bizimle beraberdir' diyordu."** (Tövbe: 40) âyetini inkârdan dolayı iman dairesinden çıkmaya kadar gidiyor.

Yine Aişe anamızın iffetli ve namuslu olduğuna, Kendisine yapılan çirkin iftiraldan beri olduğuna dair Nur sûresinde 18 ayeti kerime vardır. Dolayısıyla Aişe anamıza fuhuş iftirası yapan kimseler, bu 18 ayeti inkârdan kâfir oluyor. Onlardan bazılarının ise şöyle yanlış itikadı vardır: "Kur'an eksiktir. Hazreti Osman Kur'an'ı cem ederken Ehli Beyti metheden birçok ayeti çıkardı ve Kur'an'a koymadı." Şia mezhebi içinde bu şekilde inananlar vardır. Böyle inananlar **"Hiç şüphe yok ki Kur'an'ı Biz indirdik, elbette onu yine Biz koruyacağız."** (Hicr: 9) âyet-i kerimesini inkâr etmiş oluyorlar. Çünkü, bir nevi Allah koruyamadığı için Hazreti Osman bu ayetleri Kur'an'dan çıkardı gibi bir mana çıkıyor buradan. Dolayısıyla böyle inananlar da az evvel zikrettiğimiz ayeti inkârdan küfre girmiş oluyorlar.

Yani Şia mezhebi genel manada kafirdir diyemeyiz. Böyle diyemeyince de nikâh yapıldığında "bu nikah geçerli değil" diyemeyiz. Durum böyle olunca da iş, nişanlandığı veya sözlendiği kişinin özel inancına kalıyor. Tabi biz kişilerin özel inancını bilemeyiz. Onun için artık kendi aralarında konuştuklarında neye inanıyor neye inanmıyor, itikadı nasıldır kendisi daha iyi bilir. Burada insanı kâfir edecek olan bütün maddeleri tek tek sayacak değiliz ama birkaç tane misal verdim. Birkaç misal daha verecek olursak, mesela; "Efendimizin vefatından sonra on bin sahabe kâfir oldu, mürted oldu" gibi sözler söylemek insanı kâfir eder. Çünkü "sahabeye kâfir oldu" demek, ne ağır bir sözdür. Nitekim bir hadisi şerifte şöyle buyurulmuştur: **"Kim kardeşine 'ey kâfir!' derse, şüphe yoktur ki onu** (yani kâfirlik vasfını, 'ey kâfir' diyen ve kendine kâfir denilenin) **ikisinden birisi kendisine döndürür** (ikisinden biri kâfir olur)." Normal bir insana bile "kâfir" dendiğinde, dediği kişi kâfir değilse

kendi kâfir oluyorsa yani burada bile böylesine büyük bir tehlike söz konusu ise, sahabeyi küfür ile itham etmenin ne kadar tehlikeli bir durum olduğunu artık siz düşünün.

Tabi bu gibi durumlar; "ben sünîyim" diyen için de geçerlidir, bunu da ifade etmiş olalım. Çünkü öyle kimseler var ki, "sünîyim" diyor, ondan sonra da kalkıp "Kur'an'ın şu ayetine inanmıyorum" diyorsa veya bu devirde Kur'an'ın şu ayetleri geçerli değildir, onların zamanı geçmiştir dese, bir ayet-i kerimeyi kabul etmese ya da bir peygamberi dahi inkâr etse kâfir olur. Böyle diyen bir kimse; "ben Ehli Sünnetim veya Sünîyim" dese ne fark eder. Ama maalesef bakıyoruz, bu gün Sünî olduğunu söyleyip de, "faiz haram değil" diyen o kadar çok insan var ki...

Dolayısıyla; burada Şia ve Sünî sorusundan çok, sözlü veya nişanlı olduğu kişinin özel inancının nasıl olduğu önemlidir. Zarûrâtı Diniyye'ye yani Müslüman olmak için inanılması gereken bütün meselelere inanıyor mu, inanmıyor mu? Buna dikkat edilmesi gerekir. Zaten amel burada söz konusu olmuyor, çünkü bir kimse namaz kılmadı, oruç tutmadı diye kâfir oldu demiyoruz. Ama alay ederse, namaz farz değil derse o zaman iman dairesinden çıkar. Yani nikahın geçerli olup olmaması meselesinde dikkat ettiyseniz konuyu hep itikada döndürüyoruz. Zira iman olmazsa nikah da olmaz.

Şia mezhebinde de, yukarıda verdiğim birkaç misal üzerine yoğunlaşma olabilir. Yani Hazreti Ali'ye Allah veya Peygamber diyor mu, Hazreti Ebubekir "sahabi değil" ya da "Kur'an eksik" demek gibi, Aişe anamıza (hâşâ) fuhuş iftirası atılmasını kabul etmek gibi hassas birkaç konu hakkında, o kişinin kendisine özel itikadi durumu sorulup araştırılmalı ve ona göre hareket edilmelidir.

Eğer Şia mezhebenden olduğunu söylediği sözlü veya nişanlısı, Zarûrâtı Diniyye'yi inkâr etmiyorsa yani Kur'an'ının ayetlerinde bulunan delilleri inkâr etmeyenlerden ise, biz buna "nikâhı geçersiz olur." diyemiyoruz.

SORU: Duaların manasını anlamadan faziletine inanıp okusak yeterli olur mu?

CEVAP: Olur. Namaz dışında Arapça bilen Arapça okumalı, manasını da tercümesinden okuyup öğrenerek kafasında hazır bulundurmalıdır. En faziletlisi budur. Ama Arapça okuyamıyorsa, mesela diyelim "Seyyidül İstiğfar/İstiğfarların Efendisi" duasını okuyacak fakat Arapça okumayı bilmediğinden dolayı, Arapça lafızları Türkçe okuması uygun değildir. Çünkü Türkçe harflerle okuduğunda, (حَلَق) kelimesini "halak" diye okur. O zaman bunun manası bozulur ve: "yarattın" yerine "tırış ettin" manası çıkar. Bu mana farkı (ح) ile (خ) harfleri arasındaki farktan gelmektedir.

Hal böyle olunca Arapça duaların lafızlarını, latin harfleriyle okunmasını caiz görmüyor ve tavsiye etmiyoruz. Ama ne diyoruz; "Ey Allahım! Sen benim Rabbimsin beni sen yarattın..." şeklinde, manası okunabilir. Çünkü yapılan dua namazın dışında olduğu için Türkçe olmasında bir beis yoktur. Allah-u Teâlâ her dilden anlar. Bundan

sevap da beklenir, o verilen müjdenin hasıl olması da kuvvetle umulur. Mesela, hadisi şerifte; “cehennemden beraat yazılır. Günahları affolunur.” gibi müjdeler geçse, burada beyan edilen müjdelere nail olması ümid edilir. Ama yinede Arapçasını öğrenmeye gayret etmek lazımdır.

SORU: Kerahat vakti Kur'an-ı Kerim okumak caiz midir? Okuyan ilim ehliyse durum nedir?

CEVAP: Kerahat vaktinde zikir efdaldır. Çünkü ayeti kerimelerde: **“Sabah ve akşamları içinden yalvararak, gizlice ve kendin işitecek kadar bir sesle Rabbini zikret ve gafillerden olma!”** (Arâf sûresi: 105) buyuruluyor.

İşte güneş doğması kadar, işrak vaktine kadar, öğlen zeval vaktine kadar, ikindiden sonra özellikle akşama kırk beş dakika kaldığı vakitlerde zikir dersleri yapmak efdaldır. Çünkü hadisi şerifte: **“Her kim sabah namazını cemaatle kıldıktan sonra oturup güneş doğuncaya kadar “Zikrullah” ile meşgul olursa...”** buyuruluyor. Aslında Kur'an okumak da bir nevi zikirdir ama hadisi şerifte; **“Zikrullah/Allahı zikir”** ile meşgul olsa diyor yani bu tabir genel olarak geçtiği zaman Allah'ı zikir hakkında kullanılması daha ekseridir.

Yalnız hafız ise, hafızlık yapıyorsa veya hafızlığını unutmamak için tekrar ediyorsa o zaman müstesna. Çünkü kerahat vakitleri ekseri iş vakti olmayan zamanlardır. Hele ki sabah vakti. O zaman zekâ daha berrak, zihin daha açık olur. Başka zaman da fırsat bulamıyorsa, o zaman hafızlığını kuvvetlendirmek için veya ezber yapmak için Kur'an okumasında bir kerahat olmaz.

Aslında hafızlık yapmak sebebiyle değil de, ibadet kastıyla bu vakitlerde Kur'an okuyan normal insanlar için bile; “bu yaptığı mekruhtur” demek zor iştir. Çünkü mekruh demek; Allahın sevmediği bir iş demektir. Bunu demek için de Nâs, delil lazımdır. Bu sebeple onu da diyemeyiz. Ama âlimler tercihen kerahat vakitlerinde zikrin tercih edilmesini tavsiye etmişler, hafızlar için de istisna vermişlerdir.

SORU: Bekâr olarak İstanbul'da kalıyorum. Memlekete gittiğimde seferi oluyor muyum? Orada namazlarımı seferi mi kılacağım?

CEVAP: Tabi burada, memleketinin İstanbul'a ne kadar kilometre uzaklıkta olduğu önemlidir. Bazı insan oluyor 40-50 km. mesafedeki bir ilçede duruyor, ondan sonra memlekete gidiyor. Bu seferi olmaz.

Kendi bulunduğu yerin hududundan yani binaların, meskûn alanlarının bittiği noktadan itibaren başlayarak 90 km. gibi mesafeler seferidir. Ama dediğimiz gibi,

meskun alanların bittiği yerden itibaren olacak, yoksa adam Gebze'ye gitmek için Çekmece'den yola çıkar ve bu hesabı tutarsa, o zaman da seferi olması gerekir. Öyle değil. Yerleştiği yerdeki mamur alanların bittiği noktadan itibaren 90 km gibi bir mesafeye gidiyorsa seferi olur.

O zaman namazın farzlarını ikiye indirecek ama bu kimse kadın ise, o takdirde mahremsiz gidemez.

“Memlekete gittiğimde seferi oluyor muyum” diyor, burada şöyle bir şey vardır. Memleketten çıkmış, İstanbul'a veya Avrupa'ya çalışmaya gitmiş, üç sene, beş sene çalışacak. Eğer niyetinde şöyle bir şey varsa; “borçlarım var onları bitireyim” veyahut “geçimimi sağlayacak şekilde beş, on sene çalışıp tedarik göreyim, mal biriktireyim de sonra memlekete döner orada yaşaymaya devam ederim.” Aklında bu niyet ve bu hesap varsa, memleketine ne zaman gitse seferi olmaz. Mukimdir. Çünkü onun niyeti; “bu kaldığım yerde devamlı durmayıp terk edeceğim ve sonunda memlekete döneceğim” şeklindedir. İşte bu niyette olan kimse, memleketinde mukimdir, çalıştığı yerde de mukimdir. Yani iki tarafta da seferi değildir.

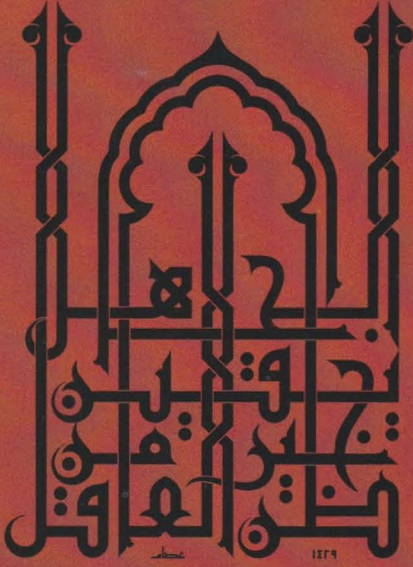
Fakat böyle bir niyeti yoksa, çalışmaya gittiği yerde yerleşip, memlekete bir daha dönmeyeceğine niyet etmişse, -tabi gaybı Allah bilir, kaderinde ne vardır o başka mesele. Ama niyetinde, planında memlekete dönmek yoksa- bu kişinin memleketinde ana babası da olsa, evi de olsa o orada seferidir.

Birde şunu arz edeyim. “Yolculuk şartlarının eskiye nazaran daha kolay ve zahmetsiz olması sebebiyle şimdi bazı hocalar; “seferilik hali kalkmıştır” diyor.

Şartlar kolaylaşsa da, seferilik kalkmaz. Fıkıhta diyor ki; “isterse tayyimekanla gitmiş olsun. Yani bir kimse evliya bile olsa, gideceği yere uçarak gitse yine seferilik kalkmaz” diyor. Mesela; Evliyaullahtan bir zat buradan kalkıp uçarak Mekke'ye gitti -ki bu fıkıhta da var, evliyanın kerameti haktır- orada namazını kıyor. Böyle bile olsa fıkıh, “seferidir” diyor.

Tayyimekanla gitmek demek; uçaktan da hızlı, çok daha kolay ve zahmetsiz gitmek demektir. Bunu misal vermiş. Zira evvelki ulema zamanında böyle vasıtalar yoktu. Ama sana ışınlama gibi bir sürat olan tayyimekanı misal veriyor. Ondan öte iş mi var? Kapa gözünü bir anda gidiyorsun Mekke'ye. Evliyaullah böyle. Senin gibi uçağa binip de zahmet mi çekiyor. En hızlı giden uçakla gitsen, bu gün iki üç saatten aşağı gidemezsin. Bunun indisi bindisi dört beş saat eder. Şimdi bunu bırak, tayyimekanla gitsen bile seferilik kalkmıyor. Yani burada mühim olan mesafedir. Gideceğin yol seferilik mesafesini aşıyorsa, bu mesafe hangi vasıtayla kat edilirse edilsin fark etmez, seferi sayılırsın diyor fıkıh.

وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ

MUHAMMED BAHÂUDDÎN ŞÂH-I NAKŞİBEND

Müridlerinden biri şöyle anlatır: "Bir keresinde Merv'e gitmiştim. Şah-ı Nakşibend Hazretlerinin sohbetinde ve hizmetinde bulunuyordum. Buhârâ'da bulunan ailemi ve akrabamı çok özlemiştim, gözümde tütüyorlardı. O sıralar kardeşim Şemsüddîn'in vefât haberi bana ulaştı. "Onu dünya gözüyle görmek nasip olmadı bari Buhârâ'ya gidip cenazesine iştirak edeyim" diye düşündüm. Fakat Şah-ı Nakşibend Hazretlerinden izin istemeğe cesâret edemedim. Bunun üzerine müridlerin ileri gelenlerinden olan Emîr Hüseyin'e gidip, benim için izin almasını ricâ ettim.

Günlerden Cuma idi. Cuma namazını eda edip mes-cidden çıkınca, Emîr Hüseyin kardeşimin ölüm haberini Şah-ı Nakşibend Hazretlerine arz etti.

Nakşibend Hazretleri bu habere şaşırarak:

Bu nasıl bir haberdir. Onun kardeşi sağdır. Zira onun kokusunu alıyorum, hem de pek yakından, buyurdu.

Bu cümlesi biter bitmez bir de baktım ki, kardeşim Şemsüddin, Buhârâ'dan kalkıp beni ziyarete gelmiş.

Şah-ı Nakşibend Hazretlerinin dâmâdi ve en iyi talebelerinden olan Alaüddîn-i Attâr Hazretleri anlatır:

"Nakşibend Hazretleri Buhârâ'daydı. Müridlerinin ileri gelenlerinden olan Mevlânâ Ârif'de o sırada Harzem'de bulunuyordu. Nakşibend Hazretleri bir gün sohbetinde "Görme sıfatı" üzerine konuşuyordu. Sohbet arasında: "Mevlânâ Ârif şu anda Harzem'den, Serâ bölgesine doğru yola çıktı ve filân yere ulaştı." buyurdu. Bir müddet sonra da: "Gönlüme ilham olundu ki, Mevlânâ Ârif Serâ'ya gitmekten vaz geçti, şu anda ise tekrar Harzem istikâmetine doğru geri döndü." buyurdu. Orada bulunan müridler, bu konuşmanın olduğu günü, saati ve târihi bir yere yazdılar.

Bir zaman sonra, Mevlânâ Ârif Harzem'den Buhârâ'ya, Nakşibend Hazretlerini ziyarete geldi.

Müridler hemen yanına gelip Şah-ı Nakşibend Hazretlerinin filan gün filan saatte yaptığı sohbet hakkında buyurduklarını ona anlattılar. Ve keyfiyeti sordular. Mevlana Arif hayret ederek bu olayı tasdik etti ve:

O gün o saatte tam Şah-ı Nakşibend Hazretlerinin buyurduğu gibi olmuştur, dedi.

Bunu dinleyen müridler de hayretler içinde kaldılar. Ve anladılar ki, Nakşibend Hazretleri o günkü sohbetinde görme vasfından bahsederken, meğer kalp gözünün görmesine de böylece misal vermiş...

Şah-ı Nakşibend Hazretleri, Tûs şehrine gidip birkaç gün orada kaldı. Bir gün talebeleri ve diğer muhibleriyle birlikte Şeyh Mâşuk-u Tûsî'nin kabrini ziyârete gittiler. Mezarın yanına gelince Nakşibend Hazretleri:

Esselâmü aleyke, yâ Mâşuk-u Tûsî! Nasılsın, iyi misin? buyurdu. Kabirden:

Ve aleykesselâm. Hamdolsun iyiyim, çok rahatım, diye cevap geldi. Orada bulunan herkes bila-istisna bu sesi işittiler.

Şah-ı Nakşibend Hazretleri, Buhârâ'da bir yaz günü akşamı müridleriyle birlikte, Atâullah Efendinin evinin damında oturmuş sohbet ediyorlardı. Bu evin yakınında Buhârâ vâlisinin konağı vardı. O akşam vâli de, bazı kimseleri toplamış konakta eğlence yapıyordu. Çalgılar, çengiler, şarkılar, türküler grnla gidiyor ve bu sesler her tarafa yayılıyordu. Dolayısıyla Nakşibend Hazretlerinin sohbet ettiği meclisten de bu sesler duyulunca:

Bizim bu sesleri işitmemiz câiz değildir, kulağımıza pamuk tıkamak lâzımdır, buyurdu.

Nakşibend Hazretleri bunu söyledikten sonra, sohbet meclisinde bulunanlardan hiç kimse bu ayyuka çıkan çalgı seslerini işitmez oldular. Hâlbuki vâli ve adamları sabaha kadar çalgı çalmışlardı. Sabahleyin komşular, Nakşibend Hazretlerinin müridlerine:

Biz çalgı sesinden sabaha kadar uyuyamadık, siz

nasıl durabildiniz? dediler.

Müridler:

Üstadımız 'Bu sesi dinlememiz uygun olmaz, kulağımıza pamuk tıkamamız lâzımdır' buyurdu. Aslında kulağımıza pamuk da tıkamadık ama o andan itibaren sabaha kadar hiç çalgı sesi işitmedik, dediler.

Bu durum daha sonra vâliye de anlatılınca, vâli bu yaptığı işe çok pişmân olup, tövbe etti. Ve bu hâdisi Buhârâ'da kulaktan kulağa yayıldı ve bilmeyen kalmadı. Herkes Nakşibend Hazretlerinin büyüklüğünü bir defa daha gördü ve Ona olan hürmetleri ve muhabbetleri daha da ziyadeleşti.

Bir keresinde sordular:

Zatınızın silsilesi nereye erişir? Buyurdu ki:

Silsile ile kimse bir yere erişemez.

Nakşibend Hazretleri bu sözleriyle; Bu yolda kemâl ve mârifete ulaşmanın, sadece silsile ile, haseb ve neseb ile değil, iktisâb ve gayretle olduğuna işaret buyurmuş oldu.

Nakşibend Hazretlerinin hiç kölesi ve cariyesi yoktu. Bunun sebebinin Kendilerine sorduklarında buyurdu ki: "Kullukla efendilik bir arada olmaz!"

Yine buyurdu ki: "Oruç bana mahsustur. Onun karşılığını ben veririm." buyrulan kudsî hadiste, hakiki oruca işaret vardır. Bu ise, mâsivâyı Allahü Teâlâdan başka her şeyi terketmektir."

Buhara ulemasından biri, Şâh-ı Nakşibend Hazretlerine sordu: "Namazda hûdû' ve huşû' nasıl elde edilir?"

Nakşibend Hazretleri cevap verdi. Dört şöyle:

1. Huzurlu bir hâlde helâl lokma yemek.
2. Namaz dışında da Mevla Tealay asla unutmamak.
3. Abdest alırken gafletten uzak bir şekilde huzûr ile almak.
4. İftitâh tekbirini alırken, kimin huzûruna durduğunu bilerek ve düşünerek almak.

Bir defâsında buyurdu ki:

"Bizim yolumuz Peygamber Efendimizin sünnetine uymak ve Ashâb-ı kirâmın hâllerine bakmaktır. Bunun için bu yolda az bir amel, büyük kazançlara ve neticelere sebep olur. Sünnete uymak çok büyük bir iştir. Bu yoldan yüz çeviren, dinini tehlikeye atmış olur."

Kendisinden kerâmet isteyenlere, pek çok kerametleri olmasına rağmen derdi ki: "Bizim kerâmetimiz açıktır. Bu kadar çok günâh ile yeryüzünde yürümemizden büyük kerâmet olur mu?"

Yine buyurdu ki: "Peygamber Efendimizin, 'Benim ümmetim' buyurduğu ümmet, İbrâhim (Aleyhisselâm)ın Nemrud'un ateşinden kurtulduğu gibi Cehennem ateşinden kurtulurlar.

Çünkü Peygamber Efendimiz: "**Benim ümmetim, dalâlet (sapıklık) üzerinde birleşmez.**" buyurdu. Buradaki ümmetten maksad, hakikî ümmettir. Yâni Resûlullah'a tâbi olan ümmettir. Bunun için Efendimiz buyurmuştur ki:

"**Ümmetim üç kısımdır. Birincisi dâvet ümmeti**

(iman davetini kabul etmeyenler), **ikincisi icâbet ümmeti** (davete icabet edip müslüman olanlar), **üçüncüsü de müteâbât** (Resûlüllaha, ittiba edip tam uyan) **ümmetidir."**

Alâuddîn-i Attâr (Kuddise Sirruhu) şöyle anlatmıştır:

"Bir kış günüydü. Şah-ı Nakşibend Hazretleri Emîr Hüseyin'e çokça odun toplamasını emir buyurdu. Odun toplama işi bittiğinin ertesi günü, kar yağışı başladı ve kırk gün devâm etti.

Bir keresinde Şah-ı Nakşibend Hazretleri Hâzem'e gitmek için yola çıktı. Şeyh Sâdî de Nakşibend Hazretlerinin yanında ve hizmetinde idi. Yolculuk devam ederken Hırâm Nehrinin kıyısına ulaştılar. Nakşibend Hazretleri Şeyh Sâdî'ye suyun üzerinden yürümesini emretti. Fakat Şeyh Sâdî korktu ve bundan çekindi. Bir defâ daha emretti, o yine yapamadı.

O zaman büyük bir teveccühle nazar etti. O vakit kendinden geçti. Kendine gelince, ayağını suya bastı ve yolda yürüyormuş gibi yürümeye başladı.

Nakşibend Hazretleri de onun arkasından yürüdü. Hiç batmadan suyun üzerinden karşıya geçtiklerinde Şeyh Sâdî'ye: "Bir bak bakalım, hiç ayağın ıslanmış mı?" buyurdu. Baktığında, Allah-ü Teâlâ'nın kudreti ile, en küçük bir ıslaklık yoktu.

Müridlerinden biri şöyle anlatır:

"Bir gün Şah-ı Nakşibend Hazretlerinden oğlumun olması için dua etmesini istedim. Dua ettiler. Ve bu dua bereketiyle bir oğlum oldu. Fakat daha sonra bu yavrum vefat etti. Ben bu durumu kendisine anlattığımda buyurdu ki:

Sen bizden bir oğlum olsun diye dua istedin ve oldu. Sonra da Allah onu aldı.

Dileğimiz ve niyazımız odur ki, fakirlerin ve dervişlerin bereketiyle Allah sana iki tane erkek evlat versin ve onlar uzun ömürlü olsunlar.

Bir zaman sonra Nakşibend Hazretlerinin buyurduğu gibi Allah bana iki erkek evlat verdi. Bir süre sonra bunlardan biri ağır bir şekilde hastalandı. Durumu yine Şah-ı Nakşibend Hazretlerine söyledim. Buyurdu ki: "Onun hastalığı iyice ağırlaşır ama sonra şifa bulur." Neticede buyurduğu gibi oldu.

Alauddin Attar (Kuddise Sirruhu) şöyle anlattı:

"Havanın çok bulutlu olduğu bir günde Şah-ı Nakşibend Hazretlerinin yanında oturuyordum. Bana:

Öğle vakti oldu mu? diye sordu.

Ben de havanın durumuna bakarak:

Hayır henüz vakit olmadı, dedim.

Bunun üzerine bana:

Hele bir gökyüzüne bak! buyurdu.

Başımı kaldırıp gökyüzüne baktığımda birde ne göreyim, gözümünden perdeler kalkmış ve gökteki meleklerin öğle namazı kılmakla meşgul olduklarını gördüm.

Ne diyorsun öğle olmuş mu? diye tekrar sorunca, önceki söylediğim sözden dolayı çok mahcup oldum.

و کفی باند شمسید محمد رسول الله

MEVLÂNÂ'DAN ESİNTİLER

MURAT SOYDAN

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Mevlânâ Muhammed Celâleddîn-i Rûmî (Kaddesallâhü Sirrahü'l-Âlî)nin,

من بنده شدم بنده شدم بنده شدم

Men bende şodem, bende şodem, bende şodem

Ben kul-köle oldum, kul-köle oldum, kul-köle oldum diye sevinçle ifâde ettiği o bağlılığın sâhibi ve tüm mevcûdâtın Mâliki Allâh-u Te'âlâ Hazretleri'ne nihâyetsiz hamd-ü senâlar ve yine Mevlânâ (Kuddise Sirruhû)nun,

من خاك ره محمد مختارم

Men hâk-i reh-i Muhammed-i Muhtârem

Ben (o) Seçkin Muhammed'in yolunun tozu-toprağıyım diye edeple ifâde ettiği o bağlılığın sâhibi ve tüm mâhlûkâtın En Şerefli Hazret-i Muhammed Mustafâ (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e ve O'nun muhterem âl ve ashâbına (Rıdvânüllâhi Aleyhim Ecma`în) nihâyetsiz salât-ü selâmlar olsun!

Allâh-u Te'âlâ hep var idi, O'ndan başka hiçbir şey yok idi. O hep var olmaya devam edecektir, O'ndan başka her şey yok olmaya mahkûmdur, varlık ancak O'nunla mümkündür. Her var olan varlığını O'na borçlu ve dâima da O'na muhtaçtır. Var olmasını isteyip, var ettiği her şey, görüldüğü varlık sahasında bilsin-bilmesin, istesin-istemesin hep O'nun kulluğundadır. Ama "El-insan min en-nisyân ('İnsan' kelimesi 'unutkanlık' kelimesinden gelir)" sözünü doğrulayan insanoğlu, imtihan için bir süreliğine serbest salındığı yeryüzünde, bu kulluktan gâfil olarak,

Kim tarafından ve ne için yaratıldığına bakmaksızın, kendisine bahşedilen akla rağmen şaşarak, şaşkırtarak, kendini başıboş ve sorumsuz ilân edebilmekte ve güyâ özgürce ve kendince yaşamak isteyebilmektedir. Halbuki kişinin özgürlük ve keyfe kavuşması sadece Var Edicisi, Mâliki ve Mevlâ'sı olan Allâh'ın tasarrufundadır. Rabbim bizi uyandırsın!

İşte nereye ve Kim'e döneceğinin farkında olmadan yaşayan âciz insanın gafleti, berâberinde, Yaraticısına itâatın zıddı olarak isyânı, kulluğun zıddı olarak efendilik ve azamet taslamayı getirdiğinden, böyle bir insan,

âlemdeki ve Huzûr-u İlâhî'deki merteye ve değerini düşünürüp hebâ ederek, kendisini Var Edici'sine karşı lâ-kayd kalmasının ve O'na aldırış etmemesinin kötü sonuçlarına mahkûm, alçak, kaçak ve cezâli bir varlık hâline getirmektedir. Neûzü billâh!

Halbuki insan, en şerefli mahlûk olarak yaratılmış, kendisine akıl ve irâde verilmiş, pek çok şey ona musahhar kılınmış, sonsuz nimetler içinde sonsuz mutlulukla yaşayacağı ebedî cennet onun için hazırlanmış ve bu geçici yurdundaki kısacık hayatında ise ondan sadece muhabbetle güzel kulluk beklenmiştir.

Samed olan, hiç bir şeye ihtiyâcı olmayan Allâh-u Te'âlâ'nın, kullarının kulluğuna da ihtiyâcı yoktur, fakat O hiçbir şeyi abes ve boş yere yaratmamış, her şeyi sevgiyle başlatmış, ahidler yapmış, düzenler ve sistemler kurmuş, bunlara kanunlar koymuş ve her şeyi mânâli ve hikmetli yapmıştır. Yaratılış gelişigüzel, anlamsız ve beyhûde olmamıştır. Bu yüzden dâimâ Sünnetullâh ve Âdetullâh cârîdir.

Kullarına çok merhametli ve çok bağışlayıcı olan Allâh-u Azze ve Celle, yoldan çıkmış, isyân ve günâha bulaşmış, kendini ve etrâfını bozmuş olan insanlara islâh olmaları, afva ve mağfirete nâil olmaları, sevgi ve rahmete kavuşmaları, doğru ve râzı olunan yolda bulunmaları ve saâdete ermeleri için peygamberler göndermiş, kitaplar indirmiş ve onları hiçbir zaman kendi hallerine başıboş, rehbersiz, umutsuz ve yarımsız bırakmamıştır.

Allâh tarafından gönderilen son peygamber, âlemlerin kendisi için yaratıldığı, Habîb-i Ekrem ve Nebiyî-yi Muhterem Hazret-i Muhammed Mustafâ (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)dir. O'nun çağrısına icâbet edip, Allâh'a kul ve ona ümmet olanlar imtihanı kazanacak, kurtuluşa kavuşacak ve kendisinden râzı olunacak bahtiyâr insanlardan olmuş olur.

Sâadet asrından sonra nübüvvet nûrundan uzaklaşan insanlar için Allâh-u Te'âlâ, Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in zâhirî ve bâtinî vârisleri olan "evliyâullâh ve meşâyih-i kirâm"i göndererek irşâdi devâm ettirmiş, bu da büyük rahmet olmuştur. Böylelikle nice büyük ârifler ve Allâh'ın seçkin dostları âlemi şenlendirmiş, Allâh ve Rasûlü'nün aşkıyla yanmış ve Muhammed Mustafâ (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in yolunu en güzel bir temsille devâm ettirerek, insanları Allâh'a dâvet etmişler, onları gafletten uyandırıp ilâhî yolun rehberliğini yaparak dünyâperestlikten kurtarmışlar, insanların hakikâte ve asıllarına kavuşmalarına vesîle olmuşlardır. Biz de bu şeref ve kerâmet sâhibi sevgili kullardan bahsedip, onlara özenip, onlar gibi olmaya çalışacağız. Böylece hayâtımızı mânâlandırarak ve rûhumuzu huzûra kavuşturacağız.

İslâmiyetin yetiştirdiği, târihin kutlu nam salmış, unutulmayacak ve eskimeyecek sîmâlarından, mânevîyât ve hoşgörü önderi Mevlânâ Hazretleri de, nefsdan arınmış o pâk hâliyle güzel bir nümûne olarak, Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in izinde, insanları Allâh'a dönmeğe, kulluğa ve ilâhî aşka dâvet ederek çağrısını

ve irşâdını yapmıştır ve hâlen onun sedâsı yankılanmaya ve karşılık bulmaya devam etmektedir.

İşte buradan onun esintilerini salmaya, aslını arayan insana bir ışık da Mevlânâ'nın kandillerinden yakmaya gayret etmekteyiz. O'nun sözleri tüm evliyâullâh tarafından "itiraz edilemez" kaydıyla kabûl görmüş ve ona karşı olan umûmi hayranlık ve sevgi, insanları, esîri oldukları maddî hayatın kargaşa ve sıkıntısından sıyrarak, ruh taraflarına yönelmeye ve arınmaya ve vuslata doğru mânevî bir arayış ve uyanışa sevk etmiştir. Böylelikle Mevlânâ Hazretleri, avâm ve havâs herkesin gönül rahatlığıyla istifâde ettiği mübârek bir zât olarak rahmet ve muhabbetle anılmaya devam etmektedir. Allâh-u Te'âlâ kendisinden râzı olsun, bizi de şefaâtlerine kabûl buyursun. Âmîn!

"Benim nefsim beş yaşında ölmüştü" diyen Mevlânâ'da, Allâh ile bilişen ve sevişen bir kulun hallerini görmekte, sözlerini işitmekteyiz. Böylece insan-ı kâmil kimdir, nasıl olur tanıma ve öğrenme fırsatını buluyoruz. Gerisi meraklısının gayret ve himmetine. Gelin onun Dîvân-ı Kebîr'inden ilâhî ilhâm ve aşkın âhengiyle söylenmiş şu dizelerine bakıp, kulak verelim ve neler varmış bir nebze görelim:

ای دل چه اندیشیده ای در عذر این تقصیرها ؟
زان سوی او چندان وفا زین سوی تو چندین جفا

Ey dil çe endîşîdeî, der ozr-i in taksîrhâ?

Zan sûy-i û çendân vefâ, zin sûy-i to çendîn cefâ

Ey gönül! (İşlediğin tüm) bu kusûrların özrü hakkında neler düşünmüşsün (acaba)?

(Zîra) O Allâh tarafından bunca vefâ(lar gelmekte ama) senin tarafından onca cefâ(lar gitmekte).

زان سوی او چندان کرم زین سو خلاف و بیش و کم
زان سوی او چندان نعم زین سوی تو چندین خطا

Zan sûy-i û çendân kerem, zin sû hilâf-u bîş-u kem,

Zan sûy-i û çendân ni`em, zin sûy-i to çendîn hetâ

Ondan bunca kerem(ler), sendense muhâlefet ve ifrât-tefrît (aykırı işler),

Ondan nice nîmetler, (buna karşılık) senden nice hatâlar (günâhlar).

زین سوی تو چندین حسد چندین خیال و ظنّ بد
زان سوی او چندان کشش چندان جشش چندان عطا

Zin sûy-i to çendîn hased, çendîn hiyâl-u zann-i bed,

Zan sûy-i û çendân keşîş, çendân çeşîş çendân etâ

Senden bunca hased, bunca hayâl ve sû-i zan(, kötü düşünce) *,

O'ndansa bunca cezbe (kendine çekiş), bunca zevk(ler sunmalar), bunca verme (ve ikramlar).

* Ahzâb Sûresi'nin 10. âyet-i kerîmesine işâret vardır: "Bir zaman ki onlar(dan Gatafan oğulları, bulunduğunuz vâdiye göre) üstünüzden ve (Kureyş ise) aşağı (tarafı) nızdan size gelmişlerdi. Hani gözler (korku ve şaşkınlıkla yerlerinden) kaymış, kalpler boğazlara ulaşmıştı ve böylece siz Allâh'la ilgili türlü türlü zanlarla tahmînde bulunuyordunuz." (İçinizden ihlâslı olanlar Allâh-u Te'âlâ'nın, dînine ve Habîbine mutlaka yardım edeceğine kanaat ediyorlar, münâfıklar ise kandırıldıklarına inanıyorlardı!)

چندین چشم از بهر چه؟ تا جان تلخت خوش شود
چندین کشش از بهر چه؟ تا در رسی در اولیا

Çendîn çeşîş ez behr-i çi? Tâ cân-i telhet hoş şevêd,
Çendîn keşîş ez behr-i çi? Tâ der resî der evliyâ
(Sana) bunca zevkler ihsân etme ne için? Acı(laşmış)
rûhun tatlılaşsın diye (elbet),

(Sana) bu kadar cezbe verme (sen O'ndan ne kadar uzaklaşsan, yine de O'nun o kadar seni Kendine doğru çekmesi) ne için? Evliyâlara katılasın diye (elbet).

از بد پیشیمان می شوی الله گویان می شوی
آن دم ترا او می کشد تا وا رهاند مر ترا

Ez bed peşîmân mi şevî, Allâh gûyân mi şevî,
An dem tora û mi keşed, ta vâ rehâned mer tora
(Yaptığın) kötülükten pişmân oluyor (da hemen) Allâh
diyenlerden oluyorsun ya,

(İşte) o an seni O (Kendine) çekiyor, tâ ki seni (o belâdan ve mâ sivâdan) kurtarsın (diye)

از جرم ترسان می شوی وز چاره پرسان می شوی
آن لحظه ترساننده را با خود نمی بینی چرا؟

Ez cürm tersân mi şevî, vez çâre porsân mi şevî,
An lehze tersânende râ, ba hod nemî bînî çerâ?
(İşlediğin) suç yüzünden korkuyorsun ve çâre(ler) so-
ruşturuyorsun (ya),

O an Korkutanın seninle berâber olduğunu niçin gör-
mezsin?

گر چشم تو بر بست او چون مهره ای در دست او
گاهت بغلطاند چنین گاهی ببازد در هوا

Ger çeşm-i to best û, çon mohreî der dest-i û,
Gâhet begaltâned çenîn, gâhî bebâzed der hevâ
Eğer O senin gözünü bağlamışsa, (bil ki) sen O'nun
elinde ancak bir bilye(, bir boncuk) gibisin,
Seni Kâh şöylece (yerde) yuvarlar, kâh havaya atar,
oynar.

گاهی نه‌د در طبع تو سودای سیم و زر و زن
گاهی نه‌د در جان تو نور خیال مصطفی

Gâhî nehed der teb`-i to, sevdây-i sîm-u zerr-u zen,
Gâhî nehed der cân-i to, nûr-i hiyâl-i Mustafâ
Kâh senin tabîatına altın, gümüş, kadın sevdâsını kor,
Kâh rûhuna Mustâfâ (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in
hayâlinin nûrunu kor.

این سو کشان سوی خوشان وان سو کشان با ناخوشان
یا بگذرد یا بشکند کشتی درین گردابها

În sû keşân sûy-i hoşân, van sû keşân bâ nâhoşân,
Ya bogzered ya bişkened, keştî derîn girdâbhâ
(İster) bu (Mustâfâ (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in
sevdâsı) taraf(ın)a çekerek iyilere katar, (isterse de) öbür
tarafa çekerek nâhoşlarla (hoş olmayanlarla, kötülerle)
berâber yapar,

Bu girdâbların içinden gemiyi ister geçirir, ister batırır.

چندان دعا کن در نهان چندان بنال اندر شبان
کز گنبد هفت آسمان در گوش تو آید صدا

Çendân duâ kon der nihân, çendân benâl ender şebân
Kez gonbed-i heft âsıman, der gûş-i to âyed sedâ

Gizlice o kadar duâ et, geceleri o kadar ağla ki,
(Sonunda engin rahmet ve inâyet-i ilâhî deryâsı co-
şup) yedi kat göklerden kulağına sedâ gelsin.

بانگِ شعیب و ناله اش وان اشکِ همچون ژاله اش
چون شد ز حد از آسمان آمد سحرگاهش ندا:

Bang-i Şuayb-u nâlees, van eşk-i hemçon jâlees,
Çon şod zi hed ez âsıman, âmed sehergâheş nidâ:
Şuayb (Aleyhisselâm)ın (feryâd-ü figânı,) seslenip in-
lemesi ve çiy tâneleri gibi döküğü gözyaş(lar)ı,
Haddi aştı da, bir seher vakti gökten ona (şöyle) nidâ
geldi:

گر مجرمی بخشیدمت وز جرم آمرزیدمت
فردوس خواهی دادمت خامش رها کن این دعا

Ger mücrimî bahşîdemet, vez cürm âmorzîdemet,
Firdevs hâhî dâdemet, hâmuş rehâ kon in duâ
Eğer suçluysan seni bağışladım ve suçunu affettim,
(Eğer) Firdevs (cennetin)i istiyorsan onu sana verdim
gitti, sus artık bu duâyı bırak.

گفتا نه این خواهم نه آن دیدارِ حق خواهم عیان
گر هفت بحر آتش شود من در رومِ بهر لقا

Goftâ ne in hâhem ne an, dîdâr-i Hak hâhem ayân
Ger heft bahr âteş şevved, men der revem behr-i likâ
(Şuayb (Aleyhisselâm)) dedi ki: "Ne onu, ne ötekisini
istiyorum, (sadece) ayânbeyân, açıkça (Rabbim) Hakk
Te'âlâ'nın cemâlini görmek istiyorum,
Eğer yedi deniz ateş kesilse, O'na kavuşmak için içine
dalar, giderim.

گر راندی آن منظرم بستست ازو چشم ترم
من در جحیم اولیترم جنت نشاید مر مرا

Ger rânde-i an menzerem, bestest ezû çeşm-i terem,
Men der cahîm evlâterem, cennet neşâyed mer merâ
Eğer Cemâlini müşâhededen (görmekten) beni
(mahrûm etmiş) sürmüşsen ve yaşlı gözlerim O Cemâline
(karşı) kapa(tı)l(l)m)(ş) ise (ve göremeyecek ise),

Benim cehennemde olmam daha evlâdır, cennet ya-
raşmaz bana

جنت مرا بی روی او هم دوزخست و هم عدو
من سوختم زین رنگ و بو کو فر اتوارِ بقا؟

Cennet merâ bî rû-yi û, hem dûzehest u hem adüvv,
Men sûhtem zîn reng-u bû, kû ferr-i envâr-i bekâ?
O'nun Cemâli olmaksızın, cennet bana hem cehen-
nem hem de düşman gibi gelir,
Ben bu renk ve kokuyla yanmışım, hani nerede bekâ
nurlarının aydınlığı?"

گفتند باری کم گری تا کم نگردد مبصری
که چشم نابینا شود چون بگذرد از حد بکا

Goftend bârî kem giryi, tâ kem negerded mubsirî,
Ki çeşm nâbînâ şevved, çon bogzered ez hedd bükâ
(O zaman) dediler ki: "Bâri az ağla da gözlerin kör
olmasın,
Zîrâ ağlama haddi aşarsa, göz görmez olur"

گفت ار دو چشمم عاقبت خواهند دیدن آن صفت
هر جزو من چشمی شود کی غم خورم من از عمی؟

Goft er do çeşmem âgibet, hâhend dîden an sifet,
Her cüz-i men çeşmî şevved, key gam horem men ez
emâ?
(Şuayb (Aleyhisselâm)) dedi ki: "Eğer sonunda iki gö-
züm de O cemâli görecekse,
Neden kör olacağım diye üzüleyim ki, (zâten o za-
man) her cüz'üm (birer) göz olur.

ور عاقبت این چشم من محروم خواهد ماندن تا کور
گردد آن بصر کاو نیست لایق دوست را

Ver âgibet in çeşm-i men, mahrûm hâhed mânden,
Tâ kûr gerded an basar kiû nîst lâyik dûst râ
(Ama bilakis) eğer, âkibet bu gözlerim (O cemâlden)
mahrûm kalacak ise,
(O takdirde) mâdem ki dostu lâyik değil, varsın kör
olsun o göz."

اندر جهان هر آدمی باشد فدای یار خود
یارِ یکی انبانِ خونِ یارِ یکی شمسِ ضیا

Ender cihân her âdemî, başed fedây-i yâr-i hod,
Yâr-i yekî enbân-i hûn, yâr-i yekî şems-i ziyâ
(Şu) dünyâda herkes kendi yârine fedâ olur (sevgilisi-
ne can verir), Fakat birinin sevgilisi kan tulumu, diğerinin
sevgilisi güneşin nûrudur

چون هر کسی در خورد خود یاری گزید از نیک و بد
ما را دریغ آید که خود فانی کنیم از بهر لا

Çon her kesî der hord-i hod, yârî gozîd ez nîk o bed,
Mâ râ derîğ âyed ki hod, fânî konîm ez behr-i lâ
Mâdem ki herkes kendine göre (lâyığına göre) iyi-
kötü bir sevgili seçer,
Bize (şimdi) yazık olmaz mı ki, (yok olacak olan) bir
hiç için kendimizi yok edelim

روزی یکی همراه شد با بایزید اندر ره
پس بایزیدش گفت : چه پیشه گزیدی ای دغا ؟

Rûzî yekî hemrâh şod, bâ Bâyezîd ender rehî,
Pes Bâyezîdeş goft: "Çe pîşe gozîdî ey değâ?"
Bir gün biri, bir yolculukta Bâyezîd-i Bestâmî ile yol-
daş oldu,
Bâyezîd Hazretleri ona: "Mesleğîn nedir?" diye sordu

گفتا که : من خربنده ام پس بایزیدش گفت رو
یا رب خرش را مرگ ده تا او شود بندی خدا .

Goftâ ki: "Men herbendeem" pes Bâyezîdeş goft: "Rev,
Yâ Rabb hereş râ merg deh, tâ û şevêd bende y Hoda".
(Adam): "Eşeğîn kuluyum (eşekçiyim)" diye cevap ve-
rince, Bâyezîd Hazretleri dedi(ler ki) : "Yürü var git,
Yâ Rabbi! Bunun eşeğîni öldür de Allâh kulu olsun".

Farsça'da خر (her) eşek, بنده (bende) kelimesi de kul,
köle demektir. İkisi bir araya getirilip خربنده (herbende)
şeklinde eşekçilik, katırcılık yapanlar için kullanılmak-
tadır. Bu bileşik isim "eşeğe köle" şeklinde olduğu için,
Bâyezîd-i Bestâmî (Kuddise Sirruhû) bu deyişi kerîh
ve uygunsuz görmüştür. Âriflerin Sultanı, insanın işinin
gücünün, uğraşısının خربنده (herbende) "eşeğin kulu"
(misâli gibi) değil, ancak ve ancak خدا بندی (bende-i
Hoda) "Allâh'ın kulu" olması gerektiğini, kendilerinin de
bu mânâdan hiç gâfil olmadığını göstermiştir. Allâh-u
Te'âlâ'nın her şeyi kendisi için yarattığı En Sevgili Pey-
gamberi Kâinâtın Efendisi Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi
ve Sellem) kendisine arz edildiğinde, melik peygamber
olmayı reddederek, kul peygamber olmayı terciâh etmiş,
duâ ve ibâdetle dolu mütevâzi hayâtıyla, tüm insanlara
Allâh'a tam teslîmiyetin en güzel bir nümüne-i imtisâli

olmuştur. 'Kelime-i Şehâdet'te O'nun peygamberliğini
tasdik ederken, kulluk ifâdesi de yer almakta ve

وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

"Şüphesiz ben şehâdet ederim ki Muhammed
(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Allâh'ın kulu ve Rasûlü'dür"
diye ikrâr etmekteyiz. Böylece Rasûlüllâh (Sallâllâhu
Aleyhi ve Sellem) Efendimiz bize insana ancak abdiy-
yetin, kulluğun yakıştığını, insan için ancak kulluğun en
üstün ve lâıyk olduğunu tâlîm etmiş bulunuyor. Tüm
mevcûdâtın yüzü suyu hürmetine yaratıldığı en üstün
varlık olan Muhammed Mustafâ (Sallâllâhu Aleyhi ve
Sellem) dahî kendisine kulluğu seçtikten sonra, diğer
insanların gerçek mânâda, kulluktan başka bir sıfat taşı-
maya, kendini hakîr görmekten başka bir halde olmaya
liyâkâtı yoktur. Mârifetullâh Sultânı, Ğavs-ı Âzam, Vâris-i
Hayrî'l-Enâm Şâh-ı Nakşibend Muhammed Bahâüddîn-i
Buhârî (Kaddesallâhu Sirrahü'l-Samedânî) Hazretleri'nin
hiç hizmetçisi ve câriyesi olmamıştı. Bunun sebebini
kendisinden sorduklarında o büyük zât;

بندگی با خاجگی راست نمی آید

Bendegî bâ hâcegî râst nemî âyed.

Kulluk efendilikle bir arada olmaz.

diye buyurarak, kulluk makâmına riâyeti göstermiştir.

Muhammed Mustafâ (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in
yoluna baş koyan Mevlâna (Kuddise Sirruhû) da, Allâh'ın
seve seve kulu olduğunu ve bu kulluktan büyük bir zevk
ve coşku duyduğunu, ama beşeriyet gereği olan acziyet
ve taksîrâtını da ifâde ederek, bıraktığı şu mütevâzi ve
ölümsüz mısralarla herkese duyurmaya ve ders verme-
ye devam etmekte:

من بنده شدم بنده شدم بنده شدم

Men bende şodem, bende şodem, bende şodem

Ben kul-köle oldum, kul-köle oldum, kul-köle oldum,

من بنده بخجالت بسر افکنده شدم

Men bende behaclet beser efgende şodem

Ben bu (âciz) **kul**, (Sana olan kulluğumu lâıyıkıyla îfâ
edemediğim için de) **utançla başımı önüme eğmiş
durumdayım**,

هر بنده شود شاد که آزاد شود

Her bende şevêd şâd ki âzâd şevêd

(Ya Rabbi!) **Her köle, âzâd olursa sevinir, mutlu olur**,

من شاد از آم که ترا بنده شدم

Men şâd ez ânem ki torâ bende şodem

Ben ise, (dâimâ) **sana kul olmakdan mutluluk du-
yarım**.

DUÂLAR VE ZİKİRLER

NÂFILE NAMAZLAR

Şevvâl ayının son on gününde (28 eylül - 8 ekim arası) her gün elli Fâtiha okuyana Kur'ân hatmi sevabı ve şehitlerin mükâfatı hâsıl olur ve o sene kendisi hakkında hiçbir günah ve mâsiyet yazılmaz. (Muhammed ibni Hatîrüddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:62)

ZİLKA'DE AYININ (Ekim Ayına Denk Gelen) NAMAZLARI

İlk Gece (8 ekim cumayı 9 ekim cumartesiye bağlayan gece) **Namazı:** Bu mübârek haram ayın ilk gecesinde otuz rekat kılınır, her rekatında İzâ Zülzilet Sûresi okunur, namaz bitince Amme Sûre-i Celîle'si kıraat olunur.

Dokuzuncu Gece (16 ekim cumartesiye 17 ekim pazara bağlayan gece) **Namazı:** İki rekat kılınıp, her rekatta Fâtiha'dan sonra Müzzemmil Sûresi okunur, selamdan sonra üç kere Yasîn-i Şerîf okunur.

Son Gün (6 kasım cumartesi günü) **Namazı:** İşraktan sonra iki rekat kılınıp, her rekatta üç kere Innâ Enzelnâ Sûresi okunur, selamdan sonra on bir kere salevât-ı şerîfe getirilip, on bir kere de Fâtiha-i Şerîfe okunur. Bunun akabinde secdeye varıp ne muradı varsa isteyenin dileği yerine getirilir. (Muhammed ibni Hatîrüddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:62)

Mühim Bir Not: Tarif edilen herhangi bir namazda okunması îcab eden sûreyi ezbere bilmeyen kişi bilen bir kişinin arkasında o namazı cemaatle edâ edebilir. Buna da imkan bulamayan kişi o sûrenin yerine aynı sayıda İhlas Sûresi okur ki, bu hüküm umûmîdir. (Muhammed ibni Hatîrüddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:7)

HARAM AY ORUCU

Sene içersinde haram ay dört tanedir. Bunlar da Zilka'de, Zilhicce, Muharrem ve Receb-i Şerif'tir. Üçü peş peşe, Receb-i Şerîf ise tekdir. Bunların en üstünü, bir rivayet Muharrem-i Şerif diğer bir rivayette ise Receb-i Şerif'tir. Oruçlarının fazileti hakkında birçok hadîs-i şerifler ve rivayetler mevcuttur.

Nitekim **Ebû Mucîbe el-Bâhilî**'nin, babasından (Radiyallâhu Anhümâ) rivayet ettiğine göre **Rasûlüllâh** (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem): **"Haram ayları oruçlu geçir"** buyurdu. (İbni Mâce, Sıyam:43, no:1741, 1/554)

Enes ibni Mâlik (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: **"Her kim haram aydan, üç gün; perşembe, cuma ve cumartesini oruçlu geçirirse, Allâh ona dokuz yüz sene ibadet (sevabı) yazar."** (İbni Şâhîn, İbni Asâkir, Ezdî, Gazâlî, İhyâ; Zebîdî, el-İthâf, 4/256; Abdülkâdir-i Geylânî, el-Ğunye, 2/124)

Taberânî'deki lafız: **"İki sene ibadet"** şeklindedir. (Taberânî, el-Evsat no:1810, 2/463)
Heysemî'deki lafız: **"Altmış sene ibadet"** şeklindedir. (Heysemî, Mecma'u'z-Zevâid, no:5151, 3/438)

YAZILMASI BEKLENEN BİR DUA

UYKUSUZLUK ÇEKENİN OKUYACAĞI DUALAR

Zeyd ibni Sâbit (Radiyallâhu Anh) şöyle buyurmuştur: “**Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e bana isabet eden bir uykusuzluktan şikayet edince **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) bana:

«اللَّهُمَّ غَارَتِ النُّجُومُ وَهَدَأَتِ الْعُيُونَ وَأَنْتَ حَيٌّ قَيُّومٌ لَا تَأْخُذُكَ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ
يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ أَهْدِيْ لَيْلِيْ وَأَنْمِ عَيْنِي.»

‘Ey Allâh! Yıldızlar battı, gözler sâkinleşti, Sen ise gerçek hayat sahibisin ve her şeyi hakkıyla yönetensin.

Ne bir gaflet, ne de bir uyku Seni yakalayamaz. Ey Hayy ve Kayyûm olan Allâh! Gecemi sâkinleştir ve gözümü uyut’ duasını okumamı emretti, ben de bu duayı okuyunca **Allâh-u Te‘âlâ** benden o illeti giderdi.” (Süyûtî, Câmi‘u’l-ehâdîs, no:37837, 35/54; Taberânî, el-Mu‘cemu’l-kebîr, no:4817, 5/124; Nevevî, el-Ezkâr, Bab:63, sh:88)

Büreyde (Radiyallâhu Anh) şöyle anlatmıştır:

Hâlid ibni Velîd (Radiyallâhu Anh) **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e uykusuzluktan şikayet edince **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ona:

“Yatağına sokulduğun zaman:

«اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَمَا أَظَلَّتْ، وَرَبَّ الْأَرْضِينَ وَمَا أَقَلَّتْ، وَرَبَّ
الشَّيَاطِينِ وَمَا أَضَلَّتْ، كُنْ لِي جَارًا مِنْ شَرِّ خَلْقِكَ كُلِّهِمْ جَمِيعًا أَنْ يَفْرُطَ عَلَيَّ أَحَدٌ
مِنْهُمْ وَأَنْ يَبْغِيَ عَلَيَّ، عَزَّ جَارُكَ، وَجَلَّ ثَنَائُكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ وَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ.»

‘Ey Allâh! Ey yedi kat göklerin ve gölgelediklerinin Rabbi!

Ey yedi kat yerlerin ve taşıdıklarının Rabbi!

Ey şeytanların ve saptırdıklarının Rabbi!

Yarattıklarından her hangi birinin bana karşı taşkınlık yapmasına yâhut bana zulmetmesine karşı beni onların hepsinin şerrinden koru.

Himâyen güçlüdür, övgün büyüktür, Senden başka hiçbir ilah yoktur, ibadet lâayık olan ancak Sensin’ duasını oku” buyurdu. (Tirmizî, De‘avât:91, no:3523, 5/538; Süyûtî, Câmi‘u’l-ehâdîs, no:1546, 2/431; Nevevî, el-Ezkâr, Bab:63, sh:88)

GENEL MÂNÂDA BÜYÜNÜN TÜM ÇEŞİTLERİNE İLAÇ OLARAK OKUNACAK ÂYET-İ KERÎMELER

Büyülü kişinin kulağına şu âyet-i kerîmeler okunur:

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾ ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ ﴿الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ ﴿مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ﴾ ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ ﴿إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾ ﴿صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾

﴿الْم﴾ ﴿ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ﴾ ﴿الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ﴾ ﴿وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ﴾ ﴿أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾

﴿وَاتَّبِعُوا مَا تَتْلُو الشَّيَاطِينُ عَلَىٰ مُلْكٍ سُلَيْمَانَ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ وَلَٰكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أُنزِلَ عَلَى الْمَلَائِكَةِ بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ وَمَا هُمْ بِضَارِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾ ﴿لَوْ أَنَّهُمْ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَمَثُوبَةٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ لَّو كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾

﴿وَإِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ ﴿إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ﴾

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا
خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾

﴿أَمَنْ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ
وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ
رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿١﴾ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا
اكَتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِضْرًا
كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا
وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾

﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا
إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ + إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ
الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ
بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾

﴿إِنَّ رَبَّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى
عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ
مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿١﴾ اذْعُوا
رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٢﴾ وَلَا تَفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ
إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَةَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ﴾

﴿وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿١﴾ فَوَقَعَ الْحَقُّ
وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢﴾ فَغُلِبُوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَاغِرِينَ ﴿٣﴾

وَأَلْقَى السَّحْرَةَ سَاجِدِينَ
(30 kere)

قَالُوا أَمَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٠﴾ رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴿٣١﴾

(Kırmızı kısmın tümü 7 kere)

﴿٣٠﴾ فَلَمَّا أَلْقَوْا قَالَ مُوسَى مَا جِئْتُمْ بِهِ السِّحْرُ،

إِنَّ اللَّهَ سَيَبْطِلُهُ،

(70 kere)

إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٣٢﴾ وَيُحِقُّ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ﴿٣٣﴾

﴿٣٣﴾ أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ ﴿٣٤﴾ فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ ﴿٣٥﴾ وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴿٣٦﴾ وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴿٣٧﴾

﴿٣٧﴾ وَالصَّافَّاتِ صَفًّا ﴿٣٨﴾ فَالزَّاجِرَاتِ زَجْرًا ﴿٣٩﴾ فَالتَّالِيَاتِ ذِكْرًا ﴿٤٠﴾ إِنَّ إِلَهَكُمْ لَوَاحِدٌ ﴿٤١﴾ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشَارِقِ ﴿٤٢﴾ إِنَّا زَيْنًا السَّمَاءِ الدُّنْيَا بِزِينَةِ الْكَوَاكِبِ ﴿٤٣﴾ وَحِفْظًا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَارِدٍ ﴿٤٤﴾ لَا يَسْمَعُونَ إِلَى الْمَلَأِ الْأَعْلَى وَيُقَذَّفُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ﴿٤٥﴾ دُحُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ ﴿٤٦﴾ إِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ ثَاقِبٌ ﴿٤٧﴾

﴿٤٧﴾ وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفْرًا مِنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْآنَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا أَنْصِتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَى قَوْمِهِمْ مُنْذِرِينَ ﴿٤٨﴾ قَالُوا يَا قَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كِتَابًا أُنزِلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَى طَرِيقٍ مُسْتَقِيمٍ،

يَا قَوْمَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللَّهِ،

(7 kere)

وَأْمِنُوا بِهِ يَغْفِرَ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُجِرَ كُمْ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ ﴿١٠٠﴾ وَمَنْ لَا يُجِبْ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءُ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿١٠١﴾

﴿١٠٢﴾ يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَتَفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ ﴿١٠٣﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٠٤﴾ يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شَوْاظٌ مِنْ نَارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرَانِ ﴿١٠٥﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٠٦﴾

﴿١٠٧﴾ لَوْ أَنْزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُتَصَدِّعًا مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٠٨﴾ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٩﴾ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١١٠﴾ هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١١١﴾

﴿١١٢﴾ قُلْ أَوْحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِنَ الْجِنِّ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا ﴿١١٣﴾ يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا ﴿١١٤﴾ وَأَنَّهُ تَعَالَى جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا ﴿١١٥﴾ وَأَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا ﴿١١٦﴾ وَأَنَا ظَنْنَا أَنْ لَنْ تَقُولَ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ﴿١١٧﴾ وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْإِنْسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا ﴿١١٨﴾ وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ أَحَدًا ﴿١١٩﴾ وَأَنَا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَاهَا مَلِئَتْ حَرَسًا شَدِيدًا وَشُهَبًا ﴿١٢٠﴾ وَأَنَا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمْعِ فَمَنْ يَسْتَمِعِ الْآنَ يَجِدْ لَهُ شِهَابًا رَصَدًا ﴿١٢١﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿١٢٢﴾ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١٢٣﴾ اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿١٢٤﴾ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿١٢٥﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿١٢٦﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ﴾
﴿وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ﴾ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿،

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿إِلَهِ النَّاسِ﴾ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ
الْخَنَاسِ ﴿الَّذِي يُوسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ﴾ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿،

Bu âyet-i kerîmeler yüksek bir sesle yavaş-yavaş hastanın kulağına okunduktan sonra hasta bir titreme yâhut şiddetli baş ağrısı veya bir sersemlik hissederse zikredilen âyetler üç kere tekrar edilir. Kiraat esnâsında omuzlarına ve sırtlarına hafifçe vurularak okunmaya devam edilir.

Geride zikredilen rahatsız edici haller kaybolursa büyü çözüldü demektir. Eğer devam eden kötü etkileri kaldıysa bir kasete kaydedilen yetmiş Âyete'l-kürsî bir saat boyunca hastaya dinlettirilir.

Bu işleme bir ay boyunca günde üç kere devam edilir, Âyete'l-kürsî'yi dinlemesinin ardından geride yazılan âyet-i kerîmeler üzerine okunur. Yine de iyileşmezse Yâsîn, Sâffât, Duhan ve Cin sûreleri kayda alınıp üç hafta boyunca günde ve gecede üçer kere hastaya dinlettirilir. Biiznillâhi Te'âlâ şifa hâsıl olur. Olmadıysa bu sefer Sâffât Sûresi ve yetmiş Âyete'l-kürsî bir kasete kaydedilip günde üç kere kendisine dinlettirilir.

Büyülü kişinin namazlara cemaatle devam etmesi ve her gün yüz kere:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»

demesi gerekir.

Kendisini büyülü hisseden fakat üzerine âyetler okunurken bir şey hissetmeyen kişi gerçekte büyülü değil demektir, olsa olsa evhamlıdır. Böyle kişilerin vesvese ve evhamdan kurtulmaları için şunları yapmaları gerekir:

a) Bir ay boyunca her gün üç yüz kere: «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ» demeleri, üç yüz kere de, «وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ» demeleri.

b) Taharet üzere özellikle abdestli durmaya devam etmeleri.

c) Her işten önce besmele çekmeleri.

d) Uyumadan önce besmeleyle birlikte on bir Âyete'l-kürsî okumaları. (Abdülhâdî Muhammed Harse, el-Edviyetü'l-Îlâhiyye ve'l-ed'iyetü'n-nebeviyye li cemî'i'l-emrâzi'n-nefsiyyeti ve'l-cesediyye, sh:153-155)

ESMÂULLÂHÎ'L-HÜSNÂ

ONUNCU İSM-İ ŞERÎF «الْجَبَّارُ» İSM-İ CELÎLİ

İmâm-ı Zerrûk, Mâu'l-Ayneyn ve İmâm-ı Şebrâvî (*Rahimehumellâh*)ın beyanları vechile; «الْجَبَّارُ» ism-i şerîfi “Cebr” kökünden doğan bir mübâlağa sîğasıdır. Bazı meşâyihın ekvâline göre ise “İcbâr” kelimesinden doğmuştur ki bu da kullar üzerinde zorla hüküm icrâ etmek demektir. Bu mana Cebbâr ism-i şerîfine daha uygundur. Dolayısıyla bu ism-i şerîf **Allâh-u Te'âlâ**'nın kullarını tevbe etmeye mecbur bırakarak, onların hatalarını düzeltmesi ve onları affetmesi manasına işaret etmektedir.

Her kim her şeye gücü yeten mutlak kudret sahibinin ancak **Allâh-u Te'âlâ** olduğunu bilirse kendisine zorla bir şey yaptırmak isteyen diğer bütün varlıklar onun nazarında küçülür, dolayısıyla o kişi muhtaç olduğu her işte sadece **Allâh-u Te'âlâ**'ya yönelir. Böylece bozuk amellerini düzeltip, yanlış isteklerini doğrultur. Artık onun İslamiyeti yaşaması, **Allâh-u Te'âlâ**'ya olan teslîmiyeti artar, himmet ve azmi âlemleri aşar. Böylelikle inşâallâh nefsi üzerine güç yetirip ona gâlip olur ve kulluk görevlerini daha güzel yerine getirir.

Bu ism-i şerîfi zikrederek **Allâh-u Te'âlâ**'ya mânen yaklaşmak kalpleri teselli eder, hakîki sevgiliden başkasını kalpten çıkarır, artık o kalp sahibi her işini **Allâh-u Te'âlâ**'ya ısmarlayıp tedbir endişesi içinde olmaz. Kulun bu ism-i şeriften nasibi **Allâh-u Te'âlâ**'nın emirlerine yapışıp, yasaklarından kaçarak nefsinin kahretmesidir.

İmâm-ı Gazâlî (*Rahimehullâh*)ın beyân-ı vechile; “Kulun bu ism-i şeriften nasibi, özellikle insanlardan yüksek makamlara ulaşım, toplulukları peşinden sürükleyenlerin hissesi, mal ve mülk sevgisine esir olamamalarıdır. Çünkü bu durumda olan herkesin kalbi bu iki sevgiyle çokça meşgul olur. Tabi şüphe yok ki nefsinin terbiye edip, seyr-i sülûk yolunda rûhunu parlatanlar ne dünya ne de âhirette **Allâh-u Te'âlâ**'dan başkasına yönelmezler.” (*İmâm-ı Zerrûk, Şerhu Esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:40-41; Muhammed Şebrâvî, Fevâidü'l 'İzzi'l-esnâ fi şerhi esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:17; eş-Şeyh Mâu'l-Ayneyn, Fâtiku'r-ratık alâ Râtikil-fetk, sh:321*)

«الْجَبَّارُ» İSM-İ CELÎLİNİN HAVÂSSİ

1) Her kim müsebbe'ât-ı aşırı zikrettikten sonra bu ism-i şerîfi sabah-akşam yirmi bir kere ya da iki yüz on altı kere okursa seferde veya evinde her nerede bulunursa bulunsun zorba-zalim ve haddi aşan iftiracıların şerrinden korunur.

Müsebbe'ât-ı aşır: Fâtiha-ı Şerîfe, Nâs ve Felâk Sûreleri, İhlâs-ı Şerîf, Kul yâ eyyühe'l-kâfirûn, Âyete'l-Kürsî ve şu duâdır ki bunların her biri güneş doğmadan ve batmadan önce yedi kere okunur:

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَعَلَى سَائِرِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ»

لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ
الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، اللَّهُمَّ افْعَلْ بِي وَبِهِمْ
عَاجِلًا وَأَجَلًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ مَا أَنْتَ لَهُ أَهْلٌ وَلَا تَفْعَلْ بِنَا وَبِهِمْ
يَا مَوْلَانَا مَا نَحْنُ لَهُ أَهْلٌ، إِنَّكَ غَفُورٌ حَلِيمٌ جَوَادٌ كَرِيمٌ رَوْفٌ رَحِيمٌ.»

2) Bu ism-i şerîfi seferde veya evdeyken kırk bir kere okuyan kişi zalimlerin şerrinden korunur.

3) Her kim bu ism-i şerîfi her gün yirmi bir kere okursa **Allâh-u Te'âlâ** onu her zalimin şerrinden emin kılar, hapisteki birisi okursa **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle hapisten kurtulur, eğer üzüntülü kişi okursa üzüntüsü zâil olur.

4) Bu ism-i şerîfi zikretmeye devam eden kişiye bakanlar kendisini çok heybetli görür ve hiç kimse kendisine hakâretle bakmaya güç yetiremez.

5) Bu ism-i şerîfi her gün ya da her farz namazın peşine iki yüz otuz yedi kere okuyana hiçbir zalim güç yetiremez, eğer evvelce bu kişiye zulmetmişse ondan intikam alınır.

6) Bir zalimin zulmüne ve bir düşmanın şerrine dûçar olan kimse bu ism-i şerîfi 42.436 kere okuduktan sonra (kırmızı işaretli yerde o kişinin ismini zikrederek):

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْجَبَّارِ إِنَّ فُلَانًا عَبْدَكَ أَذَانِي وَتَجَبَّرَ عَلَيَّ وَأَنْتَ جَبَّارُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَسْأَلُكَ أَنْ تَجْبُرَهُ وَتَقْهَرَهُ بِالْمَحَبَّةِ وَالْمَوَدَّةِ لِي يَا جَبَّارُ يَا اللَّهُ»

duasını okur ve ardından :

﴿هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾

âyet-i kerîmesini okursa biiznillâhi Te'âlâ o zalimin şerrinden kurtulur. (İmâm-ı Zerrûk, Şerhu Esmâillâhi'l-hüsna, sh:41; Yûsuf ibni İbrâhîm, Kazâu'l-hâcât, sh:22; eş-Şeyh Mâu'l-Ayneyn, Fâtiku'r-râtk alâ Râtikî'l-fetk, sh:321; Muhammed Şebrâvî, Fevâidü'l 'izzî'l-esnâ fi şerhi esmâillâhi'l-hüsna, sh:17-18; Seyyid Süleyman el-Hüseynî, Kenzü'l-havâs, sh:62)

ERBA'ÎN-İ İDRÎSİYYE

DOKUZUNCU İSM-İ ŞERÎF

«يَا صَمَدٌ مِنْ غَيْرِ شَبِيهِ فَلَا شَيْعَى كَمِثْلِهِ، يَا صَمَدُ.»

“Ey Kendisinin hiçbir benzeri bulunmayan! Herkes Kendisine muhtaç olup, Kendisi hiçbir şeye muhtaç olmayan ve hiçbir şey Kendisine benzemeyen.

Ey Samed!”

BU İSM-İ ŞERÎFİN BÂZİ HAVÂSSI

1) Her kim zina, livata (eşcinsellik) ve içki gibi kötü işlere mübtelâ olup da tevbe etmek isterse perşembe gününden başlayarak üç gün oruç tutup, bu günler içerisinde haram ve şüpheli yiyeceklerden, yağlı yiyeceklerden, et yemekten ve tüm hayvânî gıdalardan sakınarak her gün bu ism-i şerîfi; perşembe günü imsaktan sonraki ilk saatte, cuma günü imsaktan sonraki beşinci saatte, cumartesi günü imsaktan sonraki ikinci saatte, bu saatleri kollayamayan ise her hangi bir saatte bin kere zikrederse **Allâh-u Te'âlâ** onu hidayet edip, doğru yola kavuşturur.

Böylece inşâallâh haramlardan sakınan takvâ sahibi birisi olur, günahlardan nefret eder. **Allâh-u Te'âlâ** lütfu keremiyle ona nasuh tevbesi nasib eder ve onu şerîata muhalif olan her türlü fiilden muhafaza eder.

2) Zâhirî ve bâtinî hallerini düzeltmek isteyen kişi bu ism-i şerîfi zikretmeye devam ederse bu isteği gerçekleşir ve tam bir kabul görür. Bu ism-i şerîfe devam eden kişinin halleri ne kadar bozuk olsa da **Allâh-u Te'âlâ** onları yoluna koyar.

3) Eşinin veya çocuklarının fuhşî günahlara bulaşacağından endişe eden kişi bu ism-i şerîfi kırmızı bir mürekkeple ceylan derisine yazıp bir şey içine koyarak onun üstüne takar. Artık o kişiye hiçbir kimse fuhşî bir niyetle yaklaşamaz, buna teşebbüs eden helak olur.

4) **Allâh-u Te'âlâ** bu ism-i şerîfi **Yûşâ** (*Aleyhisselâm*)a indirmiş ve bu ism-i şerîfin bereketiyle onun kavmini ıslah etmiş ve hükümlerini geçerli kılmıştır.

5) Kendisi hakkında açlıktan endişe eden bir kişi bu ism-i şerîfi zikrederse **Allâh-u Te'âlâ** onu ya maddî yiyeceklerle ya da bâtinî gıdalarla doyurur. **Allâh-u Te'âlâ** diletiğini yapar ve istediğini hükmeder, O'nun hükmünü bozacak kimse yoktur ve O, hesabı çabuk görendir.

6) Bu ism-i şerîf kemâlî bir isim olduğundan kendisine devam edeni **Allâh-u Te'âlâ** bütün sözlerinde ve hallerinde kemâle erdirir. Artık bütün işlerinde herkes ona yönelir. Zira **Allâh-u Te'âlâ**'nın sıfatlarından olan Samed "Bütün isteklerde kastedilen Zat" demektir.

7) Her hangi bir maksadına ulaşmak isteyen kişi bu ism-i şerîfi dokuz bin kere okuduğunda muradına nâil olur.

8) Karı-koca arasında husûmet vâki olup biri diğerini sevmez olsa ve bunun da sebebi bilinmez olsa bu ism-i şerîf porselen bir fincan üzerine yazılıp, yazıldıktan sonra da kaynak suyuyla bozulup bu su o karı-kocaya içirilecek olsa biiznillâhi Te'âlâ aralarında ülfet ve muhabbet vâki olur.

9) Her kim bu ism-i şerîfi misk ve zâferanla bir ceylan derisi üzerine yazıp, sonra o yazıyı suyla bozup, hasım olan iki kişiye içirirse aralarındaki muhalefet ve husûmet kaybolur.

10) Bu ism-i şerîfi her gün bin kere zikreden **Allâh-u Te'âlâ** günahlarını sevaplara tebdil eder ve günahlara karşı ona ikrah verir.

11) Her kim bu ism-i şerîfi cuma gününün imsaktan sonraki ilk saatinde suyla bozarsa, sonra da o suyu iki hasma içirirse **Allâh-u Te'âlâ** o iki kişi arasına sevgi ilkâ eder.

12) Bir kadın bu ism-i şerîfi yazıp veya yazdırıp kocasının her hangi bir şey içtiği kâsenin içine koyar da kocası ondan içerse artık eşi o kadını çok sevmeye başlar ve ondan ayrılığa tahammül edemez hale gelir.

13) Bu ism-i şerîfin duasına devam eden kişi şerîat âdâbıyla müeddep biri olup, farz namazların, sünnet ve nâfilelerin, oruç, zekat ve hac vazîfelerinin hükûkuna riayet ederse, ayrıca dış ve iç âlemini fuzûlî işlerden korursa, nefesine arzularını ve isteklerini vermezse, işte bu kişi gerçekten bu ism-i şerîf ile dua etmeye müstahak olur.

Bu durumda olan kişi bu ism-i şerîfi yirmi yedi gün her gün dokuz bin kere olmak üzere okursa onun bütün sözleri ve işleri **Allâh-u Te'âlâ**'yı razı eder, **Allâh-u Te'âlâ** ona rûhânî âlemin lezzetini ve rabbânî âyetlerin rumûzunu çözme makamını ihsân eder.

Artık o kişinin bütün fiilleri ve amelleri sadece **Allâh** için olur. Mertebeleri ve dereceleri akl-u idrâkin fevkinde olur. Bütün mahlûkat onu dolunay gecesindeki bedir gibi görmeye başlar. Hakîkî nurlar onun perçemi üzerinde parlar, onun nûrundan bütün âlem nurlanır, **"Yüzlerindeki alâmetleri secde eserindedir"** (Fetih Sûresi:29'dan) âyet-i kerîmesi onun halinin şâhidi olur.

Bu kişinin nefesleri çok tesirli olup, duaları makbul olur. Her hangi bir hastalık veya hâcet hakkında **Allâh-u Te'âlâ**'ya dua edecek olsa müstecâb olur. Her hangi bir derde mübtelâ olan veya hapse düşen mânen kendisine yönelse onun teveccühü bereketiyle biiznillâhi Te'âlâ halas olur. Hatta onun yüzünü gördüğünde **Allâh-u Te'âlâ**'dan muradını isteyen dahi muradına nâil olur.

Bu makama erişen zatları tanımanın alâmeti bu kişilerin ekserî zamanlarda halvet ve uzlet içerisinde ibâdete çekilmiş olmaları ve insanlarla nâdiren görüşmeleri, bu görüşmelerinin de **Allâh-u Te'âlâ**'nın "Mahlûkata şefkat" emrine tâzimen kullara acı-maları nedeniyle hâsıl olmasıdır. (Şihâbüddîn es-Sühreverdi, Şerhu'l-esmâi'l-erba'în, Yazma Nûsha, Ayasofya, no:377, verak:112; Ayasofya, no:3358, verak:144; Yazma Bağışlar, no:2773, verak:4; Beyazid Devlet, no:1256, verak:24; Muhammed ibni Hatîrüddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:217-219; Allâme Şeyh Muhammed et-Tûnusî, er-Ravzatü's-sündüsiyye fi'l-esmâi'l-İdrîsiyyeti's-Sühreverdiyye, sh:15-16)

MÜCERREBAT'DAN

MEŞÂYİH-I KİRÂM TARAFINDAN TECRÜBE EDİLMİŞ BAZI HAVÂSS-I 'İZÂM BESMELE-İ ŞERÎF HAKKINDA BİRKAÇ HAVAS

Münâvî (Rahimehullâh) **"Câmi'u's-sağîr"** üzerine yazdığı **"Şerhu'l-kebîr"**inde şöyle anlatmıştır: "Ne zaman ki besmele-i şerîf inzal olundu, dağlar onun azametinden dolayı titredi. Zebânîler dediler ki 'Kim bunu okursa cehennem girmez.' Besmele-i şerîf cehennemle görevli meleklerin adedince on dokuz harftir. Kim bunu çok zikrederse cehennem girmez, insanların nazarında çok heybetli olur. **Allâh-u Te'âlâ Süleyman** (Aleyhisselâm)a bunu zikretmesi sebebiyle mülk ve saltanat ihsan etti."

1) Her kim besmele-i şerîfi altı yüz kere yazar da bunu üzerinde taşırsa mahlûkatın kalplerine kendisine karşı duyulan bir heybet hissi verilir.

2) Her kim besmele-i şerîfi altı yüz yirmi beş kere yazar da bunu üzerinde taşırsa **Allâh-u Te'âlâ** ona bir heybet elbisesi giydirir ki hiç kimse ona karşı bir kötülük yapmaya kâdir olamaz. Bu böylece denenmiş ve sahih bulunmuştur.

3) Her kim besmele-i şerîfi, her bin kerenin sonunda **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)e salevât okuyarak ve isteğini **Allâh-u Te'âlâ**'ya arz ederek on iki bin kere okursa, **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle isteği ne olursa olsun gerçekleşir.

4) Her kim bir hayrın gerçekleşmesi ya da bir şerrin uzaklaştırılması veya malın artması gibi niyetlerle besmele-i şerîfi yedi gün peş peşe olmak üzere her gün yedi yüz seksen altı kere okursa, **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle isteği hâsıl olur.

5) Her kim besmele-i şerîfi yedi yüz seksen altı kere okuduktan sonra her rekatta bir Fâtiha-i Şerîfe ve ardından on beş kere Elem neşrah leke Sûresi'ni okuyarak, üç selamla altı rekat namaz kılıp ardından da şu duayı okursa **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle isteği hâsıl olur:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِفَضْلِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَأَسْأَلُكَ بِعِزَّةِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَأَسْأَلُكَ بِجَلَالِ وَسَنَاءِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَأَسْأَلُكَ بِهَيْبَةِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَبِحُرْمَةِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَبِجَبْرُوتِ وَمَلَكُوتِ كِبْرِيَاءِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَبِعِزَّةِ وَقُوَّةِ وَقُدْرَةِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، أَرْفَعُ قَدْرِي وَيَسِّرْ أَمْرِي وَاجْبُرْ كَسْرِي وَأَغْنِ فَقْرِي وَأَطْلُ عُمْرِي بِفَضْلِكَ وَكَرَمِكَ وَإِحْسَانِكَ يَا مَنْ هُوَ كَهَيْعَةِ حَمِ عَسَقِ الْمَرِّ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَأَسْأَلُكَ بِجَلَالِ الْهَيْبَةِ وَبِعِزَّةِ الْعِزَّةِ، وَأَسْأَلُكَ بِكِبْرِيَاءِ الْعِزَّةِ وَبِجَبْرُوتِ الْقُدْرَةِ أَنْ تَجْعَلَنِي مِنَ الَّذِينَ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ، وَأَسْأَلُكَ بِدَوَامِ الْبَقَاءِ وَضِيَاءِ النُّورِ أَنْ تَجْعَلَنِي مِنَ الصَّالِحِينَ، وَأَسْأَلُكَ بِحُسْنِ الْبَهَاءِ وَبِإِشْرَاقِ وَجْهِكَ الْكَرِيمِ أَنْ تُدْخِلَنِي بِرَحْمَتِكَ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ.»

İşte bu zikredilene yapanın biiznillâhi Te'âlâ matlûbu hasil olur. (Ahmed ed-Dîrabî, el-Mücerrebât, sh:4-5)